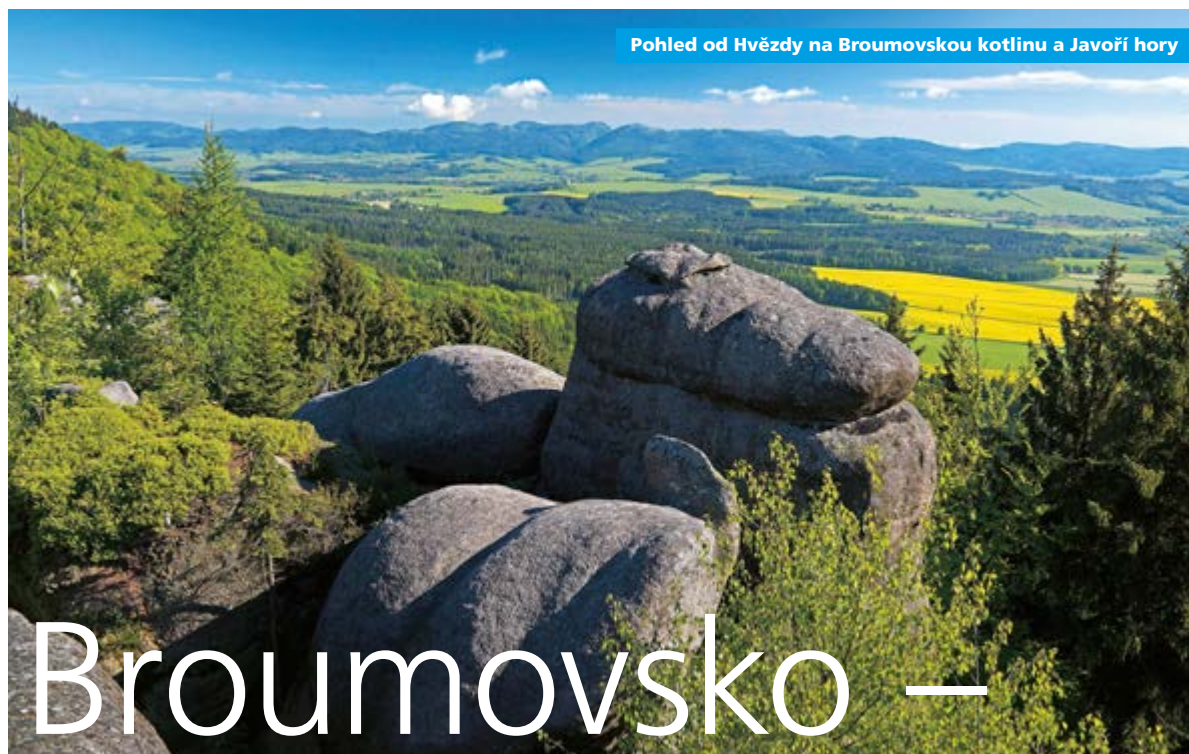

VÍTEJTE V CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI BROUMOVSKO

LETNÍ.BROUMOVSKO

Informační noviny. Broumov, Police n. M., Teplice n. M., Meziměstí ■ LÉTO 2019

Pohled od Hvězdy na Broumovskou kotlinu a Javoří hory

Broumovsko – kraj dalekých výhledů

Málokterý kraj nabídne vnímavým návštěvníkům takové množství míst s krásnými výhledy jako Broumovsko a Policko. Stolové hory, skalní města, divoký hřeben Stěn nebo i majestátní Javoří hory – to jsou místa, kde nebe je náhle blíž a případné starosti všedních dnů leží hluboko pod vámi...

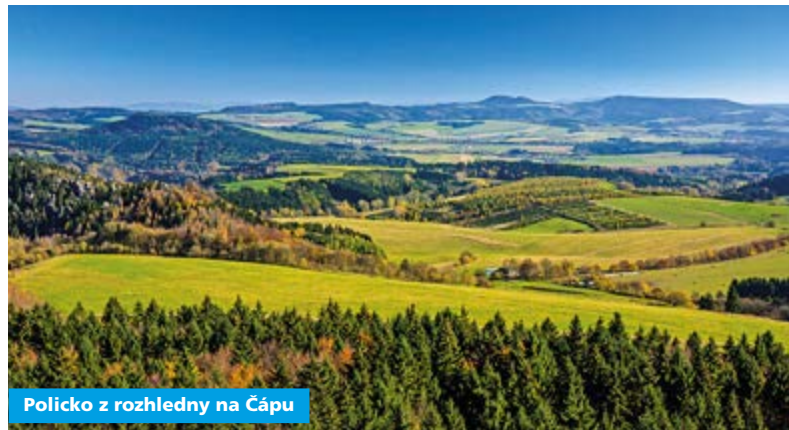
Ostaš – Adršpach – Křížový vrch

Následující výběr vyhlídek by mohl být námětem ke dvěma celodenním cyklistickým výletům, nebo k řadě pěších túr. Vyjedte třeba z Police nad Metují na Ostaš, v chatové osadě uzamknete kola a vystoupáte přes Horní labyrint k vrcholu hory na Frý-

dlantskou vyhlídku (700 m n. m.). Otevře se vám úchvatný výhled směrem k Mieroszowu (německy Friedland). A to jste se cestou sem určitě rozhlíželi i z Vyhlídky na Cikánku a z Krtičkovy vyhlídky směrem k Broumovským stěnám, Hejšovíně a Boru na obzoru. Z Ostaše můžete pokračovat

několika variantami přes Dědov na Skály – Bischofstein. Ze zříceniny skalního hradu nad zámečkem (691 m n. m.) je široký výhled na Policko i Náchodsko. Podobný, ale daleko impozantnější výhled zažijete z rozhledny na vrchu Čáp nedaleko od Skal. Pokud jedete na kolech, necháte je uzamčené až pod samotným závěrečným výstupem. Loupeživí rytíři v našem kraji už po staletí nežijí, a tak zde kola určitě chvíli v klidu počkají. Jediným nebezpečím tedy může být, že vám brzdomědi hadičky překoušou vlci nebo rys. To je ale přece ta „divočina“, pro kterou jste Broumovsko navštívili. Čáp je nejvyšším bodem Adršpašsko-teplických skal (786 m n. m.) a kruhový výhled z jeho nové rozhledny je jedním z nejkrásnějších na Broumovsku.

Pokud jedete na kolech, krásně přejetě po žluté a následně červené značce s výhledy k Teplickým skalám až pod Starozámecký vrch v Dolním Adršpachu. Na jeho

Policko z rozhledny na Čápu

ZVEME VÁS

Za poklady Broumovska

Cyklus deseti letních koncertů zavede milovníky klasické hudby do broumovských kostelů.

více
na straně 8

Broumovsko – Noworudsko – Radkówsko

Cyklistický průvodce regionem – pět tipů na pěší a cyklistické výlety Broumovskem a sousedními polskými horami.

čtěte na straně 10

Stárvkov a okolí

Zdánlivě opomíjená vyhlídka Vysoký kámen nad Stárvkovem vás překvapí i unikátním geologickým útvarem – Trpasličí roklí.

více na straně 15

Broumovský klášter

Nabídka kulturního programu na celé léto – výstavy, koncerty, prohlídky barokního areálu a další akce.

více na straně 22

Podzemní města

V Sovích horách najdete řadu podzemních komplexů, vybudovaných za druhé světové války. Zpřístupněné prostory jsou cennou historickou památkou se závojem tajemství...

více se dozvíte na straně 28

Pokračování na straně 2

Adršpašské skály ze Starozámeckého vrchu

Ostaš – vyhlídka na Cikánský vrch

Křížový vrch s vyhlídkou

Broumovsko – kraj dalekých výhledů

Pokračování ze strany 1

temeni v místě středověkého hradu (681 m n. m.) je vyhlídka na část adršpašského skalního města, Dolní Adršpach a Křížový vrch. Výhled pomalu zarůstá vysokými smrky, zbytky skalního hradu vám ale určitě budou stát za zhlédnutí.

Na protější Křížový vrch (667 m n. m.) vás dovede turistická stezka zakončená schodišti a žebříky, které se proplétají mezi skalami. V jejich stěnách jsou zasazena vyobrazení křížové cesty. Z vyhlídky na Křížovém vrchu máte před sebou celé panorama západní části Adršpašských skal, severozápadním směrem pak vidíte celý hřeben východních Krkonoš. Pokud jste tuto trasu pojali jako cyklovýlet, vrátíte se do Police nad Metují, odkud jste vyjeli, a odpočínáte si před další túrou, tentokrát k hřebenům Broumovských stěn.

Broumovské stěny

Navštívit vyhlídková místa v Broumovských stěnách vyžaduje ve většině případů určitou turistickou zdatnost. Nejsnáze dostupná je Hvězda. Sem dojdete od parkoviště pohodlně a výhled z vyhlídkové terasy u Kaple Panny Marie Sněžné je opravdu impozantní. Před vámi se otevírá celá Broumovská kotlina orámovaná hřebenem hraničních Javořík hor. Pokračujete-li pěšky po hřebe-

nu Broumovských stěn, čeká vás řada zajímavých výhledů na obě strany – jihozápadním směrem na Policko, severovýchodním na Broumovsko. Například Supí hnízdo (702 m n. m.). Po rozebraném hřbetu Stěn, který protíná řada divokých roklí, dojdete až nad Slavný na Slavenskou vyhlídku. Z ní se už otevírá výhled až ke Králickému Sněžníku a Pradědu. Pohodlnou asfaltovou cestou pokračujete až k místu, kde vás turistická cesta svede doleva na Korunu (767 m n. m.) s asi nejkrásnějším výhledem v celých Broumovských stěnách. Z vyhlídky se krátce vrátíte zpět a pokračujete na Božanovský Špičák, který je se svými 773 m n. m. nejvyšším bodem Stěn. Okružní cesta po jeho temeni vás provede kolem skalních hřibů nejrůznějších tvarů a vyhlídkového místa v jeho východní části.

Hejšovina a Bor

Výchozím bodem k návštěvě vyhlídek na Hejšovině (Szczeliniec) a Boru (Błędne Skały) je obec Karlów. Sem přijedete autem z Náchoda i polského Radkova, na kole sem dojdete z Broumovských stěn od Machovského kříže přes Pasterku, nebo přímo z Machovské Lhoty. Silnice mezi Machovskou Lhotou a Karlówem se bude v létě rekonstruovat, autem tedy neprojdete.

Koruna v Broumovských stěnách z vrcholu Hejšoviny

Hejšovina z cesty na Bor

Na úpatí rozhledny na Ruprechtickém Špičáku

Na Hejšovinu (919 m n. m.) se z Karlůva dostanete náročnějším výstupem po schodištích. Některé průvodce uvádějí 665 schodů, což bude údaj jen přibližný. Schodiště jsou průběžně opravována a vylepšována, a tak těm z vás, kteří potřebují zapsat přesný počet schodů do svého cestovatelského deníku, nezbyde nic jiného, než je spočítat... V závěru výstupu dojdete k turistické chatě, postavené už v polovině minulého století. Vrcholovými partiemi Velké Hejšoviny se mezi skalami proplétá turistický chodník s několika vyhlídkovými místy, které vám postupně umožní rozhlédnout se do všech světových stran, zjednodušeně řečeno: od Krkonoše po Jeseníky.

Z Karlůva můžete po červené značce dojít do skalního města na Boru (Bládné Skály). Až ke skalám se dá dojet i autem (odbočka ze silnice Náchod – Karlův). Nově vybudované terasy u parkoviště na západním okraji Boru vám poskytnou jeden z nejimpozantnějších výhledů ze Stolových hor: máte pod sebou celé Náchodsko, vlevo orámané hřebem vzdálených Orlických hor, vpravo pak obzor uzavírají Krkonoše.

Javoří hory

Celý hřeben Javořích hor můžete projet na kole. V obou směrech se všechny kopce dají sjet, nevím ale, jestli jdou všechny i vyjet. Já to nedokážu a možná budete

nuceni i vy někdy sesednout..., ale jak se u nás říkávalo: „Wer Farrad liebt, der schiebt“ – Kdo má rád kolo, ten ho tlačí. Času máte dost, protože jste si na Javoří hory vyhradili celý den.

Nejvyšším bodem Javořích hor a celého Broumovska je Ruprechtický Špičák (880 m n. m.). Na jeho vrcholu stojí od roku 2002 třicetimetrová rozhledna (vyhlídková plošina je ve výšce 22 metrů) s krásným kruhovým výhledem. Pod sebou máte celou Broumovskou kotlinu orámanou divokým hřebenem Broumovských stěn, zakončeným vlevo Hejšovinou a Borem. V dále rozeznáte Ostaš, masiv Adršpašsko-teplických skal nebo báje opředený

vrch Turov nad Hronovem. Severozápadním směrem vidíte hřbety Vraních hor, Rýchor i Krkonoš.

Končíme náš výčet rozhleden a vyhlídkových míst Broumovska. Není to výčet zdaleka úplný, snažili jsme se vám předestřít jen několik tipů, kam se můžete vypravit. Při toulkách Broumovskem objevíte řadu dalších míst, kde vás výhled do kraje přinutí k zastavení, k hlubokému nádechu a výdechu před krátkým zaslouženým odpočinkem. Protože – a to je velká nevýhoda našich broumovských rozhleden a vyhlídek – všechny jsou na kopci.

Pavel Lisák

foto: Oldřich Jenka (5) a Jan Dub (1)

Pohnutý osud Bukové hory

Kde se tohle místo nachází a jaký je jeho příběh? Co se tu v minulosti stalo a čeho byly svědkem místní lesy? A proč pouhé jméno vyvolává v lidech tolik protichůdných pocitů? Pojďme se podívat do historie a najít odpovědi na tyto otázky.

Buková hora je kopec s nadmořskou výškou 638 m n. m. nacházející se asi 4 km od centra města Teplic nad Metují a přibližně 500 m od česko-polské hranice. Celá oblast Broumovského výběžku, a tedy i Teplicka, bývala součástí tzv. Sudet. Po mnohá staletí se tu střetávaly vlivy a zájmy české a německé, katolické a protestantské, církevní a světské. Život tu nebyl jednoduchý, často plný sporů a násilí, ale také porozumění a spolupráce, která stírala rozdíly ku prospěchu všech.

Nucené vysídlení 22 tisíc německy mluvících obyvatel proběhnuvší v roce 1945 se stalo jedním ze zlomových okamžiků historie Broumovska. Během tohoto vysídlování se začíná psát příběh z Bukové hory. 30. června 1945 se zde odehrála největší poválečná tragédie regionu, při které tu bylo postřeleno 23 starých lidí, žen a dětí, kteří byli pod záminkou vysídlování nacistů na cestě do tehdy ještě německého Slezska. Viníci nebyli nikdy potrestáni a oběti nebyly rehabilitovány. Těla obětí byla po dvou

letech exhumována a neveřejně pohřbena v obci Vysoká Srbská.

15. září 2002 byl na místě tragédie slavnostně odhalen památník obětem národnostních sporů na Broumovsku, který dostal název Kříž smíření. Kříž smíření proto, neboť kamenné smírčí kříže bývaly symbolem ukončení násilí a sporů a návratu k normálním vztahům. Samotný kříž se skládá ze tří částí. První částí je „stěla“ připomínající kříž i květinu zároveň, druhou částí je 23 nahrubo opracovaných kamenů, které spojují stělu se sochou, která je třetí částí celku. Socha je pak tvořena dvěma obelisky, které v místě dotyku vytvářejí šterbinu ve tvaru lidské postavy, a je umístěna s výhledem do otevřené krajiny.

Není těžké pochopit, proč tento příběh vyvolává tolik protichůdných emocí. Ten, kdo si dokáže představit, nebo dokonce zažít, hrůzy druhé světové války – koncentrační tábory, vyhlazování Židů, vraždění nevinných lidí, kterých se dopustili nacisté na Česích i ostatních národech, ten dokáže alespoň ma-

lou částí svého já pochopit nesouhlas některých lidí s tímto pietním aktem. Na druhou stranu, bylo již po válce a jednalo se o nevinné starce, ženy a děti, kteří nikomu neublížili a kterým se někdo chtěl pomstít za zlo vykonané mnohem větším tyranem.

Přesto, anebo právě proto, že je Buková hora a její historie tak sporným tématem nejen pro místní obyvatele, stala se vyhledávaným výletním cílem. Kromě toho, že je toto sochařské uskupení na Bukové hoře symbolem smíru, je také zároveň jakýmsi

zpestřením přírodních krás Teplicka. A pokud nevíte, kam vyjít na procházku, proč ne zrovna tam, kde se příroda setkává s historií a uměním. Z Teplic nad Metují jsou to ke Kříži smíření 4 km po cyklostezce č. 4036, a abyste nemuseli stejnou cestou zpátky, můžete vyrazit po žluté turistické značce ke 2 km vzdálené Verněřovické studánce a kostelu Panny Marie, odkud to jsou 4 km po červené turistické značce zpět do Teplic nad Metují.

Klára Muchová

foto: Josef Bitnar

V létě za turistikou do Teplických skal

Přijměte pozvání do Teplických skal, kde za horkých letních dnů naleznete nejen příjemné ochlazení, ale také poučení a zábavu. Turistický okruh skalami je veden po modré turistické značce a svou délkou necelých 6 km je vhodný pro malé i velké návštěvníky.

Zhruba na tříhodinové cestě si budete moci prohlédnout skály, které dostávaly svá jména již za dob prvních turistů na přelomu 18. a 19. století a jejichž názvy většinou vznikaly podle toho, co připomínaly. Teplický okruh začíná i končí u pokladny ve Střemenském podhradí cca 2 km od centra Teplic nad Metují. Zde si kromě vstupenky, kterou je při vstupu na okruh nutné mít, můžete zakoupit mnoho různých suvenýrů z Teplických a Adršpašských skal nebo nějaké dobrůtky na nabrání energie. Teplické skály je možné propojit s Adršpašskými, a to po žluté turistické značce vedené Vlčí roklí, která je dlouhá 4 km. Zpět do Teplic se můžete vydat po červeně značené stezce přes Bučnici, nebo využít vlakového či autobusového spojení.

Skalní koruna a Chrátové a Martinské stěny, to jsou nejvyšší a nejznámější skalní útvary Teplického skalního města, ve

kterém je skryt nejrozsáhlejší jeskynní labyrint ve střední Evropě – Poseidon. Většina tohoto systému suťových jeskyní je veřejnosti nepřístupná, malou ukázkou toho, co Poseidon ukrývá, nabízí turistům Skalní chrám, který je dlouhý 45 m, vysoký 50 m a pouze 1,5 až 2,5 m široký.

Známa soutěska Sibiř vám za horkého letního dne nabídne příjemné ochlazení, a pokud v zimě napadne dostatek sněhu, je možné, že zde ještě v červenci narazíte na jeho zbytky, na které se v hlubokých soutěskách sluníčko dostane jen stěží. Dále při našem putování jistě nepřehlédnete útvary jako je Řeznická sekyra, Krakonošova harfa, Housenka a mnoho dalších na pohled neméně zajímavých skal. Ruka se zmrzlinou nebo třeba Lahvička inkoustu, zdají se vám to neobvyklá jména? Nezbyvá nic jiného než se jít podívat. Cestou můžete přemýšlet,

Hláška

proč právě takové jméno bylo skále přiděleno a jestli byste třeba nevymysleli lepší a příhodnější název.

Neodradí-li vás schody ani žebřík, neváhejte a vydejte se na Střmen, který býval středověkým strážním hradem, z něhož dnes můžete vidět už jen jeho pozůstatky. Výhled z hradu na okolní skalní stěny však stojí za trochu té námahy odpoutat se od povrchu zemského a vylézt výš k oblakům.

Nejen pro ty, kteří se ve skalách nechtějí jen procházet, ale mají zájem se i ledašco dozvědět, je na okruhu hned několik informačních tabulí s historií skal a zajímavostmi ze života rostlin a živočichů včetně ilustrací a fotografií. Některé tabule mají dřevěné rytiny se stopami zde žijících zvířat.

Chcete-li s dětmi poznat skály trochu jinak a ještě se pobavit, máme pro vás připraveny hned dvě skalní hry. Hledačku „KudyTudy Do Skal“, ve které pomocí veršů a mapky chodíte od jedné zajímavosti ke druhé a vyplňujete tajenku, která vám na

konci cesty odtajní místo, kde je uschován poklad. Druhá hra s názvem „Za pokladem Teplických skal“ je každoroční soutěž. V této hře hledáte za pomoci indicí a tajné mapy část pokladu, který zde uschoval loupeživý rytíř. O tajnou mapu k oběma hrám poproste na pokladně u vstupu do skal, nebo si ji vytiskněte z webu Teplických skal. Na konci roku vždy losujeme 10 výherců, kterým zašleme hodnotnou výhru.

Z Teplických skal je také možné se od skalního útvaru Řeznická sekyra vydat po žluté turistické značce přes rozhlednu na Čápu na nedaleké Jiráskovy skály. Z Čápu už je to jen kousíček k zámku Bischofsstein, kde se můžete za odměnu občerstvit a případně se projít na zříceninu hradu Skály a kolem Černého jezírka. Zpět do Teplic se dostanete po modrém nebo žlutém turistickém značení.

Snad jsme vás tímto alespoň trochu nalákali a setkáme se při návštěvě Teplických skal.

Daniela Vojtěchová

Kamenec a Chrátové stěny

2. TEPLICKÁ HLEDAČKA

KudyTudy Do Skal

Pěkně tě vítám, milý náš hoste,
ať jsi tu poprvé nebo snad postě,
skály ti zábavně ve verších představím
a tajně doufám, že Tě tím pobavím.

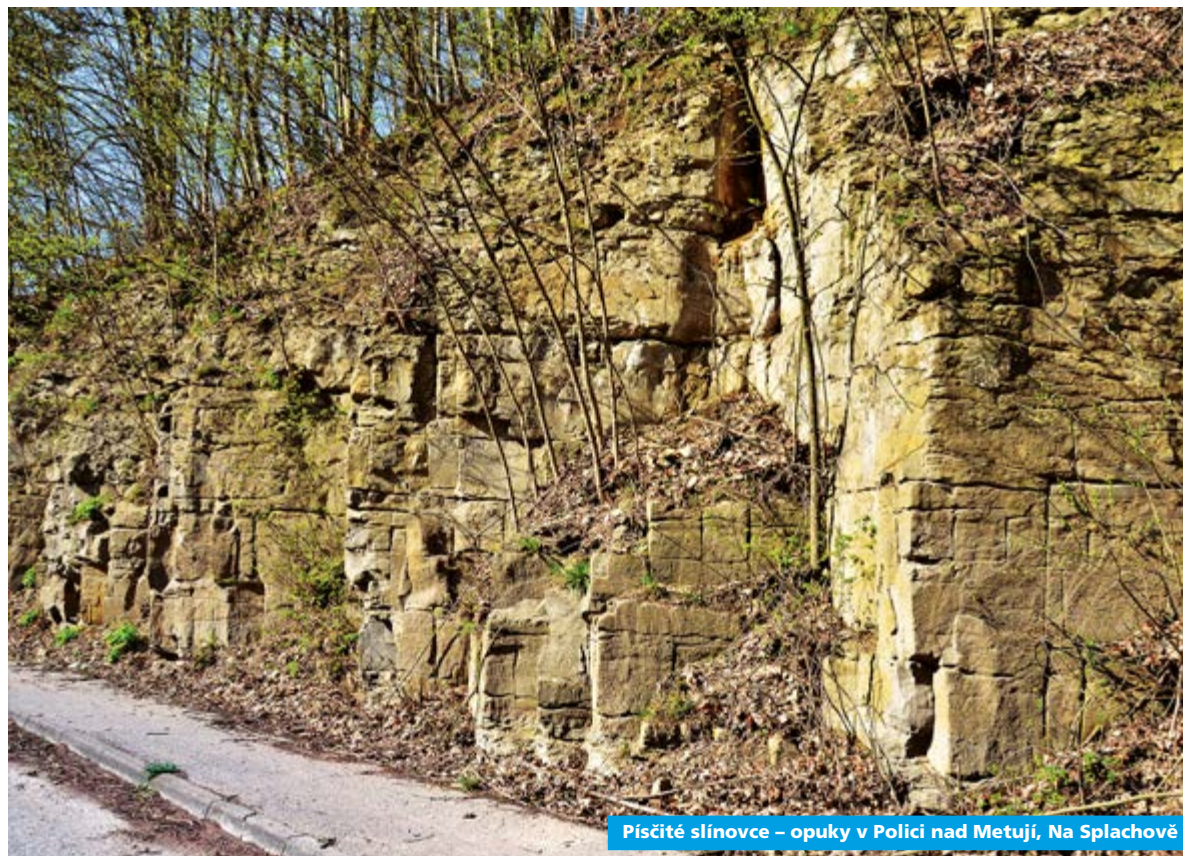

Kamenec a Pes

Polická křídová pánev zblízka

Oblast Policka je v rámci Národního geoparku Broumovsko jednou z jeho nejzajímavějších částí. Město Police nad Metují totiž leží přímo uprostřed obrovské oválné „kamenné mísy“, na samém jejím dnu. Tuto „mísu“ geologové nazývají Polická křídová pánev. Jak ale správně rozumět tomuto názvu? Poměrně jednoduše.

Pánví geologové pojmenovávají korytovitě nebo mísovitě prohnutou vrásu (vlnovitě přehnutý geologický útvar, vzniklý působením bočních tlaků na původně horizontálně uložené vrstvy hornin), ve které při jejím následném dalším prohýbání vznikají po zaplavení vodou podmínky pro usazování vodními toky přinášeného úlomkovitého materiálu. A tyto podmínky na území současných Čech a Moravy vznikly právě v nejmladším druhohorním geologickém období, nazývaném křída. Odtud nazvání křídová. To nastalo přibližně před 137 miliony let. Původní bažinatou a jezerní krajinu zaplavilo moře, v jehož různých částech se začaly usazovat jemné říční, lagunní a mořské sedimenty, z nichž následným zpevněním vznikly mocné vrstvy pískovců, prachovců a opuk (slínovců). Dalšími horotvornými pohyby v zemské kůře byly tyto horniny opět vyzdvíženy, pevné vrstvy rozlámány zemskými zlomy a posunuty různými směry a jejich rozpadlé a zvětřelé části znovu novými řekami odplaveny do jiných oblastí. A tak nám tady vznikla podivuhodná mělká prohlubeň Polické pánve, lemovaná dokola

Pisčité slínovce – opuky v Polici nad Metují, Na Splachově

vyvýšenými asymetrickými okraji skalnatých kuest a posetá unikátními labyrinty pískovcových skalních měst a svědeckých vrchů. Tyto neobyčejné skalní geologické památky navíc doplňuje skutečnost, že srážková voda, stékající do „mísy“ Polické pánve, vytváří, po vsáknutí a přefiltrování přes přírodní pískovcové filtry, v jejích horninových strukturách jednu z největších podzemních zásobáren výjimečně kvalitní pitné vody v Čechách. Toto jsou pro začátek rozhodně zajímavé věci, ale co si tedy můžeme na tom Policku konkrétně prohlédnout a v přírodě osahat? Tak toho

je velká spousta! Určitě doporučuji prohlédnout si nejdřív tvar a stavbu Polické pánve pěkně vcelku. To nejlépe uvidíme z návrší cestou od zámku Skály (Bischofstein) k Solovickému dvoru, z rozhledny Čáp anebo třeba z návrší Nad Slavným, cestou ke známým slavným kamenným hřibům.

Z těchto míst se nám celá pánev rozprostře jako na dlani. Uvidíme ze středové prohlubně se pozvolna do všech stran zvedající holé svahy, pak úzký zalesněný pruh „scho-du“ vnitřní kuesty, za ním další pozvolně stoupání až k oválnému zalesněnému okrajovému hřebeni vnější kuesty pánve. Z „mísy“ pánve trčí vyvýšeniny Adršpašsko-teplických skal a svědeckých vrchů Ostaše nebo Křížového vrchu zde představují relikt (zbytky) až 130 metrů mocné vrstvy nejmladších pěkně bělavých křemenných pískovců pozdně-druhohorního stáří, kterých se už většina dávno rozdrolila na písek a ten voda řek odnesla daleko do východočeských nížin. Přitom i tento malý zachovalý zbytek představuje jednu z nejmpozantnějších českých přírodních zajímavostí a nejrozsáhlejší evropské pískovcové skalní město. Toto je třeba mít stále na paměti... Pro geologické odborníky jsou pak tyto skály nejúžasnější učebnicí sedimentologie (nauka o usazování a vzniku usazených hornin) i geologie obecné. Pod těmito pískovci uložené jemnější a pevnější horniny – slínovce (opuky) a prachovce se nám obnažují na současném dnu Polické pánve v širokém okolí Města Police

nad Metují. O krásné řezy těmito horninami se nám postarala řeka Metuje ve svém hlubokém meandrujícím údolí od města Police až po bývalý mlýn Kozínek. Silně erodované členité skalní sruby a vysoké skalní pilíře, nežádka i se skalními okny, si můžeme prohlédnout nad říčními meandry v okolí Velkých Petrovic. Krásný umělý odkryv mocné vrstvy velmi pevných spongilitických prachovců (hornina vzniklá z křemitých jehlic mořských hub) s polohami kulovitých vápenatých konkrecí a uměle vzniklými (při trhačích pracích) „kamennými slunci“ se nám nabízí ve starém lomu Na Mýtě. Na mnoha místech, třeba i přímo ve městě Polici ve stavebních výkopech, můžeme v pevných písčitéch slínovcích nalézt pěkné otisky a zkamenněliny typických druhohorních mořských živočichů – mlžů, amonitů, loďenek nebo ježovek. Na polické geologické lokalitě Na Splachově zase můžeme přímo vedle chodníku vidět charakteristickou trojsměrnou kvádritovou odlučnost zdejších písčitéch hornin společně s čočkovitými polohami chemicky erodovaných (korodovaných) naředěných vápenných pískovců ve stadiu vzniku tzv. pískovcových sloupků. Takže při výletech za přírodními kamennými zajímavostmi Policka se rozhodně nudit nebudeme. A pro případnou inspiraci si můžeme zajít třeba do Geologického koutku Polická křídová pánev v ulici Na Babí, v parku proti Muzeu města Police nad Metují, anebo ještě lépe na: www.geopark.broumovsko.cz. Přejeme vám krásné geoturistické zážitky v Národním geoparku Broumovsko!

Text a foto: Stanislav Stařík

Otisky schránek mořských mlžů v křemenných pískovcích Polických stěn u Slavného

Vzhůru na Brendy

K Národnímu geoparku Broumovsko neoddělitelně patří i hlubinná těžba surovin – hornictví. Nejdůležitější těženou surovinou rozsáhlé prvohorní geologické struktury – Vnitrosudetské pánve, v rámci které je také Geopark Broumovsko vymezen, bylo vždycky kamenné, nebo chcete-li, černé uhlí.

Uhlonosné vrstvy karbonských hornin se vlastně ve velkých hloubkách rozkládají pod celým územím Geoparku Broumovsko, ale pouze v jeho jihozápadní části se mohutným tektonickým zdvihem dostaly na povrch po celé délce táhlého hřbetu současných Jestřebích hor. Tam také, v oblastech dnešního Žacléřska, Svatoňovicka, dokonce i Hronovska, se začalo pomálu, před více jak 400 lety, těžit z drobných obnažených uhelných slojí. V 19. a 20. století se uhlí stalo nejžádanější nerostnou surovinou. A hornictví – havířina prestižním chlapeckým povoláním.

Mohutným rozvojem důlní mechanizace se těžba přesunula až do hloubek kolem 1 kilometru a státní podnik Východočeské uhelné doly byl ve svých dobách, vedle kladenských a ostravských dolů, skutečným pojmem. Všechna sláva je však pomíjivá

a hospodářským vývojem došlo k omezování a v roce 1994 k následnému úplnému ukončení těžby černého uhlí ve východních Čechách. Hornická sláva však našťastí neupadla v zapomnění a po hornických dobách nám tu zbyl dostatek zajímavých památek, více či méně zachovalých, anebo znovu obnovených. Tak například vznikl, díky obecně prospěšné společnosti Důl Jan Šverma, Hornický skanzen Žacléř z bývalého Dolu Jan Šverma, nebo neméně zajímavá zpřístupněná montánní památka Měděný důl Bohumír v Jívce. Spousty hornických zajímavostí, nejen o historii těžby uhlí v Žacléřské vrchovině (tedy Jestřebích horách, či po staru na Brendách), se určitě dozvíte a hlavně uvidíte ve velmi zdařilých hornických expozicích Městských muzeí v Žacléři nebo Rtni v Podkrkonoší. Velmi podrobně

Ústí dědičné štoly Kateřina v Malých Svatoňovicích

vás navíc přímo historickými místy uhelného dolování v Jestřebích horách provedou značené hornické „Naučné stezky po hornických památkách Jestřebích hor“, vybudované iniciativou významného trutnovského báňského badatele a publicisty Václava Jirásky. Technicky zaměření geoturisté si mohou prohlédnout venkovní expozici důlní techniky „U mašinky“ na staré vlečce dolu IDA v Malých Svatoňovicích. A hor-

nickou památkou je nakonec i udržování tradiční zájmové oslavy Hornického dne v Žacléři nebo prosincové oslavy svaté Barborky – patronky havířů v sousedním, ale s východočeským hornictvím úzce souvisejícím, polském Valbřichu. Tedy „Zdař Bůh!“ a vzhůru na Brendy.

Více na: www.geopark.broumovsko.cz nebo www.djs-ops.cz.

Text a foto: Stanislav Stařík

Paleontologická expozice Hornického skanzenu Žacléř

Expozice důlní techniky – U mašinky

DOPORUČUJEME

Léto ve středověké písárně

Zajímavý program pro veřejnost nabízí také Maiwaldova akademie, která v klášteře zajišťuje vzdělávací programy. V prázdninové nabídce broumovského kláštera se objeví již tradičně i Interaktivní prohlídky Skriptoria, nebo-li středověké klášterní písárny.

Ta se nachází v revitalizovaných prostorách kláštera a přes školní rok se v ní konají vzdělávací programy pro školní kolektivy.

Letní prohlídky jsou určeny rodinám, dospělým i dětem. Zájemci si vyzkouší psaní husím brkem u replik středověkých pulpitů, výrobu barev z přírodních surovin či broušení pergamentu. Prohlídka trvá 1 hodinu. Termíny prohlídek budou zveřejněny na webu broumovského kláštera. Letošní novinkou budou barokní Prohlídky pro děti s názvem Zažít baroko a také nová expozice o vzniku knih ve středověku, instalovaná vedle klášterní knihovny. Rezervace míst na emailu: ma@klasterbroumov.cz

Tradice, přírodní bohatství a kulturní krajina, to vše tvoří neopakovatelný charakter každého regionu. Stejný kolorit nesou také regionální výrobky, jež produkují místní zemědělci a řemeslníci. Výsledky jejich práce nadchnou každého, kdo se podívá, ochutná nebo uchopí produkty vyrobené na Broumovsku. Vyražte do každého koutu chráněné oblasti a sami si vyberte, co vás nejvíc zahřeje na srdci. Nalákáme vás alespoň výběrem, ostatní už objevte sami.

Vyzrálé bio hovězí a vepřové maso Bošínových

Na rodinné ekofarmě ve Vernéřovicích vyrábí skvostné hovězí (plemeno Salers) a vepřové (Mangalica) produkty. Zakoupit můžete různé druhy masa na vaření i pečení a další masné produkty. Špek, bůček a farmářský mazánek z mangalice – výrobky z vyzrálého bio vepřového masa lahodné chuti, které budete chtít ochutnat znovu. Na farmě si všechny výrobky vyrábí sami a vždy, když mají v obchůdku naskladněno, jen se po nich zapráší. Bošínovi spolupracují také s dalšími výrobci, a tak v jejich obchůdku můžete zakoupit například jehněčí maso, kvalitní sirupy, olivětinové pivo opat apod. www.masozfarmy.cz

Farma Bošínovi

Sýry, jogurty, mléka, tvarohy Menčíkových

Z kopců nad Šonovem u Broumova se na stoly milovníků mléčných delikates dostává ovčí a nyní také kozi sýr. Na své rodinné ekofarmě vyrábí Menčíkovi tvrdé, měkké, ochucené sýry, tvarohy i jogurty s jedinečnou chutí. www.ovcifarmonov.cz

Broušené sklo

Broušení skla, vzácné a nádherné to řemeslo udržuje Jaromír Beran sídlící a pracující v Bezděkově nad Metují. Práce se sklem se zde předává z generace na generaci. Jaromír Beran má doma malou dílničku, kde vzniká ledová krása broušeného skla.

Voda Toma Natura

Zdejší voda patří vůbec k nejčistším ve střední Evropě, a proto se obejde bez jakýchkoli úprav. Z vrtné, hluboko pod povrchem země, a tak jak ji příroda stvořila, pu-

Regionální produkty

tuje přímo do vašich lahví. Vybrat si můžete z perlivé, neperlivé, s příchutí i vody vhodné pro kojence. www.toma.cz

Věci ze železného drátu

Kateřina Smutná ze Zbečnicku vyrábí skvostné předměty ze železného drátu. Drátenictví, velmi staré řemeslo, se k nám dostalo ze Slovenska. Podle legendy bylo trestem za to, že vesničané z obce Velké Rovné zradili zbojníka Juraje Jánošíka a ten je proklel slovy: „Vezměte si drát a kleště a toulejte se světem.“ Kateřina své tvůrčí schopnosti zúročila na mateřské dovolené. Pod jejími rukama vznikají hvězdičky a košíčky, ale třeba také lustry nebo lampičky.

Pekařské výrobky Kvíčerovské pekárny

Kvíčerovská pekárna je v provozu již více než 25 let. Sídlí v Polici nad Metují, kde má i podnikovou prodejnu hned vedle budovy radnice (večerka, čp. 97). Dodává pečivo do blízkého i vzdáleného okolí a může se pochlubit značkou regionálního produktu Broumovska. Mezi oceněné výrobky se řadí Polický chléb – vlajkový výrobek polické pekárny a Žitný ošatkový chléb, které získaly ceny v soutěži Česká chuťovka. Kromě polické večerky nakoupíte produkty pekárny i v místním koloniálu Renata či v samoobsluze ve Žďáře nad Metují.

Trvanlivé salámy firmy Pejskar a spol.

Jeden z nejstarších výrobců trvanlivých fermentovaných masných výrobků v České republice je firma Pejskar a spol., která byla v Polici nad Metují založena r. 1887. Společnost Pejskar posbírala řadu regionálních i národních ocenění kvality jako jsou Česká chuťovka, Klasa či regionální produkt Broumovska. Ikonickým trvanlivým salámem se stal Poličan, nabízí ale také např. Vysočinu, Cesare salám, Herkules a další. Firemní prodejna se nachází na Masarykově náměstí v Polici nad Metují, výrobky firmy však lze zakoupit i na mnoha dalších místech v regionu i mimo něj.

Džemy Hany Horákové

Džemy paní Hana Horáková začala „ve větším“ vyrábět v roce 2016. Od r. 2017 jsou její džemy držitelem značky regionální produkt Kladské pomezí. Ve složení džemů naleznete pouze ovoce, cukr a pektin, žádná umělá barviva a konzervanty. Mezi neuvěřitelné džemy patří např. dřínkový džem, višňový s hořkou čokoládou či mirabelkový džem. Výrobky lze zakoupit v informačních centrech (Náchod,

Kraslice Hany Váňové

Nové Město nad Metují, Police nad Metují), dále také ve večerce na Masarykově náměstí v Polici nad Metují či v obchodě Synergie na Kamenici v Náchodě.

Medicinální houby Mycomedica a tinktury Yaomedica

MycoMedica je rodinná firma, kterou r. 2010 založil pan Milan Schirlo, který se už více jak 20 let zabývá léčivými houbami a tradiční čínskou medicínou. Firma nabízí medicinální houby sušené, v kapslích nebo v podobě prášku. Jedná se o největšího výrobce těchto produktů v Evropě. Mladší odnoží výroby jsou tinktury YaoMedica podle tradičních čínských receptur. Produkty zakoupíte přímo v sídle firmy v Tomkově

ulici v Polici nad Metují, též ve zdravé výživě v Polici v Nádražní ulici. Seznam distributorů v jednotlivých krajích naleznete na www.mycomedica.cz a www.yaomedica.cz.

Keramické výrobky Radky Eliášové

Radka Eliášová se svojí dílnou sídlí v České Metují a věnuje se především výrobě dekorativní a užitkové keramiky, jak na hrnčířském kruhu, tak modelováním. Inspiraci čerpá ve zdejším krajině, kterou podle ní nejlépe doplňuje jednobarevná kamenina. V nabídce má např. betlémy, anděly, keramické omalovánky, hrníčky, kvašáky a další. Její výrobky je možné zakoupit v informačním centru či Muzeu papírových modelů v Polici nad Metují nebo také na různých trzích a jarmarcích.

Malované kraslice Hany Váňové

Ručně malované kraslice Hany Váňové vznikají především z regionálních vajec a jejich motivy vychází z lidových regionálních vzorů, které můžeme spatřit např. na místních starých dřevěných skříních. Kraslice jsou malovány akrylovými barvami, které jsou voděodolné, a tedy vhodné i do exteriéru. Kraslice lze zakoupit v informačním centru či Muzeu papírových modelů v Polici nad Metují a na regionálních jarmarcích.

Nejen všichni, které jsme tu vyjmenovali, přispívají k uchování místních tradic. Mezi další patří i neobyčejné výrobky jako jsou fotografie s motivem Broumovska místního fotografa Jana Zálíše, dřevěná razítka Martiny Noskové z Teplíc nad Metují, řezbář, kovář nebo třeba produkty místního pivovaru.

Markéta Hanušová

Keramika Raelis

MycoMedica

YaoMedica

Za poklady Broumovska

Jedinečné hudební příběhy přicházejí s létem...

Hudební příběhy od baroka až po současnost bude letos už poctná vyprávět festival Za poklady Broumovska. Cyklus deseti letních koncertů zavede milovníky klasické hudby do broumovských kostelů, které se zrodily v autorské dílně slavných architektů Dientzenhoferů.

Architektonicky unikátní svatostánky tak zvané broumovské skupiny jsou jinak běžně nepřístupné a otevírají se pouze při mších, během Týdne otevřených kostelů nebo právě díky festivalu Za poklady Broumovska. Ten do regionu rok co rok přivádí české i zahraniční umělce, kteří běžně koncertují na světových pódii. Festivalové publikum se tak tváří v tvář setkává se špičkovými interprety, jejichž vystoupení mnohdy přináší nečekané hudební zážitky. Výjimečným znakem festivalu je i dobrovolné vstupné, jehož výtěžek každoročně pomáhá v péči o kostely.

Dasha & Epoque Quartet

První z letošních hudebních příběhů se začne odvíjet 1. května. Festivalovou ouverturou, symbolickou předeherou, v sále Dřevník broumovského kláštera, zahájí festival soubor Epoque Quartet se zpěvačkou Dashou. Výtěžek jejich koncertu podpoří právě 14. ročník festivalu. Oficiální zahájení bude následovat v sobotu 29. června uvedením novodobé premiéry školské hry Augustina Šenkýře „Dies Numini et Principi“ v podání sólistů a orchestru Národního divadla v Praze.

„Na tento typ spolupráce jsme zvláště pyšní, protože vychází z myšlenky propagovat díla, která na Broumovsku vznikla, nebo pochází z místního hudebního archivu. Au-

gustin Šenkýř byl benediktinský kněz, který v regionu pobýval, a jeho dílo je plně srovnatelné s podobnými skladbami jeho daleko věhlasnějších kolegů. Možná proto tato hra zaujala i dramaturgii Národního divadla, které ji s úspěchem provedlo v předvánoční době v Praze. Vystoupení v Broumově ve špičkovém provedení Národního divadla bude tak symbolickým obloukem navrácení do původních „kulis“ jeho vzniku,“ říká o domluvené spolupráci ředitelka festivalu Tereza Kramplová. Během dalších koncertů se představí polští umělci – klarinetista Jakub Bokun a kytarista Jakub Kosciuszko, rakouské Duo Aliada v netradičním spojení saxofon a akordeon, německý hornista Thomas Hauschild a jeho kolegové, lektori Letních hornových kurzů, tenorista Martin Šrejma, houslista Jiří Vodička a klavírista Martin Kasík nebo světo-

známá sopranistka Eva Urbanová spolu s Moravským klavírním triem, kteří se postarají o slavnostní zakončení festivalu.

Podpora mladé generace

Ke spolupráci festivalu s mladými umělci Tereza

Kramplová dodává: „Festival se kromě podpory architektonických památek, na jejichž obnovu přispívá vybraným dobrovolným vstupným, věnuje také komplexní podpoře mladé generace. Na festivalových koncertech kromě renomovaných interpretů dostávají možnost koncertního vystoupení laureáti českých prestižních hudebních soutěží Pražské jaro, Concertino Praga, nebo Broumovská klávesa. Nedílnou součástí festivalu jsou také mezinárodní Letní hornové kurzy, které v loňském roce přilákaly do regionu přes 50 aktivních účastníků z Japonska, Maďarska, Ruska, Slo-

venska, Slovinska a České republiky a špičkové lektoři“. Kurzy se letos uskuteční ve dnech 4.–10. srpna v broumovském klášteře. Mladým hornistům se budou při výuce věnovat renomovaní čeští lektori, v čele s hornistkou Zuzanou Rzounkovou, hostem kurzů bude Prof. Thomas Hauschild. Týdenní snažení pak vyvrcholí 10. srpna společným koncertem. Bližší informace o festivalu najdete na webu www.zapoklady.cz nebo na facebookovém profilu.

Kateřina Ostradecká
foto: archiv festivalu

Za poklady Broumovska 2019

29. 6. 2019 Zahajovací koncert festivalu, Sólisté a orchestr Národního divadla v Praze
místo: Broumov, kostel s. Vojtěcha
Augustin Šenkýř:
„Dies Numini et Principi“

6. 7. 2019 Jakub Bokun, klarinet (Polsko), Jakub Kosciuszko, kytara (Polsko)

13. 7. 2019 v jednání

20. 7. 2019 Duo Aliada (saxofon, akordeon) Rakousko
Michal Knot sax, Bogdan Laketic akordeon

27. 7. 2019 Petr Nouzovský, violoncello / Kristina Fialová, viola / Stamico kvarteto

3. 8. 2019 Martin Šrejma, tenor / Zuzana Rzounková, Martin Sokol, lesní roh
Orchestr L'Armonia Terrena, dirigent Zdeněk Klauda

10. 8. 2019 Lektori Letních hornových kurzů
Thomas Hauschild, Zuzana Rzounková, Jan Vobořil,
Martin Sokol, lesní roh
Jana Goliášová, klavír

17. 8. 2019 Jiří Vodička, housle / Martin Kasík, klavír

24. 8. 2019 Vítěz Concertina Praga nebo Broumovské klávesy
Program bude upřesněn dle aktuálních výsledků soutěží

31. 8. 2019 Závěrečný koncert festivalu
Eva Urbanová, soprán / Moravské klavírní trio
místo: Božanov,
kostel sv. Máří Magdalény

Začátky koncertů 18:00
Vstupné dobrovolné

Mimo první a poslední koncert nejsou ještě určena místa konání jednotlivých akcí. Přesné informace najdete na:

www.zapoklady.cz
[fb zapokladybroumovska](https://www.facebook.com/zapokladybroumovska)

A black and white portrait of an elderly man with a full white beard and mustache. He is wearing a dark suit jacket, a white shirt, and a dark tie. The portrait is set against a dark background.

Starosta města Police nad Metují, čestný občan, štědrý mecenáš, starosta a zakladatel sboru dobrovolných hasičů, přispívající člen divadelního spolku Kolár, ale především podnikatel, tím vším byl Vilém Pelly starší, zakladatel textilního průmyslu na Broumovsku. Byl také takovým polickým Billem Gatesem přelomu 19. a 20. století – jeho majetek byl r. 1922 odhadován na 64 milionů a kronikář Josef Brandejs o něm napsal: „*Dosud nebylo takového měšťana, co Police od 13. století stojí, aby za svůj věk jen svým přičiněním takového značného majetku nabyl.*“

Mladý Věšek se vyučil v Novém Městě nad Metují kupeckým příručím a během své služby si osvojil umění, které mu pomohlo přijít ke jmění – vaření likérů. Jeho učitel, kupec Josef Smola, měl totiž jako svoji vedlejší činnost výrobu kořalek a likérů. Traduje se, že mazaný Věšek se zmocnil jeho receptur, které buď ukradl ze záchoda, kam dal kupec receptář k upotřebení, nebo je našel roztrhané v koši

Na výrobě kořalek a likérů značně zbohatl a mohl tedy investovat, zkupoval polická stavení a pozemky. Jednou z jeho investic a dalších podnikatelských snah bylo vybudování prádelny bavlny v letech 1895–1897. Postupem času k ní připojil ještě tkačovnu, barevnu, slíchtovnu, vilu pro ředitele továrny či tzv. Pellový domky (ubytování pro zaměstnance). Nejednalo se však stále o vše, co vlastnil. Provozoval dvě

Vilém Pelly st. nezanechal otisk pouze jako úspěšný podnikatel a významný zaměstnavatel, byl také důležitou společenskou postavou. V letech 1892–1895 a 1899–1906 byl starostou města Police nad Metují a za jeho působení město vzkvétalo, byl aktivním členem řady spolků, na jeho náklady vznikl pramen Julinka, který místním i turistům slouží dodnes, významně se zasloužil o stavbu Kolárova divadla, na kterou věnoval sto tisíc cihel ze své cihelny, městu zakoupil a na své náklady nechal vysázet 300 stromů, pravidelně podporoval chudé a školy atd. O jeho povaze a skutečích asi nejvíce svědčí slova městské rady, která se ho jménem svým i občanů Police nad Metují zastala u okresního hejtmanství i před říšskou radou ve Vídni. R. 1901 se zřítíl nový komín Pellyho cihelny a dva muže usmrtil a jednoho těžce zranil. Jakožto majitel byl Vilém Pelly st. shledán zodpovědným za neštěstí a byl odsouzen ke třem měsícům vězení. Městská rada, ve snaze jeho trest zmírnit, napsala mimo jiné toto: „Zdrcu-

jíci mí důsledky neštěstí tohoto postižen tu muž, jenž téměř od chlapeckého svého života svůj věnoval pilné práci, je vzorem řádného občana, povahou slechetný, spravedlivý, poctivý, dobročinný, přitom skromný – pravý lidumil. Dospěl neúnavnou pílí k blahobytu a vynikaje duchem podnikavosti a upřímnou láskou k svému okolí, tu v první řadě ku své domovské obci, dokázal za působení svého ve službách veřejnosti ve prospěch obce věci netušených. Jen jemu děkuje město zdejší za úspěchy, jichž v posledních letech se dodělat ve věcech školství, chudinství a veřejného zdravotnictví. “V žádosti říšskému sněmu ve Vídni dále uvádí: „K žádosti té připojili jsme se i my, poněvadž celé město a tím i okres za veškerý pokrok svůj děkuje jenom jemu. Těž jest v okresu polickém jediný český velkopřemyslník, který svoji lidumilností, obětavostí v každém ohledu, pravým vlastnictvím a poctivostí získal si lásku všech. Jest to muž, který pro chudý český kraj na národnostní hranici má nesmírný význam, ba můžeme tvrditi, že i jemu za zásluhu města nutno přičísti, že kraj ten dosud ryze českým jest, neboť on svou průmyslovou podnikavostí zabránil vzniku průmyslu německého. Poslední průmyslové závody, přádelnu o 10 000 vřetenec a velkou kruhovou cihelnu, zřídil právě z tohoto popudu a z lásky k rodnému městu.“ František Josef I. nakonec Pellymu udělil milost a trest změnil na pokutu.

Vilém Pelly st. zemřel r. 1939 a letos uplyne od jeho smrti 80 let. Připomínáme si však i daleko veselejší výročí, a to 170 let od jeho narození. V městě Police nad Metují nám Viléma Pellyho řada věcí připomíná: Pellyho domy – místo, kde žil a provozoval svoji živnost, pramen Julinka, jehož vznik sám financoval, Kolárovo divadlo, o jehož stavbu se zasloužil, továrna Veba, která byla jednou z prvních a největších v Polici, a Pellyho park, který kdysi sám vybudoval.

Nikola Plná

Nikola Plná

foto: archiv IC Police n. M.
a Miroslav Čapek

Pracovníci likérky. Zcela vpravo je V. Pelly s chotí

Reklama na Pellyho závody v Polici nad Metují

BROUMOVSKO – NOWORUDSKO – RADKÓWSKO

V rozmanité krajině s ostrůvky divoké přírody tohoto česko – polského regionu si na své přijdou nejen příznivci pěší turistiky, ale i příznivci cykloturistiky. Soví hory (Góry Sowie) známé mohutným goticko – renesančním pevnostním hradem Grodno, Vlodická hora (Włodzicka Góra) s krásnou vyhlídkou na Sudety či Stolové hory (Góry Stołowe) pyšní se fantastickými skalními útvary, to je jen zlomek fascinující krajiny. Navazující Broumovská vrchovina je členitou a malebnou krajinou hor a údolí, skal a roklí, mozaikou lesů a luk, pastvin a polí.

Broumovské stěny skrývají mnoho kouzelných míst, která stojí za návštěvu v každém ročním období. Z krajinářského hlediska se jedná o výrazný nesouměrný horský hřbet, z něhož vystupuje celá řada skupin pískovcových skalních útvarů, lemujících četné rokle. Zdejší krajina je pozoruhodná, krásná, tajemná, jedinečná a rozhodně má návštěvníkům co nabídnout – nádhernou panenskou přírodu, skály, dechberoucí výhledy do kraje z vyhlídek hřebenů zdejších hor, bezpočet historických památek ve všech partnerských městech a mnoho dalšího. Věříme, že si tento kraj zamilujete a rádi se sem budete vracet. Dobijte svou energii v srdci panenské přírody. Vítejte v krajině překrásných panoramatických výhledů a jedinečné přírody. **Vítejte v Cykloreregionu Novorudsko–Radkovsko–Broumovsko!**

Tipy na výlety:

1. Z Broumova na Ruprechtický Špičák a zase zpátky cyklovýlet, 30 km

Broumov – Olivětín – Janovičky –
Ruprechtický Špičák – Ruprechtice –
Hynčice – Broumov

Krásný cyklistický výlet kombinuje cestování po silnicích i lesních cestách. Odstartujeme z centra města Broumova po žluté turistické trase do městské části Olivětín. Zde se nachází možnost naší první zastávky

– návštěva výrobních prostor a muzea pivovarnictví v Pivovaře Broumov. Pokračujeme dále po svažitě komunikaci do Benešova a na Janovičky. Po náročném výšlapu se zde určitě zastavíme a užijeme si nádherného výhledu do Broumovské kotliny a na pásmo Broumovských stěn i Javořích hor. Nacházíme se téměř na samé hranici s Polskem. Dále pokračujeme po modré značce již v terénu, v zalesněných kopcích Javořích hor. Zhruba v polovině výletu dorazíme na volně přístupnou rozhlednu Ruprechtic-

ký Špičák. Jedná se o nejvyšší bod (880 m n. m.) české části Javořích hor. Železná vyhlídková konstrukce je vysoká téměř 30 m a nahoru vede 100 schodů. Před pár lety tu došlo k požáru, proto je vrchol v současnosti téměř zcela odlesněný. Díky tomu se nám otevře impozantní výhled do širokých dálek. Za dobrého počasí uvidíme Krkonoše, Orlické hory či Králický Sněžník. Cestu zpět zvolíme po turistické cyklostezce č. 4002 „Javoří hory“ přes obce Ruprechtice a Hynčice zpátky do Broumova.

Náměstí v Nové Rudě

Bývalý důl v Nové Rudě, dnes nejvyšší horolezecká stěna v Polsku

Rozhledna na Hoře sv. Anny v Nové Rudě

Ruprechtický Špičák

2. Nowa Ruda volá na výlet v sedle kola cyklovýlet, 29 km

Město Nowa Ruda se rozhodlo připojit ke stávající dobře značené síti tras pro pěší a cyklisty, díky které se turisté mohou bezpečně pohybovat po okolí. Výlet můžeme zahájit na nové cyklostezce začínající v novorudské místní části Slupiec u vjezdu na Osiedle Waryńskiego. Při průjezdu ulicí Broniewskiego vjedeme na značenou trasu pro pěší a turisty nazvanou „Dvě věže“ (Dwie wieże), která vede na vrchol hory Všech svatých (Góra Wszystkich Świętych), kde se nachází rozhledna. Odtud pak pokračujeme po stejné trase na vrchol hory sv. Anny (Góra Św. Anny), na které stojí další rozhledna, postavená z místního červeného pískovce. Poté sjedeme na náměstí a vydáme se dále ulicí Cmentarna, kde si odložíme kolo na parkovišti pro kola. Město si prohlédneme pěšky, například po značené vycházkové trase nazvané „Hradiště nad řekou

CYKLISTICKÝ PRŮVODCE REGIONEM

Włodzicz" (Gród nad rzeką Włodzicą), která začíná u kašny Rudek. Po prohlídce centra města nasedneme na kolo a ulicemi Piastów, Przechodnia a Józefa Piłsudskiego dojedeme až na ulici Obozowa, kde najdeme největší atrakci města – bývalý černouhelný důl. Po trase označené kladívkem se pak dostaneme k nejvyšší lezecké stěně v Polsku, od které se můžeme vrátit na začátek cyklostezky v blízkosti čtvrti Osiedle Waryńskiego.

3. Za tajemstvími a rozhledy, malebnými horami a pahorky kolem Nové Rudy cyklovýlet, 47 km

Okružní trasa po vsích patřících k venkovské obci Nowa Ruda začíná i končí na cyklostezce ve Włodowicích. Povede nás mj. přes Středisko aktivní turistiky Przy-Górze (Ośrodek Turystyki Aktywnej Przy-Górze) či nejvyšší vrcholy Sovích hor (Góry Sowie) Kalenici (Kalenica, 964 m n. m.) a Velkou Sovu (Wielka Sowa, 1015 m n. m.) s rozhledy skýtajícími výhled na celé Sudety. Při návštěvě Muzea vojenské techniky Molke v Ludwikowicích Klodzkých se také dozvíme o tajemstvích 2. světové války a podzemním projektu „Riese“. Vystoupáme na nejvyšší vrchol vrchoviny Wzgórza

Włodzickie (757 m n. m.), na kterém byla 19. října 2018 otevřena kamenná rozhledna. Můžeme se také zastavit na některé ze tří literárních stezek. Tato trasa nabízí především nezapomenutelnou krajinu, výhledy a tajemství skrývající se v nitru Sovích hor. Doporučujeme výlet rozdělit do dvou dnů s noclehem v některé z dřevěných horských chat v Sokolci nebo Jugowě.

4. Za krásami Broumovských stěn z obce Křínice pěší výlet, 13 km

Oblast Broumovských stěn je tvořena krásnými exempláři pískovcových skal, hlubokými roklemi, soutěskami, mnoha vyhlídkovými místy a bohatými lesy. Výlet vede od historického poutního místa Amerika po nově zrekonstruované turistické cestě kolem kaple Panny Marie Hvězdy Jitřní až na vrchol vyhlídky Hvězda, nejznámějšího výletního cíle celého skalního města. Zde se nachází turistická lovecká chata ve švýcarském stylu a barokní kaple Panny Marie Sněžné ze začátku 18. století, postavená podle návrhu K. I. Dientzenhofera na půdorysu pěticípé hvězdy. Porozhlédněte se po této pohádkové krajině a užijte si tu klid a pohodu, která vás zcela pohltí. Po zelené turistické trase se

vydáme do Kovářovy rokly, poté po modré k odbočce u Suchého dolu. Zde odbočíme na žlutou a dále na červenou trasu a přes rozcestník U Ovčína dorazíme k tzv. Kameným hřibům. Ty vznikly zvětřováním různých odolných částí pískovce – na měkké noze vyrůstá pevnější klobouk. Odtud se vrátíme zpět k rozcestníku U Ovčína, pokračujeme k Modrému kameni a po červené trase se přes Pánovu věž ubíráme k Supímu hnízd. Z jeho vrcholu je okouzlující výhled do Broumovské kotliny, na Javoří a Soví hory a na přírodní rezervaci Křínické rybníčky (již od r. 1706 byla dřevěným vodovodním potrubím přiváděna voda z křínického prameniště až do broumovského kláštera). Po červené pokračujeme zpátky na Hvězdu a sestoupáme po schodech dolů do cíle k restauraci Amerika.

5. Cyklistická trasa Stolovými horami cyklovýlet, 32/44 km

Trasa začíná nedaleko česko-polské hranice v městečku Radków. Dále pokračujeme do obce Tłumaczów, kde se pokocháme výhledem na okolní hory. V Tłumaczowě a nedaleké vsi Ścinawka Średnia si prohlédneme sakrální památky, dominantou vsi Ścinawka

Górna je zámek Sarny. Odtud můžeme pokračovat směrem na Susznu nebo odbočit doleva a zamířit do Włodowic/Nowé Rudy. Ve vsi Ścinawka Średnia se naše trasa kříží se silnicí č. 387. Pokračujeme po místních komunikacích do vsi Ścinawka Dolna, kde začíná nejprve mírný a později strmější výstup do vsi Suszyna. V Suszyně se nachází kamenná rozhledna vysoká 27 m s výhledem na okolní horská pásma. Při dobré viditelnosti jsou vidět i Krkonoše se Sněžkou. Dále zamíříme do vsi Raszków, kde odbočíme doprava a pokračujeme do Vambrze (Wambierzyce). Ve Vambrze si prohlédneme monumentální baziliku, křížovou cestu (Kalwaria) a pohyblivý betlém (Ruchoma Szopka). Pak se nenáročnou trasou vrátíme do Radkowa, kde si prohlédneme náměstí, radnici a kostel. Z náměstí se můžeme vydat ulicí Grunwaldzka směrem na Bożanów kolem vyhlídkové terasy na hoře Guzowata nebo ulicí Jagiellońska směrem k vodní nádrži Zalew Radkowski pod Stolovými horami, kde si můžeme příjemně odpočinout. Pak pokračujeme směrem k česko-polským hranicím a dále do Bożanova anebo zpět do Radkowa.

Lucie Lesáková

foto: Jan Zális a archiv IC Broumov

Mucholapka, Muzeum Molke v Ludwikowicích Klodzkých

Hvězda v Broumovských stěnách

Vydáváme nového průvodce po Broumovsku, Noworudsku a Radkovsku

Po devíti letech vydáváme aktualizovanou podobu turistického průvodce, který je plný tipů na výlety po regionu na kole i pěšky. S jeho pomocí se dostanete lehce a jednoduše k nejzajímavějším turistickým cílům. Nedílnou součástí brožury je i velkoformátová mapa, kterou sbalíte na své cesty i do malé ledvinky.

Materiály najdete nejen na veletrzích cestovního ruchu, ale především v infor-

mačních centrech v Broumově, Nowé Rudě, Ludwikowicích Klodzkých a Radkově.

Tento propagační počín navazuje na sérii aktivit z podzimu 2018 a jeho hlavním cílem je nabídnout propojení cykloturistiky s návštěvou největších kulturních a přírodních unikátů. Do konce letošního května zahájíme i provoz nové turistické mobilní aplikace.

Lucie Lesáková

Každý z nás se v dětství nejspíš projel na koloběžce a pak přeseďlal na kolo. Co takhle vrátit se zase k té koloběžce, vyzkoušet dospěláckou sportovní verzi a poznat Polici nad Metují a její okolí jinak než ze sedla kola nebo pěšky?

Jízda na koloběžce, tzv. koloběh, rozhodně není nuda. Poslední dobou si koloběh získává oblibu mezi širokou veřejností, napříč věkem. Jde o jeden z nejlepších způsobů pohybu v přírodě i ve městě. Můžete se při něm nejen skvěle sportovně vyžít, ale zároveň i relaxovat a poznávat krajinu Broumovska.

Jízda na koloběžce je jednoduchá, zvládne ji každý a není třeba být zvlášť trénovaný. Ale jako u každého sportu platí, že osvojení správné techniky (především správné

Trhni si nohou!

aneb Broumovskem na koloběžce

né držení těla a správný odraz) vám ušetří spoustu energie a zvýší požitek z pohybu. Je dobré si tyhle základy před vyjížděnou nastudovat – **buď si najít nějaké instruktážní video na internetu**, nebo se nechat poučit od někoho zkušeného. Základní rady poskytnou i pracovníci polického informačního centra, které provozuje půjčovnu koloběžek.

Jízda na koloběžce je vynikající k udržení kondice a procvičení celého těla a díky eliminaci otřesů kotníků a kolen je i mnohem zdravější než samotný běh. Při koloběhu se zapojují svaly dolních i horních končetin, břišní a zádočné svaly. Na koloběžce tělo vydá **až o 30 % víc energie než při jízdě na kole**, jízda na koloběžce je stejně

energeticky náročná jako aerobic nebo svižný běh.

Když ke všem výše uvedeným přednostem koloběhu přidáme krásy zdejšího kraje a připravené tipy na méně náročné i náročnější výlety, neměli byste váhat a rozhodně byste si koloběžku měli vyzkoušet!

Půjčovna koloběžek je v Polici nad Metují v informačním centru a nabízí k zapůjčení koloběžky české firmy Kostka, pro děti i dospělé (celkem 8 ks). Spolu s koloběžkami je možné zapůjčit si zde i ochranné přilby a bezpečnostní zámky, případně sadu nářadí. Větší počet koloběžek, např. pro početnější skupinu, je možné domluvit v infocentru individuálně, s předstihem.

Polické informační centrum má pro zájemce o koloběh připraveno i několik tipů na výlety, různé délky a náročnosti. Okružní trasy jsou vedeny po asfaltu a šotolinových cestách, start i cíl každé trasy je vždycky v Polici nad Metují. Na internetových stránkách www.sportvpolici.cz/na-kolobezky jsou jednotlivé trasy k dispozici i s podrobnou mapou, výškovým profilem a itinerářem. Pomocí QR kódu si je jednoduše můžete uložit do svého mobilního telefonu či tabletu.

Kdo je trénovaný a rozhodl by se pro delší výlet, může využít cyklobusu, nechat se odvézt např. do Adršpachu, Trutnova nebo až na krkonošské Pomezí Boudy a vrátit se do Police nad Metují na koloběžce.

S koloběžkami je v Polici nad Metují už několik let spojena také akce Petrovické zatáčky, která se koná v srpnu. Jedná se o sportovně-společenskou akci s možností projížďky na kolech, in-line bruslích, odrážedlech, koloběžkách atd. po silnici v úseku Police n. m. – Na Mýtě, která je v době

konání akce uzavřena pro automobilovou dopravu. Součástí Petrovických zatáček jsou také závody na koloběžkách pro různé věkové kategorie. V místě konání akce je „projízdná“ půjčovna koloběžek a k dispozici jich tak je větší počet, okolo 40 ks.

Za sloganem „Trhni si nohou“ nehledejte v nadpisu článku nic špatného, jde o koloběžkářský pozdrav ☺.

Pokud Vás článek alespoň trochu nalákal, nezbyvá než koloběh zkusit a trhnout alespoň pár kilometrů asfaltu nebo terénu v přírodě Broumovska.

Jana Rutarová

Vzhůru na questy

Questy jsou v současné době velmi oblíbenou formou turistiky v Česku. Není určena jen pro děti. Prochází ji všichni zvědavci, kteří se chtějí o místě, které navštívili, hravou formou dozvědět i něco z historie, živé i neživé přírody.

Prostřednictvím hry projdete ta nejzajímavější místa v Broumově a postupně vylouštíte hádanku, za kterou dostanete drobnou upomínku z regionu. Questy vznikly s cílem nabídnout turistům něco nového, zajímavého a zároveň poučného.

Město Broumov vytvořilo síť questů společně s obcí Adršpach a partnerskými městy v Polsku, městem Nowa Ruda a obcí Radków. Čeká na vás tedy dohromady osm questů, tak vzhůru za dobrodružstvím!

Lucie Lesáková
foto: Oldřich Jenka

Kostel sv. Prokopa získal novou tvář

Kostel sv. Prokopa svou architekturou spadá mezi tzv. broumovskou skupinu barokních kostelů autorů Kryštofa a jeho syna Kiliána Ignáce Dientzenhofera. Zároveň jde o nejkrásnější a nejucelenější barokní památku na Policku, která zdobí právě obec Bezděkov nad Metují. A slovo zdobí má svůj význam! V letošním roce totiž kostel nabízí svým návštěvníkům novou tvář. Římskokatolická církev za podpory MAS Stolové hory získala finanční prostředky na jeho obnovu.

Kostel je řešen jako osmiboká stavba s mělkými bočními kaplemi. Presbytář je půlkruhově uzavřený, situovaný na šířku. V průčelí kostela jsou dvě robustní věže. Trojsové hlavní průčelí je seveno zmíněnými bočními věžemi, stěny jsou členěny lizénami s obíhající prostřední římsou. Nad ústředním prostorem se klene zrcadlová klenba. V patře obíhá ochoz otevřený půlkruh, v lodi a presbytáři je nástropní rokoková freska. Interiér kostela je dále zdoben známým obrazem, který představuje setkání sv. Prokopa s knížetem Oldřichem a jeho družinou, jež byl v roce 2017 restaurován a došlo k odkrytí původní malby, která k překvapení mnohých znázorňuje i smečku psů, které byly součástí družiny knížete Oldřicha.

Stavba kostela, dle doložených zdrojů, byla zahájena v roce 1724 položením základního kamene samotným opatem s tím, že o tři roky později došlo k jejímu dokončení. Kostel byl v srpnu 1729 slavnostně vysvěcen ke cti sv. Prokopa. V letošním roce je to právě 290 let jeho vysvěcení, a proto obec Bezděkov nad Metují ve spolupráci s církví, a u příležitosti nově opraveného kostela, připravuje kulturní program. Více informací získáte na <http://www.bezdekov.org/volny-cas/kam-za-kulturou/>.

Kostel sv. Prokopa zve návštěvníky obce nejen k prohlídce architektonických skvostů, tolik typických pro autory Dientzenhoferovy, ale také díky mnohým pravidelným kulturním akcím, které se zde

konají. Mezi významné se řadí především festival Za poklady Broumovska, který prostřednictvím renomovaných českých i zahraničních interpretů nabízí hudební zážitek. Vstupné je dobrovolné a výtěžek putuje na péči o sbírku kostelů, které se zrodily v dílně slavných architektů Dientzenhoferů. V kostele sv. Prokopa v Bezděkově nad Metují se bude koncert konat pravděpodobně v sobotu 10. srpna 2019, více informací naleznete na www.zapoklady.cz.

Eva Gennertová

K tomu jim sloužilo několik studní se spodní vodou, kterým se říkalo „džberý“ a jež dnes častěji označujeme jako haltýře.

Historie haltýřů se datuje k polovině 19. století, konkrétně do roku 1862, což dokládá i nalezený pískovcový kámen s takto vytesaným rokem. Kámen byl nalezen při obnově studen v roce 2000.

Voda v hlavní roli

Základní podmínkou života obce je voda. Bezděkov nad Metují byl však neprozřetelně umístěn na náhorní plošině bez protékajícího potoka, a tak občané obce od nepaměti myslí na dostatečné zásobování vodou.

Haltýře jsou historická zařízení, která sloužila k získávání a udržení podzemní vody v místech, kde není možné získávat vodu z běžných studen. To je právě případ Bezděkova. V místě, které je místními označováno jako „Draha“, byly zdrojem vody vývěry podzemní vody, která stékala po nepropustné vrstvě podloží, a kde byly vy-

hloubeny jámy následně obezdné pískovcovými balvany bez malty, zaklenuté a posléze zastřešené dřevěnou konstrukcí.

Haltýře jsou celoročně bezplatně přístupné a najdeme je na louce v horní části obce, směrem k Radešovu. Kolem těchto míst vedou dvě turistické trasy – červeně značená tzv. Jiráskova cesta od Hronova přes Hvězdu

do Broumova a žlutě označená vede z nedotknuté přírody Bělého do Velkých Petrovic. Zastavit se tu mohou také cyklisté jedoucí po cyklotrase č. 4152 z Police nad Metují na hranice s Polskem v Malé Čermné, nebo po cyklotrase č. 4150 směřující z vlakového nádraží Police nad Metují za krásami skal v Suchém Dolu.

Eva Gennertová

Polická zastavení aneb procházka městem a historií

Polická zastavení představují soubor 28 míst ve městě, opatřených informačními tabulemi, která jsou spojena v městskou stezku. Ke stezce je v informačním centru k dispozici propagační materiál, obsahující výčet všech míst, základní

Zajímáte se o historii? Baví vás poznávat nová místa na vlastní pěst? Máte chvíli volného času a nevíte, jak ji strávit? Vydejte se po stopách Polických zastavení a poznejte více jak 800 let staré město skrze jeho budovy a historické památky.

informace k jednotlivým budovám a památkám a mapa. Materiál však není nutností, a tak stezka lidem poslouží i tehdy, když je informační centrum zavřené. Procházka začíná na Masarykově náměstí před budovou polické radnice, která r. 2018 oslavila výročí 300 let od svého postavení. Informační tabule vám prozradí, kdy se budova stala radnicí, jak se měnila její podoba v čase a k jakým rozličným účelům byla využívána. Mezi další místa, se kterými se návštěvník seznámí v průběhu procházky, patří např. budova České spořitelny od architekta Jiřího Freiwalda, autora návrhu Jiráskova divadla, bývalá budova soudu, kde dnes sídlí muzeum stavebnice Merkur, rodný dům Stanislava Brandejse,

Bezděkovy sady, pojmenované podle významného mykologa Jana Bezděky, hřbitovní kaple, která bývala kostelem Narození Panny Marie či budova kláštera. Procházka končí téměř tam, kde začala – na Masarykově náměstí v Pellyho domech. Končí drobnou zvláštností, jedinou tabulí, která je věnována osobě a nikoli budově. Pojednává o osobnosti Viléma Pellyho st., významného podnikatele, mecenáše a starosty města, od jehož narození letos uplyne 170 let. Kdo by snad měl zájem podívat se na Polici spíše optikou pana Viléma Pellyho, může si v informačním centru vyzvednout skládačku Po stopách Viléma Pellyho a vydat se zkoumat město Polici s její pomocí.

Nikola Plná

Závody horských kol v roce 2019

S horskou cyklistikou na Broumovsku začal asi polický horolezec, kameraman, fotograf a dobrodruh Míra Šmíd, který si v 80. letech přivezl z Ameriky jedno z prvních horských kol.

Prvním iniciátorem značení tras pro horská kola byl pěkovský Jaroslav Soumar, majitel firmy ManMat a zakladatel dnes již kulturního maratonu horských kol **Rallye Sudety**. Trať tohoto závodu měřící 113 km je v terénu trvale značena modrým trojúhelníkem ve žlutém čtverci. Vede z Teplic nad Metují kolem Teplických a Adršpašských skal, Mierosowskými a Broumovskými stěnami přes Bor, Ostaš a Bišák zpět do Teplic. Letošní

jubilejní 25. ročník se uskuteční **v sobotu 7. září**. Je to jeden z nejstarších, nejtěžších, nejdělnějších, nejtechničtějších, nejobávanějších a zřejmě i nejpěknějších MTB maratonů u nás, kterého se každoročně účastní tisícovka startujících. Tento závod byl již pětikrát Mistrovstvím České republiky a je tradiční součástí Českého poháru. Hlavním pořadatelem je teplický sportovní klub Redpoint team ve spolupráci s Městem Teplice nad Metují a obcemi, kterými trať vede. V páteční předvečer závodu zahraje na náměstí Pepa Lábus a spol. a představí se vítězové a vítězky všech předchozích ročníků. V sobotu bude během dojezdů hrát polický Adept Blues Band. Součástí letošního ročníku bude i výstava k historii závodu v teplickém Infocentru, která potrvá až do konce září.

Sezóna závodů horských kol na Broumovsku začíná každoročně veřejným závodem horských kol **Aprílová 8**, jejíž 25. ročník je **v neděli 21. dubna** v Teplicích nad Metují. Pořadatelem je také Redpoint team. Tento závod je opět součástí Krajského poháru mládeže, několikrát se jel jako Mistrovství kraje a jednou byl zařazen do Českého poháru.

Městys Machov a Lhoťáci se svolením Parku Narodowego Gór Stołowych pořádají

BĚH NA HEJŠOVINU

Součást Českého poháru v běhu do vrchu.

Neděle 29. 9. 2019 v 11.00 hod.

Prezentace – na náměstí v Machově v Obecním domě do 10,45 hod
(PAS NEBO OBČANSKÝ PRŮKAZ JE PODMÍNKOU STARTU – cíl je na polském území)

Převoz svršků do cíle zajištěn.
Návrat do ČR všichni po svých.

INFORMACE:

Oldřich RÜCKER,
Machov – Lhota 45, 549 63
tel. 491 547 270, mobil 737 537 832
Ing. Jiří Krtička, mobil 604 569 525

Občerstvení zajištěno.

Dodatkový závod pro děti a všechny příchozí na trati 2,3 km.
Start v 11,15 hod. na náměstí v Machově, cíl na hraničním přechodu v Machovské Lhotě.

Přijďte povzbudit závodníky ke startu v 11.00 hod. na náměstí i podél trati závodu. Rovněž zveme všechny zájemce na **vyhlášení vítězů kolem 13.00 hod.**, po němž bude následovat posezení s country hudbou pro širokou veřejnost před úřadem městyse (případně na sále Obecního domu při nepřízní počasí).

K poslechu zahraje country kapela **Domamazec**.

Běžecké vršky 2019 – 15. ročník

Pro všechny věkové i výkonnostní kategorie

Seriál 8 závodů v běhu do vrchu pro výkonnostní a rekreační sportovce. Závody probíhají bez omezení silničního provozu. Každý účastník startuje na vlastní nebezpečí. Přihlášky se přijímají v místě startu od 15.00 do 15.45 hodin, start je vždy v 16.00 hodin. Přípravka závodí na zkrácené trati.

12. 10. 2018 – start v 11 hodin Běh na Špičák – 5,0 km
Ruprechtice Malý dům / Ruprechtický špičák
LOKO MEZIMĚSTÍ – Martin Osoba (737 106 486)
martin.osoba@centrum.cz

17. 10. 2019 – čtvrtek Běh na Kraví horu – 3,2 km
Teplice nad Metují / pošta – Kraví hora
REDPOINT TEAM – Tomáš Čada (777 581 042)
redpoint@seznam.cz

23. 10. 2019 – Běh na Bludné skály – 5,0 km
Žďárky / Doly – Bor / Vyhlička
SKI Police – Věna Horných (608 345 120)
vena.hornych@gmail.com

30. 10. 2019 – Běh na Žaltman – 2,2 km
Malé Svatoňovice / úřad – Žaltman / rozhledna
REDPOINT TEAM – Pavel Bezdek (774 409 867)
bezdepavel@yahoo.com

6. 11. 2019 – Běh na Bor – 2,8 km
Machov / Doldy – Bor / Krásná Vyhlička
BKL Machov – David Šrutek (724 350 304)
david.srutek@seznam.cz

13. 11. 2019 – Běh na Dobrošov – 3,8 km
Náchod / Běloves Bonato – Dobrošov / Jiráskova chata
REDPOINT TEAM – Michal Demjanovič (736 761 585)
redpoint@seznam.cz

20. 11. 2019 – Běh na Hvězdu – 4,3 km
Police nad Metují / hřbitov – restaurace Hvězda
SPARTAK Police n. Met. – Miroslav Horných (608 582 130)
mira-mira@seznam.cz

23. 11. 2019 sobota! start ve 12 hodin – Běh na Čáp – 6 km
Teplice n. Met. / Sportiv Redpoint – Čáp / rozhledna
FINÁLOVÝ NEBODOVANÝ ZÁVOD – VYHLÁŠENÍ
BĚŽECKÝCH VRŠKŮ od 13.30 hodin – restaurace zámeckého
hotelu Bischofstein
REDPOINT TEAM – Tomáš Čada (777 581 042)
redpoint@seznam.cz

Výsledky jednotlivých závodů se nevyhlašují, ale budou k dispozici na následujícím závodě. Vyhlášení celkových výsledků a tombola věcných cen proběhne po posledním závodě. Ceny obdrží první tři v každé kategorii, kteří absolvovali alespoň tři závody, a první tři muži a ženy bez rozdílu věku v absolutním pořadí.

Pořadatelem seriálu je REDPOINT TEAM Teplice nad Metují.
redpoint@seznam.cz
www.redpointteam.cz

Překrásný výhled nad Stárkovem

Vysoký kámen a Trpasličí rokle

Nad Stárkovem se z údolí potoka Dřevíče po jeho levém břehu vypíná vysoká a strmá stráž tvořená slínovci (opukami). Na jihovýchodě vystupuje v horní části příkrého svahu údolí asi deset slínovcových skalních výchozů – srubů a hřbetů, ty jsou až 15 m široké, největší až 35 m vysoké. Oddělují je suché erozní rýhy.

Jeden z těchto skalních srubů, tzv. Vysoký kámen, je opatřen zábradlím a je využíván jako vyhlídka na Stárkov a Jestřebí hory. Nabídne vám překrásný pohled do okolní krajiny.

V horní části svahu se nachází výrazná rozsedlina dlouhá více jak 100 m a široká od několika metrů až po 15 metrů. Vytváří skalnatou soutěsku souběžnou ve směru svahu a nazývá se Trpasličí rokle. (Vede souběžně cca 10 m ve směru do svahu od zna-

čené turistické trasy.) Ta vznikla hlubokým rozrušením okraje masivu a následným gravitačním postupným odkloněním od svahu a celkovým poklesnutím. Stěna odlučné plochy blokového sesuvu je až 20 m vysoká, členěná na samostatné skalní věže. Dno rozsedliny pokrývá suť kamenů, menší i větší balvany a bloky, a středem vede pěšina.

Tento neobvyklý a tajemně krásný přírodní jev i v minulosti podněcoval fantazii

Stárkov z Vysokého kamene

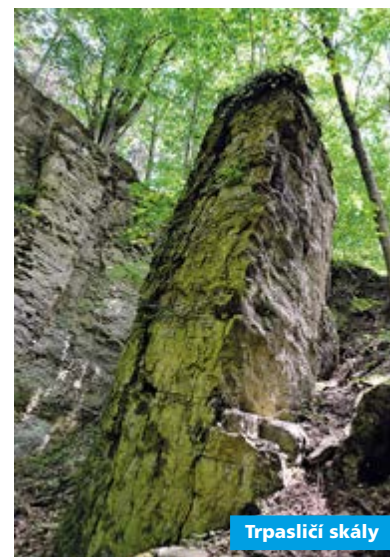

Trpasličí skály

lidí, a dal tak vzniknout pověstem o zdejších ukrytých pokladech, podzemním městě skřítků a v konečném důsledku vedl i k pojmenování rozsedliny jako Trpasličí rokle. Jedinou památkou na tyto skřítky je v současné době pouze pojmenování roztroušených kamenů a kompaktních bloků na dně rokle, a tak zde najdeme například Stůl skřítků, Kazatelnu nebo Židli. Samozřejmě že představitost je věc krásná a především zcela individuální, a tak i vy, pokud tuto rokli navštívíte, jistě ve stěnách rokle či v jednotlivých kamenných blocích naleznete něco kouzelného. Okolní smíšené lesy s výrazným podílem bukovin společně se sluncem připravují nádhernou hru barev, světla a stínů. Cesta ze Stárkova směrem na Vysoký kámen není rozhodně lehkou procházkou, neboť představuje stometrové převýšení v lesním terénu.

Olga Nováková

foto: Stanislav Stařík (2) a Olga Nováková (1)

Trpasličí skály

Mezinárodní polsko-česká jízda historických vozidel

7. ročník, 2.–4. 8. 2019

Program jízdy:

Pátek 2. 8. 2019

Od 14 do 20 hod. příjezd posádek do Náchoda. Vozidla budou zaparkována na horní části náměstí. Doprovodný program.

Sobota 3. 8. 2019

8:00 start jízdy. Vozidla budou startovat v minutových intervalech. Trasa jízdy povede přes Hronov do Police nad Metují na náměstí. Zde budou starostou města Police nad Metují vyhodnoceny nejhezčí vozidla a jejich majitelům budou předány poháry. Vozidla by měla být na náměstí k vidění zhruba od 9:30 do 11:00 hod. To je doba, kdy si můžete veterány v klidu prohlédnout. Trasa jízdy dále povede

přes Meziměstí na hraniční přechod do Starostína. Zde posádky projdou celní kontrolou, kterou provedou lidé v dobových uniformách, kontrola proběhne mezi 12. a 13. hodinou. Poté už povede trasa po polském území přes Mieroszwów do Szczawno Zdrój. Po obědě posádky pojedou do Walbrzychu na vyhlídku nad městem a pak do areálu „Starého dolu“, kde bude cíl jízdy. Očekávaná doba příjezdu do cíle je od 15 do 16 hodin. Zde budou vozi-

dla vystavena a opět vyhodnocena ta nejhezčí. V areálu bude doprovodný program. Zakončení celé jízdy proběhne v hotelu „Dworzy-sko“, kde budou nejúspěšnějším posádkám předány ceny pořadatelů. Večer bude pokračovat volnou zábavou s hudbou a tancem.

Doufáme, že tato akce přispěje k letnímu obohacení kulturních akcí v regionech Náchodská, Broumovská a Dolního Slezska.

Za KHV Metuje vedení klubu

Okolím Adršpašských skal

Adršpach není jenom světoznámé skalní město. I nejbližší okolí skal nabízí všem návštěvníkům zajímavá a krásná místa. Pokusím se vám v následujícím článku nabídnout několik tipů na kratší vycházky kolem Adršpašských skal. Tady, na dohled rušného Adršpachu, najdete stále ještě klidná místa nedotčená turistickým ruchem. Myslete na to, že zvláště v exponovaných termínech polských státních svátků začátkem května nebo o víkendech v letní sezoně, je Adršpach opravdu naplněn. Pokud chcete navštívit přímo Adršpašské skály, volte všední dny nebo přijedte brzy ráno. I odpolední procházka skalami bude daleko klidnější...

Křížový vrch

Velmi zajímavým místem je např. Křížový vrch, který se nachází cca 0,5 km od skalního města. Vidět ho můžete už po příjezdu na parkoviště v Adršpachu. Čím je Křížový vrch zajímavý? Nejen skalami, ale především tím, že podél lesa vede naučná stezka. Z několika tabulí se dozvíte základní infor-

Křížová cesta na Křížovém vrchu

mace o zdejší fauně a flóře. Pokud předem navštívíte Turistické informační centrum a vyzvednete si potřebný propagační materiál ke questům, můžete si i zasoutěžit a prověřit nově nabyté vědomosti. Tato procházka není obtížná, a proto jí zvládne téměř každý.

Trochu náročnější je výstup na samotný Křížový vrch, protože musíte po schodech nahoru k vyhlídce, na jejímž vrcholu se nachází železný kříž z poloviny 19. století. Schody jsou dřevěné a nově opravené. Cesta je lemována litinovými reliéfy křížové cesty umístěnými na skalách, takže je co obdivovat a ani vám nepřijde, že jste vystoupali až do výšky 667 m n. m. Odměnou vám bude nádherný výhled do okolí.

Obec Adršpach a Starozámecký vrch

Další tip na výlet nejbližším okolím Adršpachu je výšlap na Starozámecký vrch, kde kdysi stával hrad opředený mnoha pověstmi. Jedna z nich hovoří o tom, že zdejší hrad v dobách dávno minulých obývali loupeživí rytíři. Ke zřícenině se dostanete po silnici, která vede obcí Adršpach, projdete kolem zámku, školy a dále se před hospůdkou vydáte vlevo kolem tzv. Umlafova statku, hrázdného domu, který je nedílnou součástí historie obce. I tuto cestu si můžete zpříjemnit tím, že před samotným výletem navštívíte Turistické informační centrum Adršpašské skály, kde lze na požádání vyzvednout propagační materiál ke questovým trasám. V něm na-

leznete jak křížovky ke Starozámeckému i Křížovému vrchu.

Jak už jsem zmínila, kde kdysi stával hrad, je dnes pouze zřícenina. Cestu nahoru vám však může zpříjemnit hledání indicí k tajence do questu a dechberoucí výhled ze Starozámeckého vrchu, odkud je při dobrém počasí vidět nejen obec Adršpach a západní část adršpašského skalního města, ale i nedaleké vrcholky Krkonoš.

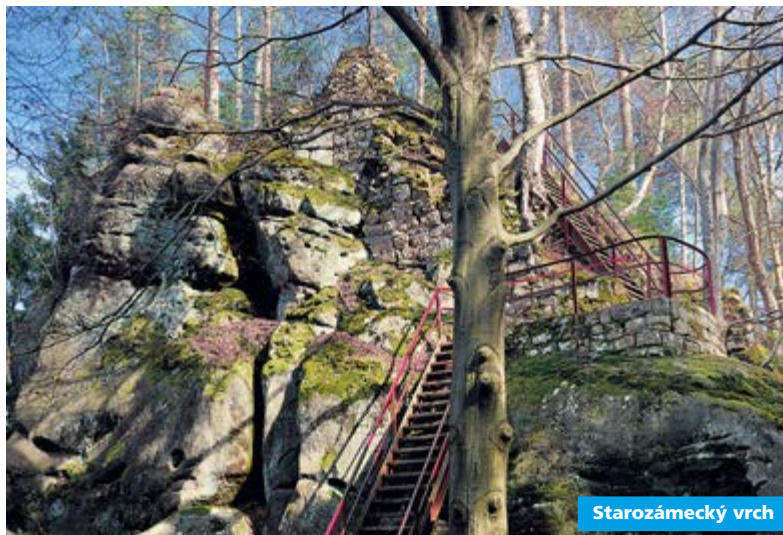
Co dalšího můžete najít při cestě na Starozámecký vrch? Sochu sv. Vavřince, zámek Adršpach se sochou sv. Jana Nepomuckého na nádvoří, školu, jejíž historie sahá do roku 1877 nebo Umlaufův statek, původní hrázdný dům z roku 1670.

Srdečně vás zveme.

Beata Radoňová, TIC Adršpašské skály

Umlaufův statek

Starozámecký vrch

Zámek Adršpach

Adršpach jistě všichni znáte. Co si představíte, když se řekne Adršpach? Samozřejmě nádherné skalní město s Pískovnou, Gotickou bránou a Velkým vodopádem. Ale v Adršpachu nenajdete pouze okruh skalním městem, v letních měsících přeplněným návštěvníky. Můžete se projít na Starozámecký vrch se zbytky skalního hradu ze 13.stol., kde na vás čeká nádherná vyhlídka na skalní město nebo naučnou stezku na Křížový vrch s krásným výhledem do okolí.

Na své si u nás přijdou i milovníci historie a příznivci horolezectví. Pokud si chcete odpočinout od rušné návštěvy skal a zároveň se dozvědět něco o historii Adršpachu, přijďte se podívat na zámek v Dolním Adršpachu, ke kterému se pohodlně dostanete příjemnou desetiminutovou procházkou z hlavního parkoviště. Odpočinout si bude-

te moci v zámecké zahradě, kterou budeme v letošním roce obnovovat. Těšit se můžete na posezení, občerstvení...

Co na zámku uvidíte?

Na zámku se nachází první horolezecké muzeum v České republice. Expozice přibližuje pískovcové lezení, které k Adršpa-

sko-teplickým skalám neodmyslitelně patří. Vystaveny jsou zde fotografie, historické dokumenty i vybavení horolezců pro lezení na pískovcových skalách. K vidění je vývoj technik, pomůcek, sedáků a bot. Celá expozice byla připravována ve spolupráci s místními lezci a Českým horolezeckým svazem.

Dále si na zámku můžete prohlédnout také expozici tkalcovství, výstavu obrazů nebo jen tak posedět při kávičce. Vaše ratolesti si při tom mohou pohrát v dětském koutku.

A na co bychom neměli zapomenout? Pro milovníky dobrodružství je na našem zámku připravena úniková hra na téma pohádky Třetí princ.

Jste na dovolené v Adršpachu nebo okolí?

Pak sledujte náš facebook Zámek Adršpach nebo webové stránky: <http://www.obecadrspach.cz/turistika/zamek/kalendar-akci/>.

Zde se dozvíte o mnoha připravovaných akcích.

Na zámku se celoročně konají koncerty, výstavy, divadelní představení a v létě se můžete těšit na večerní promítání filmů v zámecké zahradě.

Andrea Zákravská

Technickým muzeem vás provede sám mlynář. Nechybí ani poučení a zábava pro děti.

Vodní mlýn Dřevíček je úzce spojen s dobou první republiky. Téměř vše, co najdete uvnitř, pochází právě z této významné doby. Mlýn má i mnohem starší historii, ale jeho současná začíná rokem 1919. To byl více jak dvě stě let starý celodřevěný mlýn zbourán a na jeho místě vyrostl nový – vyšší – zděný. Při své návštěvě se dozvíte nejen o mlynařině, ale i plno dalších zajímavostí, např. jak se v první polovině minulého století žilo.

Království mechaniky

Mlýn byl vybaven na svou dobu špičkovou technologií tak, aby dokázal z dovezeného obilí namlet mouku v prvotřídní kvalitě. Nejen běžné druhy, ale i pověstnou extra bílou **dvounulku**. Všechny potřebné stroje a zařízení mají datum výroby v rozmezí let 1919 – 1939. Zaplnily víc jak polovinu třípodlažní

Mlýn Dřevíček – kouzelný návrat do starých časů

budovy. Jejich základním konstrukčním materiálem je především dřevo, popř. kvalitní masivní litina. Jako zdroj síly celému provozu slouží i dnes plně funkční Francisova turbína z roku 1932. V případě nedostatku vody jeden, již více jak 80 let starý, elektromotor. Celá technologie mlýna se v nezměněné původní podobě dochovala do dnešní doby, což je téměř zázrak. Vždyť přezila dobu okupace a zabrání Sudet nebo likvidaci soukromých provozů v padesátých letech. Mlýn nepostihly ani případné necitlivé zásahy v následné době. Jednoho trvalého škůdce ale měl – pozorný návštěvník na to určitě přijde sám. A proč už nemá – to se dozvíte, pokud nevíte.

Po komentované prohlídce „se mlýn spustí“ do ukázkového provozu a celý systém se dá do pohybu. On to tedy správně řečeno „někdo spustí“. Pod dohledem mlynaře to zvládnou i školáci. Jistě budete obdivovat to, jak se vše s pomocí silných kožených řemenů roztočí. To již budete vědět, k čemu slouží např. tarár, žejbro, různé filtry, co je plansicht, či proč je ve mlýně spousta kapsových výtahů. Vše je vzájemně propojeno do jednoho velkého celku.

Pro děti

Při prohlídce mlýna je myšleno i na děti. Jako v každém starém mlýně, tak i ve zdejší, žili skuteční vodníci a čerti. Protože se jich ale některé děti bály až moc, ve mlýně je nyní

zastupují jejich neživí dvojníci. Přesto je děti nemohou brát na lehkou váhu. Vodník hlídá v přízemí mlýna schodiště do vyššího patra. Pozorným okem sleduje, kdo je hodný a kdo ne. To pak dá vědět čertům, kteří zabrali místo pod střechem u komína v nejvyšším patře. Ti každého nejdříve trochu postraší, ale pak mají připraveno překvapení. Tomu, kdo dá čertům do jejich pokladnice **dřevěný dukát** (získáte ho v pokladně muzea), dají nějakou dobrotu dle vlastního výběru. Aby nikdo nemusel k čertům osobně, pošlou truhličku se sladkostmi „dálkovým ovládáním“. Děti si také budou moci nechat ruce prosypávat moukou různé hrubosti, kterou předtím vytrídila mlýnská síta.

Co se vešlo navíc

Pokud se ještě někde vešla, jsou ve mlýně instalována i další dobová zařízení. Ke své práci je potřebovali pěstitele obilí, chovatelé dobytka, pekaři, či sloužily v tehdejší domácnosti. Dospělí budou určovat, na co asi která „hračka“ je, děti ji přitom mohou klikou rozpohybovat. Ne všichni poznají účel vystavených strojků na první pohled.

Informace o otevírací době a kontaktní údaje

V červenci a srpnu je otevřeno denně. Prohlídky jsou vždy od 10:00, 11:10, 13:30, 14:40 a 15:50 hodin. V ostatních

Loupačka

Pytlovací lávka s mléci stolicí

měsících až do konce října můžete mlýn navštívit v úterý a od pátku do neděle + svátky ve stejných časech. Po předchozí dohodě je možné si mlýn prohlédnout i v ostatních dnech (platí od 4 osob a více). Psát můžete na info@mlyndrevickec.cz, volat na tel. 739 049 450. Aktuální a další informace získáte na www.mlyndrevickec.cz. Mlýn se už téměř 100 let ve stejné podobě nachází v dolní části obce Horní Dřevíček jako samostatně stojící budova u silnice spojující Hronov se Stárkovem.

Arne Šubrt

Malé letní divadlení klepe na dveře

14. ročník Malého letního divadlení se uskuteční 16.–20. 7. 2019 na nádvoří broumovského kláštera. V rámci festivalu se představí divadelní soubory profesionální i amatérské.

Zahájení bude „Na ostro“, to je název situační komedie, která je provázána vtipnými scénkami, nečekaným příběhem lásky a překvapivým happy-endem. Hrají profesionální herci známí z TV seriálů a pražských divadel – Leoš Noha, Kateřina Kornová, Jaroslav Sypal, Eva Hráská, Petr Vojnar.

S posledním výdechem nic nekončí... I v nebi probíhá složitá administrativa, a co teprve, když se i v nebi honí kariéra? To se dozvíme v komedii „Hodina duchů“.

Čeká nás toho ale mnohem víc, přijďte se pobavit na festival Malé letní divadlení na nádvoří kláštera.

Více informací na:

www.broumov-mesto.cz nebo

www.facebook.com/broumov

Jitka Exnerová

Poslední červnový víkend patří broumovské pouti

Broumovská pouť

28. – 29. 6. 2019 se uskuteční broumovská pouť ve Schrollově parku v Broumově. Páteční podvečer odstartuje mladá energická kapela Vivian, která má domovskou základnu právě v našem městě. Broumovští „Stouni“ Ledvin Stones vás zabaví až do ranních hodin.

Na sobotu jsme pro vás připravili pouťové atrakce, prodejní stánky a bohatý program. V rámci doprovodného programu vystoupí dechová hudba Broumovanka. Pro malé i velké je připravená loutkoherecká revue s Jů a Hele. Nebudou chybět vtipné scénky, písničky a dokonce si i zasoutěžíte. O tom, že cimbálová muzika nemusí mít v repertoáru jenom lidové písně, vás přesvědčí kapela Réva s písněmi od skupin The Beatles, Pink Floyd aj. Punk-rocková

kapela Idio & Idio vás dostane do varu. Čeká nás toho ale mnohem víc...

Dámy a pánové, držte si klobouky, bude to jízda!

Více informací neleznete na:

www.broumov-mesto.cz nebo www.facebook.com/broumov

DOPORUČUJEME

Přijeli jste na dovolenou bez kol a zjistili jste, že byste si rádi vyjeli po okolí na kole? Právě pro vás zde přinášíme soupis míst, kde si v regionu můžete kola zapůjčit.

Cykloďům Broumov

Schrollův park

Půjčovna a úschovna kol

tel.: +420 730 527 848

www.broumov-mesto.cz

Redpoint Teplice nad Metují

Půjčovna a servis kol

cena: od 200,- Kč/den

tel.: +420 491 581 042

e-mail: redpoint@seznam.cz

www.redpointteam.cz

Půjčovny kol na Broumovsku

Vlaková stanice Adršpach

Půjčovna kol

cena: 200,- Kč/den + vratná kauce

1.000,- Kč

tel.: +420 725 746 475

e-mail: TTVpujkol@zap.cd.cz

www.cd.cz

Informační centrum Pellyho domy

Police nad Metují

Půjčovna koloběžek

cena: od 300,- Kč/den + vratná kauce

1.000,- Kč

tel.: +420 491 421 501

e-mail: kolobezky@sportvpolici.cz

www.sportvpolici.cz

Golfový klub Grosshof láká od dubna do října na krásné zážitky

Cítíte, že na vás stále něco tlačí? Máte pocit, že už vaše denní tempo nemůže nabrat na vyšších otáčkách? Žijete jen jednou a vždy je na čase říct ne! Čemu naopak není radno odolat, je pozvání do areálu golfového hřiště Grosshof.

Po příjezdu branou velkého statku vás přepadne hřejivý pocit toho, že všechny každodenní starosti zůstaly za branami a vy máte tak možnost se věnovat sami sobě a také golfu. Nepřetržitě připravené hřiště a také personál vás uvítají při vstupu do místní klubovny. Pokud nejste zdatným golfistou, není problém s vámi vyslat trenéra. Zapůjčení celého vybavení je též samozřejmostí a už vám nic nebrání se vydat vstříc devíti jamkám a překrásné krajině. Přímou z hřiště se vám naskytne krásný pohled na broumovský klášter, který z tohoto úhlu odjinud neuvidíte.

Golf jako takový se snaží v posledních letech přiblížit každému a stává se tak sportem pro každého. Důkazem toho je také výchova nových mladých golfistů. Právě tyto mladé naděje s sebou na tréninky berou své rodiče, které golf na Broumovsku oslní stejně jako jejich ratolesti. Golf se pak stává krásným požitkem ve volném čase. Jednou z mnoha výsad Grosshofu je také nepřeborné množství turnajů. Od klasických pohárových, až po čarodějnické, knedlíkové nebo také ty, které jsou spojením dvou a více sportů. Krásnou ukázkou spolupráce hráčů je to, že se staří ostřílení bardi starají o golfové nováčky a společně tak ve své skupince zažijí neopakovatelné zážitky v rámci turnaje.

Pokud se i vy chcete zastavit a vyzkoušet si tento krásný sport, není nic jednodušší-

ho, než sáhnout po jednom z vašich chytrých zařízení a vyhledat si golfové hřiště Grosshof na internetu. Třeba se právě vy stanete členy našeho klubu, o které se stará prezident klubu jako o vlastní. A jestli už jste ve fázi sepisování vánočních dáreků, rovnou si připište i jeden zážitkový, a to v podobě ochutnávky golfu. Zážitků není nikdy dost a my vám zaručujeme, že ty, které si odnesete z golfového hřiště, vám určitě nikdo nevezme! Podrobné informace naleznete na stránkách www.grosshof.cz

KAM VYRAZIT A CO VIDĚT, KDYŽ PRŠÍ

Benediktinský klášter s kostelem sv. Vojtěcha v Broumově

Navštívte impozantní barokní komplex s celoročně přístupným prohlídkovým okruhem, klášterní kavárnou, restaurací a ubytováním v renovovaných mnišských celách Domu hostů. Kromě kláštera samotného zde jistě stojí za návštěvu i muzeum Broumova a revitalizovaná klášterní zahrada.

www.klasterbroumov.cz

Muzeum piva Broumov-Olivětín

V Olivětínském pivovaru, kromě absolvování prohlídky, můžete zhlédnout malou stálou expozici pivovarníků, zaměřenou zejména na historii tohoto pivovaru.

www.pivovarbroumov.cz

Muzeum papírových modelů

Expozice muzea papírových modelů v Polici nad Metují je jediným muzeem svého druhu v České republice. Seznámit se zde můžete s historií papírového modelářství, s tvorbou výtvarníků a modelářů minulosti i současnosti. Těšit se můžete mimo jiné

i na mořské pobřeží a majáky a funkční model kolejíště polického nádraží z 50. let a 20. století.

www.mppmpm.cz

Muzeum stavebnice Merkur

Stavebnice registrovaná pod ochrannou známkou MERKUR se v minulých desetiletích stala velmi populární v nezměnné podobě se v Polici nad Metují vyrábí od roku 1925 až dodnes. V jejím muzeu můžete zhlédnout obrovské Ocelové město pana stavitele Jiřího Mládky, nejstarší stavebnice z roku 1920, velké kolejíště MERKUR „O“ v měřítku 1:45 a celou řadu historických i současných exponátů.

www.merkurpolice.cz

Ivanitská poustevna s poutním kostelem

Uprostřed Teplic nad Metují se skrývá výjimečná památka – poustevna s poutním kostelem a rajskou zahradou. Historie tohoto objektu je velmi zajímavá a dodnes zcela neznámá, plná tajemna. Jedná

se o vzácně dochovanou památku na poustevničení v Čechách, zejména co se týče kongregace bratrů poustevníků sv. Ivana.

www.poustevnateplice.cz

Zámek Adršpach

V barokním zámku v obci Adršpach se nachází první horolezecké muzeum v České republice. Expozice přibližuje pískovcové lezení, které k Adršpašsko-teplickým skalám neodmyslitelně patří. Vystaveny jsou fotografie, historické dokumenty i vybavení horolezců pro lezení na pískovcových skalách. Kromě horolezeckého muzea lze na zámku zhlédnout a některé další sezónní výstavy.

www.obecadrspach.cz/turistika/zamek/

Měděný důl Bohumír

Návštěva dolu, který se nachází v katastru obce Jívka, je vhodná za každého počasí. Je-li horko ochladíte se zde, přišli-li ukryjte se. Poznate zde nejen krásy a taje země, která je pod námi, ale také poznáte příběhy opředené tajuplné místo. Zároveň

si připomenete, co za dřinu obnáší těžba a dolování. A že nevíte, kam horníci chodili na záchod? Vyrazte na prohlídku a všechno o havířině se zde dozvíte.

www.djs-ops.cz

Mlýn Dřevíček

Jedná se o malé muzeum nacházející se v Horním Dřevíči u Stárkova. V muzeu si můžete prohlédnout expozici zabývající se mlynářstvím a prací mlynáře a jeho pomocníků, která se odehrávala v malém venkovském mlýně v období mezi světovými válkami.

www.mlyndrevickek.cz

Krytá motokárová dráha

Tuto čtyř úrovnovou krytou motokárovou dráhu o délce 850 metrů naleznete ve Velkém Dřevíči. Můžete se těšit na klopené zatáčky, rychlostní rovinky, průjezd 2 tunely, elektronickou časomíru, motory o obsahu 200 ccm³ a 200 ccm³ max power, dětské motokáry a dětský okruh.

www.motokary-motobydlo.cz

WWW.FABRIKA.N

WALZEL
/ EST. 1852

IA ZÁŽITKY.CZ

KOUSEK OD VÁS

Broumovský klášter – brána do barokního regionu...

Navštívit broumovský klášter, který je perlou barokní architektury uprostřed krásné broumovské přírody plné pískovcových skal, znamená okusit neopakovatelnou atmosféru místa, které prošlo mnoha dějinnými zvraty.

Historie broumovského kláštera sahá do 13. století, kdy byl založený benediktinskými mnichy z břevnovského kláštera. Z malého probošství se v průběhu staletí vyvinul mohutný klášter a spolu s jeho rozlohou rostl také jeho význam. Od roku

1420 byl dokonce domovem benediktinské komunity, která sem přišla z vypáleného Břevnova a která s sebou přinesla největší rukopisnou knihu světa Codex Gigas neboli Dáblův bibli. Po dvou ničivých požárech v 17. století byl klášter přestavěn

Klášteřní knihovna se 17 tisíci vzácnými svazky

VZHŮRU ZA BAROKNÍMI ZÁŽITKY!

Ubytujte se v mnišských celách a odměňte se U Tří růží

Osmisetletá historie benediktinské pohostinnosti pokračuje i v současnosti. Návštěvníci broumovského kláštera mohou na Broumovsku zůstat déle a využít zajímavé možnosti ubytování přímo v srdci národní kulturní památky – v renovovaných mnišských celách klášterního Domu hostů. Větším kolektivům je k dispozici turistická ubytovna, dvojice nebo rodiny mohou složit svou hlavu v dvoulůžkových nebo čtyřlůžkových pokojích, dostupných i bezbariérově. Ze společných sociálních zařízení, která se nacházejí v bezprostřední blízkosti pokojů, je krásný pohled na klášterní zahradu. Hosté mohou využít také meditační či společenskou místnost, studovnu a kapli.

Kavárna s restaurací přímo v areálu

K příjemné relaxaci a procházkám slouží celoročně přístupná klášterní zahrada. Za odpočinkem a dobrým jídlem je možné vyrazit do klášterní kavárny Café Dientzenhofer s letní terasou nebo do nedávno otevřené klášterní restaurace U Tří růží. Ta láká na tradiční gastronomii v moderním pojetí, s důrazem na využití kvalitních regionálních surovin. V prostorách, kde dříve stával klášterní hostinec, hosté najdou i pivní tankovnu a letní zahrádku v Růžovém dvoře. Milovníci cyklistiky si mohou v klášteře půjčit kolo a prozkoumat krásy chráněné krajinné oblasti Broumovska.

Kateřina Ostradecká
foto: Jaroslav Winter

do vrcholně barokní podoby. Autoři této přestavby byli bavorští architekti Kryštof a Kilián Ignác Dientzenhoferové, autoři dechberoucích staveb v celé České republice a zejména v Praze. Po smutném období v 2. polovině 20. století, kdy klášter sloužil jako vězení pro řeholnice z celého Československa, památka znovu postupně ožívá a stává se místem odpočinku a relaxace, kultury a vzdělání.

Na prohlídku broumovského kláštera můžete zavítat denně po celý rok. V zimních měsících si prohlídku užijete v klidu, bez davu turistů, v letních měsících se můžete na prohlídkovém okruhu schovat před horkem nebo před deštěm. Kromě základní prohlídky si v hlavní sezóně mohou návštěvníci vybírat z doplňkové nabídky. Od jara se budete moci zúčastnit nové prohlídky, která se bude věnovat baroknímu umění. Bude delší než klasická prohlídka a zaměří se na detaily a pozoruhodnosti, které jsou skryty v obrazech, a návštěvníkům doplní informace o umělcích, o jejich životě, o věcech typických pro jejich tvorbu. Tuto prohlídku budete moci navštívit o víkendu přibližně jednou za měsíc.

Pro návštěvníky, kteří dávají v tepelné počasí přednost pobytu u vody nebo ve stínu, bude určena prohlídka Ochladte se v broumovském klášteře. V červenci a v srpnu, vždy v pondělí a ve středu, bude možné prohlídkový okruh kláštera navštívit v podvečer mimo běžnou otevírací dobu. Na prohlídku pak budete moci navázat večer v příjemném prostředí kláš-

terní restaurace U Tří růží. Kromě těchto prohlídek se mohou návštěvníci těšit v pátek a v sobotu na noční a noční hrané prohlídky, při nichž si užijí nejen tajemnou atmosféru za svitu svíček, ale také potkají zajímavé postavy v kostýmech. V roce 2019 uplyne 20 let od nalezení vzácné kopie Turínského plátna, které bylo několik

desetiletí ukryté v klášterním kostele. Při nočních hraných prohlídkách tak budete moci potkat postavy historické, spojené s Turínským plátnem, i ty současné, které se podílely na jeho nalezení.

Pokud vás budou bolet nohy z procházení po rozsáhlém klášterním areálu, doporučujeme odpočinek v klidné kláš-

terní zahradě. K tomu můžete využít některou z množství laviček, či se natáhnout přímo na trávu. S sebou si pak můžete přinést lahodnou kávu z klášterní kavárny Café Dientzenhofer nebo něco osvěžujícího k pití.

Dana Černotová

foto: Jan Flieger, Jan Němec a Jan Winter

DOPORUČUJEME

Tip na letní open air? Tata Bojs v klášterní zahradě.

Chystáte se navštívit broumovský klášter? Vezměte rodinu a vyčleňte si na to celý den... V impozantní barokní památce, která je nejnavštěvovanějším místem regionu, se rozhodně nudit nebudete. Bohatý kulturní, vzdělávací a společenský program je samozřejmostí po celý rok a obzvláště v létě je z čeho vybírat.

Oblíbená ochutnávka vín

Hlavní turistickou sezónu otevírá počátkem června Dobročinný večer pro Brou-

movsko, na který hned o den později navazuje oblíbená letní akce Vinum et Cetera. Jde o veřejnou ochutnávku nejlepších českých a moravských vín ze Salonu vín ČR. Ochutnávky se účastní i Marek Babisz, hlavní sommelier Salonu vín ČR. Ten mimo svou stálou expozici na zámku ve Valticích představuje veřejnosti vína externě pouze jednou v roce, a to právě v Broumově. Degustaci vín po celé odpoledne doplňuje hudební program a zajištěno je i občerstvení.

Výstavy Galerie Dům

Od května do září je v klášterní zahradě otevřena Galerie Dům. Její výstavy prezentují současné umění českých i zahraničních autorů. První z letošních vernisáží otevře galerii 4. května a představí tvorbu Jana Mertvy a Jakuba Gnolla. 29. června vystaví galerie díla Jiřího Kobra, 17. srpna naváže výstava děl Jana Poupěte.

Tata Bojs v klášterní zahradě

Úžasné kouzlo mají koncerty Artcafé pod širým nebem, které se – pokud počasí přeje – po celé léto konají v klášterní zahradě. Skvělý hudební zážitek nás čeká například 21. června, kdy v zahradě vystoupí kapela Tata Bojs spolu s královéhradeckou filharmonií. V jednání je koncert písničkáře Karla Plíhala.

Kateřina Ostradecká

Vlk obecný, tvor z mýtů a z našich lesů

Vlk byl pro lidi odedávna důležitým zvířetem. Obávaným konkurentem, archetypální postavou příběhů, pohádek, symbolem v příslovích. Ještě v poměrně nedávné historické době šlo o živočicha s rozsáhlým rozšířením. Jeho populace ale člověk významně zmenšoval odlesňováním krajiny a zejména intenzivním lovem, a proto byl vlk na skoro dvě stě let v našich krajích téměř vyhuben, pokud nepočítáme sporadické výskyty zvířat na hranici Česka a Slovenska.

Jen málokdo by koncem 20. století hádal, že brzy přijdou zprávy o návratu vlka do střední Evropy. Ten souvisí s jeho zákonnou ochranou a se změnami, které v krajině probíhají. Nejprve se vlci nově objevili kolem roku 2000 na pomezí Německa a Polska – v saské Horní Lužici. Do Čech se vrátili jen o něco později. První novodobé rozmnožování je doloženo v roce 2014 na Kokořínsku. Další smečka vzniká v roce 2015 na Broumovsku a v roce 2016 v Krušných horách.

V Čechách se tvoří vlčí smečky tvořené jedinci přicházejícími ze Saska a západního Polska. Geneticky vzato jsou součástí tzv. středoevropské nížinné formy vlka. Vlci v Beskydech a v Bílých Karpatech patří oproti tomu k formě karpatské. Zdá se, že vlci pocházející z nížinných populací mají menší problém osídlit i člověkem obydlené oblasti a raději se pohybují v méně hornatém terénu.

V Sasku je dnes 18 vlčích smeček. Státem zde byla zřízena informační a koordinační „vlčí kancelář“, stát vyplácí škody farmářům, definuje adekvátní ochranná

opatření. Zajímavý je ale i další aspekt vlčí přítomnosti. Do Horní Lužice dnes míří tisíce návštěvníků, aby poznali místa, kde vlci žijí. Naprostá většina z těchto návštěvníků plaché vlky neuvidí. Krajina, která je vlčím teritoriem, ale táhne.

Vlčí populace na Broumovsku je ustálena na dvou smečkách na česko-polském pomezí. Počet zvířat ve smečce kolísá kolem sedmi. Nejvíce pozorování a hlavně záznamů z fotopastí pochází z oblasti Teplicka. Novější jsou záznamy z pomezí CHKO Broumovsko a polského Národního parku Stolové hory. Vlci jsou ovšem schopni urazit denně desítky kilometrů a jejich přesný pohyb lze určit jen telemetrickým sledováním jednotlivých zvířat. Skutečná pozorování nejsou častá, jde o plachá zvířata. I lidé, kteří vlky dlouhodobě studují, je vidí jen zřídka.

Ke klidnému soužití člověka s vlkem je v naší krajině přesto daleko. Právě na Broumovsku je totiž v posledních třech letech zaznamenáno nejvíce škod na hospodářských zvířatech v ČR způsobených vlkem. Za rok zde vlci strhnou přibližně

100 ks ovcí a několik telat. Z volně žijících zvířat vlci upřednostňují srny a muflony a nerozlišují, jestli se jedná o trofejní kusy. Škody na hospodářských zvířatech správní orgány po nahlášení dokumentují, a pokud je způsobil vlk, jsou kompenzovány ze státního rozpočtu. Na webových stránkách www.navratvlka.cz jsou informace o možnosti získat dotace na zajištění stád i odpovědi na nejčastější otázky. Ve spolupráci mnoha subjektů a odborníků vzniká program péče, který shrne dosavadní poznání a nastíní výhledy.

Těžko si lze představit téma související s životem v naší přírodě, které by vzbuzovalo více vášně. Kromě pochopitelného odporu některých poškozených chovatelů a myslivců se mezi lidmi ve střední Evropě šíří fámy, např. že vlci jsou do přírody vysazováni a že jsou nebezpeční lidem. Vlk je predátor a je schopen napadnout i člověka, ale za posledních 40 let k tomu v Evropě prakticky nedošlo. Ve srovnání s jinými nebezpečnými, vyplývajícími z pobytu v přírodě, je toto riziko zcela mizivé i v centrech vlčích teritorií.

Přes všechny složité společenské a hospodářské souvislosti jejich návratu ukazují zkušenosti ze zahraničí, že soužití s velkými šelmami je i v dnešní střední Evropě možné. Konflikty, které přináší, jsou řešitelné. Návrat vlka vzbuzuje vášně, přestože je vlk jenom jedním z mnoha původních živočišných druhů evropské přírody. Živočich jedinečný svým přizpůsobením prostředí, instinkty, sociálním chováním. Zvíře s funkcí vrcholového predátora v ekosystému. V každém přirozeném ekosystému takový druh je. Chybí-li, přichází příroda o kus své stability. Vlk je součástí přírody zdravé a úplné, což je hodnota pro nás všechny. Jeho návrat je důležitou zprávou o kvalitě prostředí na Broumovsku a dalším důvodem tento krásný kraj poznávat.

Více informací o biologii vlků a souvislostech jejich návratu naleznete zde: <http://www.navratvlka.cz/>

Stránky saské „vlčí kanceláře“, včetně pozvánky do zajímavé expozice s tímto zaměřením: <http://www.wolf-sachsen.de/en/>

Petr Köppl

foto: Michal Pešata, Steffan Widstrand

Co můžeme najít v Národním geoparku Broumovsko?

Národní geopark Broumovsko. Relativně nový pojem v regionu severovýchodních Čech. V tiskových a internetových zprávách a článcích se s ním setkáváme od dubna 2018, kdy do té doby pozvolna rašící Geopark Broumovsko získal certifikát Ministerstva životního prostředí ČR, a stal se tak již devátým v pořadí geologicky výjimečným a historicky významným územím České republiky. Tuto výjimečnost, odborně posouzenou a přiznanou členy Rady národních geoparků, právě certifikát „Národní geopark“ oficiálně potvrzuje.

Národní geopark Broumovsko se rozkládá na území celého Broumovského výběžku, rozšířeném i o blízké okolí v jeho západní části. Zaujímá tedy, kromě samotného a obecně chápáného Broumovska za Broumovskými stěnami, také oblast Policka, Adršpašsko, Jestřebí hory a Žacléřsko. Všechny tyto oblasti totiž tvoří neobyčejně zajímavý a různorodý geomorfologický celek Broumovská vrchovina. Pás vulkanických Javořích hor s širokou Broumovskou kotlinou v její severovýchodní části, Polická křídová pánev s okrajovými kuestami a písčivými skalními městy v centrální části a tektonicky vyzdvížený mohutný táhlý hřeben tajemných Jestřebích hor představují nevídaný soubor přírodních, geologických podmíněných fenoménů. A právě této geologické a geomorfologické pestrosti i bohatého historického vývoje tohoto specifického příhraničního regionu využívá Národní geopark Broumovsko pro rozvoj nového směru poznávacího cestování – geoturistiky. Své aktivity prozatím geopark zaměřuje především na interpretaci přírodního a kulturního bohatství zdejšího kraje, na seznamování návštěvníků i stálých místních obyvatel s výjimečností geologických zajímavostí Broumovské vrchoviny a popularizaci geoturistiky a geovědních oborů v širších společenských souvislostech. Geopark

Broumovsko vás na svých webových stránkách blíže seznamuje slovem i obrazem s 80 vybranými nejvýznamnějšími geologickými lokalitami – geotopy, které následně mohou posloužit jako atraktivní geoturistické cíle při vašich pěších nebo cykloturistických výletech. Na mnohých těchto lokalitách, které opravdu stojí za reálnou prohlídku (nejen virtuální na internetu), navíc naleznete informační tabulky s QR kódem, jehož prostřednictvím si můžete přímo na místě v terénu ve svém chytrém telefonu dohledat podrobnější informace o navštívené přírodní zajímavosti. Pro ulehčení a inspiraci pro vás připravujeme tipy na lehké geoturistické výlety či náročnější objevitelské výpravy po romantických i tajemných zákoutích nejen Broumovského výběžku, ale i jeho blízkého okolí jak na naší české straně, tak i v sousedním polském příhraničí. S využitím běžných značených turistických cest a cyklotras se vám snažíme nabídnout další outdoorové zážitky s nešednými novými pohledy na naše neživé přírodní krásy a zajímavosti. Ve spolupráci s Maiwaldovou akademií Vzdělávacího a kulturního centra Klášter Broumov připravujeme pro zájemce všech věkových kategorií geovědně zaměřené vzdělávací a výukové programy, seznamující zajímavou formou s překvapivě bohatou geologickou historií Broumovska, s koloběhem vody

Hřeben Broumovských stěn s polskou Hejšovinou

a hornin ve zdejší krajině i specifikou místních přírodních materiálů a jejich využití. V zatím nepravidelných termínech se můžete zúčastnit tematických komentovaných exkurzí s geologem Geoparku Broumovsko po vybraných geologických zajímavostech a lokalitách, kde se můžete nechat vtáhnout do představ o vzhledu zdejší přírody a krajiny před desítkami a stovkami milionů let, kdy teprve vznikaly geologické struktury, odrážející se v dnešním reliéfu krajiny. Do Geoparku Broumovsko patří i území Jestřebích hor a Žacléřska se svojí více jak 400 let dlouhou historií dolování uhlí, nebo sice podstatně kratší, ale neméně zajímavou his-

torií dolování měděné rudy. Blíží seznámení s místním hornictvím v Hornickém skanzenu Žacléř nebo v Měděném dole Bohumír v Jívce vám připomene slávu tohoto (dnes již v Čechách zanikajícího) chlapeckého povolání a dopřeje vám i trochu dobrodružství při prohlídce důlního podzemí. V Národním geoparku Broumovsko vlastně narážíte na úchvatné přírodní zajímavosti doslova na každém kroku. A my vám k tomu povíme i jejich příběhy. Jen se při svých toulkách dobře dívejte a nechte se inspirovat na: www.geopark.broumovsko.cz.

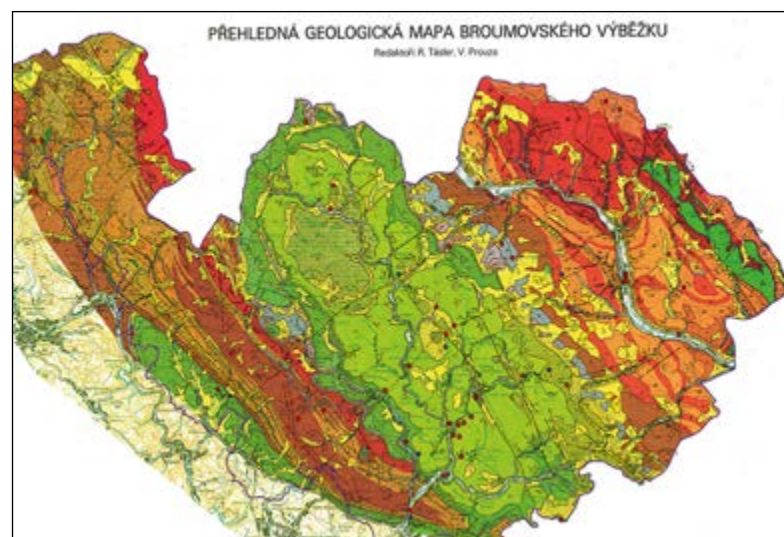
Text a foto: Stanislav Stařík

Vzdálený hřeben Krkonoš od Šonova

Přírodní památka Mořská transgrese

W. W. Tomek a S. Bouška

budou trvale připomínáni v klášteře v Polici nad Metují

V předchozích dvou letech si Broumovsko připomínalo výročí dvou osobností, které přesto, že z regionu nepocházely, zanechaly zde silný odkaz. V roce 2017 uplynulo 150 let od narození benediktinského mnicha, spisovatele, překladatele a všestranného umělce Sigismunda Boušky, v roce 2018 pak bylo výročí 200 let od narození věhlasného historika, pedagoga a spisovatele Wacslawa Wladiwoje Tomka.

K oběma výročí připravil Institut regionální paměti výstavy, které byly prezentovány v Broumově a v Polici nad Metují. Vzhledem k významu Tomka a Boušky pro region prověřila Police nad Metují zájem o vytvoření stálé expozice, která po dohodě s benediktinským řádem vznikla v letošním roce v prostorách polického kláštera. Ačkoli byl Tomek o padesát let starší než Bouška, oba se dobře znali, stýkali se a sblížoval je profesní a kulturní zájem. Stálá výstava proto byla koncipována jako společná a představuje také další osobnosti, které patřily do okruhu tehdejší intelektuální a kulturní společnosti zejména na Policku. Byl to například přední mykolog své doby a zakladatel moderní vědecké mykologie Jan Bezděk, výtvarník Václav Luňáček, hudebník Otto Berger, spoluzakladatel Českého kvarteta a další.

Ludvík Bouška se narodil v Březových Horách u Příbrami v roce 1867 do hornické, silně religiozní a umělecky založené rodiny, od mládí tihnul k hudbě a malbě a jeho snem bylo studium na výtvarné akademii. Vzhledem k jeho morálním zásadám, které se nepotkávaly s životem mladých umělců, však pražskou akademii záhy opustil a rozhodl se vstoupit do kláštera, přijat byl břevnovským benediktínem. V Praze studoval teologii první tři roky v německém a poslední rok v českém semináři a během svých studií se především vlivem Jaroslava Vrchlického, který si Boušku oblíbil a rozpoznal jeho překladatelský talent, seznámil s tehdejší kulturními prostředím a začal se věnovat vlastní tvorbě a překladatelské činnosti. V noviciátu přijal řeholní jméno Sigismund a po dokončení studií odešel na Broumovsko. Toužil po vlastní faře, ale nejprve působil jako kaplan v Machově, později v Polici nad Metují. Po službě zpovědníka v broumovském klášteře konečně získal faru v Bezděkově nad Metují, kde působil v letech 1914 – 1924 a spravoval i machovskou farnost.

V té době byl již Bouška známým literátem, překladatelem, redaktorem a kritikem, stýkal se s mnohými umělci, kteří jej navštěvovali nejprve v Machově, ale mnohem více v Bezděkově, ze kterého se stalo za Bouškova působení jedno ze středisek kulturního dění a setkávání. Bouška se stále věnoval svému oblíbenému malování, čile portrétoval, ilustroval knihy, sbíral soudobé umění a japonské dřevoryty a byl považován za prvního znalce japonského umění u nás. Pro svou uměleckou činnost však nacházel jen pramálo pochopení u benediktinské církevní vrchnosti a proto byl v roce 1926

přemístěn do Počapel u Terezína a později zcela zbaven kněžského povolání. Uchýlil se do domu rodičů své hospodyně Rafaely Hanušové ve Rtyni v Podkrkonoší, kde velmi ctení místními obyvateli dožil a v roce 1942 zemřel v náhodské nemocnici.

Z rozsáhlé umělecké, spisovatelské, básnické a překladatelské tvorby Sigismunda Boušky se dochovala řada publikací vydaných již za Bouškova života, po roce 1990 vyšly knižní transkripcí Bouškovy korespondence s Františkem Bílkem, Otakarem Březinou a s Karlem Dostálem-Lutinovem, se kterým založil a vydával časopis Nový život, kolem něhož vzniklo uskupení označované jako Katolická moderna. Co však není dosud zdokumentované a laické ani odborné veřejnosti dostatečně známé, je Bouškova hudební a skladatelská činnost, tvorba textů kostelních písní a překladů církevních písní, textů především z latiny a němčiny do češtiny. Ze soukromého sbírkového fondu Petra Bergmanna tak vznikla sekce expozice sestavená z rukopisů Bouškových skladeb a písní, pracovních verzí překladů a dalších původních písemností, které jeho tvorbu na hudebním a textařském poli dokumentují.

Výstava v polickém klášteře, Bouškově dávném působišti, je koncipována tak, že představuje Bouškovu výtvarnou tvorbu, včetně děl umělců z Bouškova okruhu, tedy Josefa Váchala, Karla Schwetze, Arnolda Koblitze, Františka Bílka, Zdenky Vorlové, Zdenky Braunerové a dalších. Druhá místnost je věnována Bouškově tvorbě hudební. Konvolut rukopisných partitur Sigismunda Boušky má hodnotu daleko přesahující regionální význam, byť je svědectvím o jeho činnosti právě na Broumovsku, ale jako ucelený, autentický a datovaný soubor je jedinečnou ukázkou práce venkovského kaplana a později faráře v období rozpadu rakouské monarchie a vzniku Československa. Knihovna prezentuje Bouškovu tvorbu básnickou, beletristickou a překladatelskou, včetně textů literárně-vědních a umělecko-kritických. Rovněž představuje knižní díla spisovatelů a básníků Bouškova bezprostředního okolí, počínaje Vrchlickým a Zeyerem, přes Otakara Březinu, Xavera Dvořáka, Jindřicha Šimona Baara, až po Bouškova soupevníka Karla Dostála-Lutinova.

Bouška většinu svých rukopisů pečlivě datoval a soubor tak nabízí možnost ilustrovat jeho životní a uměleckou dráhu pomocí datovaných partitur, rukopisů, dopisů a dalších archiválií, počínaje opisy a překlady pís-

ní misálu, které si někdejší novic Sigismund pořizoval v břevnovském klášteře, přes skladby vznikající k nejrůznějším příležitostem, až po píseň Bezděkovský kostelíček, kterou Bouška složil pro kostel sv. Prokopa ve své bezděkovské farnosti, později předělanou na Počapelský kostelíček.

Výstava je tedy přínosná nikoli pouze z hlediska přiblížení této významné, avšak nepříliš známé osobnosti širší veřejnosti, ale i z hlediska historického, kulturologického, teologického, literárně-vědního a muzikologického. Výstava se nezbytně dotýká také souvislosti Bouškova působení ve spojení s dalšími osobnostmi kulturního života konce 19. a počátku 20. století, které byly s Bouškou přátelsky a pracovní spjaty. Byl to především Jaroslav Vrchlický, Bouškův dobrodinec a učitel, dále vyšehradský kanovník Beneš Metoděj Kulda, Julius Zeyer, spolužák z teologických studií a celoživotní druh Jindřich Šimon Baar, Bouškův životopisec Vilém Bitnar, básníci František Skalík, Xaver Dvořák a Bouškovi nejmilejší Otakar Březina, sochař František Bílek, spisovatelka Růžena Svobodová, básník J. V. Sládek, výtvarník Josef Váchal, kritik a Bouškův přítel F. X. Šalda, spisovatel Jakub Deml, výtvarníci Zdenka Braunerová a Felix Jenewein a mnozí další v téměř nekonečném výčtu, včetně řady umělců a spolupracovníků zahraničních. Obsahem výstavy jsou vedle Bouškových rukopisných partitur a archiválií také Bouškova umělecká díla (obrazy, ex-libris a podobně), artefakty spojené s jeho životem, korespondence a práce umělců z jeho bezprostředního okruhu.

V návaznosti na výstavu byla z pera Petra Bergmanna vydána publikace o S. Bouškově nazvaná Bezděkovský kostelíček.

Wacslaw Wladiwoj Tomek byl rodákem z Hradce Králové a převážně v Praze a ve Vídni působící přední historik, pedagog a politik své doby, který přilnul k Policku a Broumovsku. Již ve studentských letech jezdil Václav Tomek do Police nad Metují doučovat Aloise Dánu, syna ředitele polického klášterního panství Josefa Dáni. O několik let později se zamiloval do Lidušky, ředitelovy dcery a pojal jí v roce 1847 za svou manželku. Tomek nalezl silný zdroj inspirace v dosud nepříliš probádané a nepopsané historii broumovského regionu a vytvořil si na Policku a Broumovsku mnohá osobní a pracovní přátelství. Mnoho času trávil například na faře v Martínovicích u faráře Blassia Jedličky, celoživotního přítele, který jej oddával v polickém kostele Nanebevzetí Panny Marie.

Sigismund Bouška

Tomkův přirozený profesní zájem jej přivedl ke studiu starých listin v archívech polického a broumovského kláštera a stal se prvním odborníkem, který vědecky zpracoval dějiny benediktinského panství. Tomek byl jednak objevitelem vzácných listin, které pomohly rané dějiny rekonstruovat, ale také průkopníkem v detailních popisech historie jednotlivých vesnic. Jeho interpretace dějin se stala základem pro vnímání vývoje regionu a v podstatě je přejímána dodnes. Tomkovým přínosem je například osvětlení předbellohorské podoby struktury vesnického obyvatelstva na Policku.

Podstatně významnější je však Tomkovo dílo mimo Broumovsko a Policko, ve kterém navázal na svého předchůdce, učitele a podporovatele Františka Palackého. Tomek s Palackým spolupracoval již za jeho života a nese významný podíl na moderním zpracování dějin Českého království, dějin Rakouska, dějepisu města Prahy a samostatně zpracoval také dějiny University Karlovy a dějiny Hradce Králové. Spolupracoval mimo jiné jako dopisovatel a později redaktor časopisů Květy a Časopisu českého museum. Ovlivněn českými vlastenci a obrozenci si Tomek přidal jméno Wladiwoj a i své křestní jméno psal důsledně po staročesku Wacslaw. V Polici nad Metují byl Tomek cten již za svého života, například jeho narozeniny se stávaly pravidelně příležitostí k několikadenním městským slavnostem, kdy pod Tomkovými okny vyhrávala kapela a městem procházel průvod gratulantů. Profesor a člen Královské rady byl jmenován čestným občanem Police nad Metují a ulice, ve které pobýval, dnes nese jeho jméno.

Koncept a realizace výstavy – Petr Bergmann, Institut regionální paměti, zapsaný ústav
Komentované prohlídky lze objednat přímo u autora:
 e-mail: petr.bergmann@volny.cz,
 tel: 777 159 352, www.broumovsko.org

Pískovec, písek a Broumovsko

Kdo zná Broumovsko, ten ví, že pískovec k Broumovsku patří. A kdo ještě Broumovsko nezná, ten se to právě dozvěděl. Pískovec vzniká z písku a písek vzniká z pískovce. Tedy alespoň u nás na Broumovsku to tak bylo a je.

Kdysi se tady širokou říční deltou vlévala pravěká řeka do mělké mořské laguny a svým proudem sem přinášela obrovské množství jemného písku z oblastí tehdejších pohoří. Za dlouhá období se při neustálé se měnících podmínkách navrstvily stovky metrů písčitého naplavenin. Tlak nakupeného materiálu a minerály ve vodě způsobily, že se ze sypkého písku stal pevný pískovec. Dnes jsou rozlámány desky mocných pískovcových vrstev zemskými silami vyzdvížený na povrch, a voda, společně s mrazem a větrem se bez ustání přičiňují o jejich opětovnou přeměnu na vlahý jemný písek.

Lidé si od samých počátků svého bytí pískovec oblíbili. Relativně snadno opracovatelný a přitom pevný kámen se hodil pro mnohé účely. Suché přírodní jeskyně a převisy v pískovcových skalách se výborně hodily jako přístřešky, které šly v případě potřeby lehce upravit nebo rozšířit. Z menších kusů pískovce se snadno daly vyrobit kamenné nádoby, mlecí a brusné kameny, nebo jiné potřebné nástroje. Později se začal pískovec výtečně hodit pro výrobu stavebních kvádrů, desek a složitějších architek-

tonických prvků pro velké stavby. Kde byl pískovec, tam se lehce, rychle, důmyslně i honosně stavělo.

Rozsáhlé, zdobené statky, architektonicky zajímavé kaple, kostely, zámky či klášterní komplexy, bohatě doplněné o monumentální kamenné plastiky. A kde pískovec nebyl, tam se brzy začal jako vyhledávaná a žádaná surovina dovážet. Těžba pískovce a kamenické řemeslo se tak stalo na Broumovsku a Adršpašsku velmi rozšířenou a výnosnou živností. V prvopočátcích se nejprve zpracovávaly velké skalní bloky, zřícené z Broumovských stěn. Poptávka si ale brzy vyžádala zakládání lomů a těžbu pískovce přímo ze skalních stěn. Tak vznikly lomy v Božanově, Libné, Meziměstí, Hlavňově, Suchém Dole, a spousta dalších lůmek v okolí. Podle svých vlastností se každý druh pískovce hodil k jinému využití. Odolný masivní glaukonitický pískovec z Libné se například velmi dobře hodil pro výrobu velkých brusných kamenů nebo hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu. Jemný červený permský pískovec z Meziměstí byl zase ideálním materiálem pro výrobu složitých ozdobných prvků barokních staveb.

Lom v Božanově

Hrubší arkózovitý božanovský pískovec byl vhodný pro výrobu velkých, namáhaných a nosných stavebních dílů. Výjimečně velké bloky (největší údajně až 160 t) tohoto vysoce kvalitního pískovce se dodávaly na monumentální stavby a památníky do Prahy a Berlína. Na budovách místních broumovských statků nebo kostelů si tak můžeme všimnout stavebních prvků z různých druhů pískovce z širokého okolí. Těžba a následné zpracování pískovce se na Broumovsku zachovalo pouze v jediném lomu – v Božanově. V rozsáhlém etážovém lomu se zdejší pískovec těží moderní blokovou technologií. Božanovský (dříve též nazývaný broumovský) pískovec je v současnosti naším nejvyužívanějším pískovcem, a to nejen pro obnovu stavebních a sochařských památek, ale i pro moderní architektonické účely. Nespočetná řada starších i nejnovějších realizací z božanovského pískovce v Čechách i v zahraničí dokládá, že tento pískovec je jedním z našich nejhodnějších a nej kvalitnějších pískovců vůbec.

S pískovcovým podložím však v Broumovském výběžku souvisí i ložiska

písků, vzniklých zvětráváním a rozpadem místních pískovců. Malé opuštěné lomy, založené na nepočtených výchozech slabě zpevněných rozpadavých triasových pískovců za účelem těžby stavebních písků, můžeme najít na úpatí především severní části Broumovských stěn u Bohdašína, Březové, na Pasách nebo u Křinic. V Jetřichovském písníku se tyto písky těží dodnes. Mnohem významnější, i když v současnosti již pouze historicky, je výskyt a těžba křemičitých sklářských písků v Dolním Adršpachu. Těžba zde probíhala od roku 1923 do roku 1973, a v dobách největšího rozmachu na sklónku 30. let údajně dosahovala objemu až 4000 vagonů ročně. Po ukončení těžby byla těžební jáma zatopena a vzniklé romantické jezero se dnes nachází na území Národní přírodní rezervace Adršpašsko-teplické skály.

Stanislav Stařík

(čerpáno též z časopisu Kámen revue:

Václav Rybařík – Božanovský pískovec

a knihy T. Dimtera a P. Lisáka – Adršpašsko)

foto: Stanislav Stařík, archiv P. Lisáka

Adršpašská pískovna (60. léta 20. století)

**Divadlo na Kačeri v Lachově
uvede představení
Městského divadla v Mostě**

Splašené nůžky

31.8.2019 od 19:30 hod

Brilantní interaktivní komedie
s detektivní zápletkou,
kdy diváci pomohou vyřešit zločin.

Hraje se tradičně v zahradním divadle
pod penzionem a v případě
nepříznivého počasí v divadélku na půdě.

www.kaceri.cz

Podzemní města

V území Sovích hor v sousedství Broumovského výběžku a na zámku Książ u Valbřichu byly v závěru 2. světové války vybudovány obrovské podzemní stavby. Celá akce nacistického Německa byla označena krycím názvem „Riese“.

Zámek Książ

V letech 1943 až 1945 vzniklo sedm podzemních komplexů, šest v Sovích horách, sedmý v podzemí zámku Książ. Účel staveb není známý. Jedna z hypotéz tvrdí, že měly sloužit jako podzemní továrny na výrobu zbraní. Pro výstavbu byly využity pracovní síly vězňů z pracovních táborů začleněných do koncentračního tábora Gross-Rosen. Vybudování komplexu Riese nebylo nikdy dokončeno, avšak část podzemních staveb je možné navštívit, prohlédnout v doprovodu průvodců a seznámit se podrobněji s historií.

Nejrozsáhlejší je podzemní město Osówka skládající se z podzemních štol a nadzemní části (www.osowka.pl). Ve Walimí jsou přístupné tři podzemní štol, které byly zřejmě určené pro výrobu raket V1 a V2 (www.sztolnie.pl). Od prosince 2018 jsou přístupné obrovské podzemní prostory

na zámku Książ vybudované ve dvou úrovních. Zámek byl jedním ze sídel organizace Todt, která od jara 1944 dohlížela na průběh stavebních prací „Riese“.

Další místa v dnešním polském území v blízkosti Broumovska spojená s obdobím 2. světové války:

- Palác Jedlinka v Jedlinie Zdrój: hlavní sídlo štábu organizace Todt
- Włodarz ve Walimí: jeden z podzemních komplexů
- Muzeum vojenské techniky „Molke“ v Ludwikovicích Kłodzkých
- Štola Arado v Kamenné Hoře
- Muzeum zbraní a militárií ve Witoszowie Dolnym

Katarzyna Matuła, překlad Libuše Růčková
foto: Marcin Jagiellicz

Książ, podzemí

Walim

Osówka

Turistický pochod TEPLICKO-ADRŠPAŠSKÁ 33

Pochod pro Radost

letos po třicáté

Letos 14. září to bude již po třicáté, co se v prostředí Adršpašsko-teplických skal půjde turistický pochod Teplicko-adršpašská 33.

Historie pochodu

Zakladateli a po dlouhou dobu hlavními organizátory byli Ivan Cohla a Jan Schejbal, kteří pod MNV Teplice nad Metují – komisi pro mládež a tělovýchovu zorganizovali v roce 1977 jeho první ročník. „Neměli jsme vůbec žádné zkušenosti s pořádáním turistického pochodu. Řekli jsme si ale, že turistický pochod jednoznačně do lokality Adršpašsko-teplických skal patří. Jak se to dělá jsme se snažili zjistit na sousedním, již zavedeném pochodu – Broumovská šlápotá. Po roce příprav jsme 3. 9. 1977 zorganizovali jeho 1. ročník. Hned napoprvé přišlo 216 turistů.“ Vzpomíná Ivan Cohla.

Od samého začátku byly plánovány dvě trasy. Dlouhá triatřicátka a krátká šestnáctka. Jubilejní desátý ročník v roce 1986 navíc mimořádně přinesl i padesátikilometrovou trasu. „Rekord v počtu startujících padl v roce 1982. Celkem tehdy přišlo 1087 turistů. To už jsme to ale dělali ve velkém. Jen pořadatelů na tuto akci bylo kolem padesáti. Byla to krásná léta.“ Dodává Ivan Cohla. 16. ročník turistického pochodu se šel 5. září 1992 a pak nastala dlouhá odmlka.

Na turistickou tradici navázal až po 14 letech obnovením pochodu jeho 17. ročník, kte-

rý se šel posledního září 2006. Znovu zakladatelem této akce bylo Teplické infocentrum. Od roku 2010 pořádá tuto akci Spolek RADOST. Letošní ročník je tedy jubilejní třicátý a současně desátý pod taktovkou Spolku RADOST.

Aktuální informace k letošnímu třicátému ročníku

Start a cíl bude umístěn na historickém koupališti v Teplicích nad Metují dne 14. 9. 2019, na kterém v loňském roce byly zahájeny citlivé opravy. Start bude průběžný, od 7:00 do 10:00 hodin (start 50 km trati od 6:00 hodin).

Pro turisty bude připraveno pět pěších tras (TA 8 – dětský pohádkový les, TA16, TA25, TA33, TA50). Pro cyklisty budou připraveny opět tři cyklistické trasy (CYKLO 30, CYKLO 50 a CYKLO 70).

Tradiční nejkratší trasa TA 8 – dětský pohádkový les je určena zejména pro děti a rodiče s dětmi. Na této trase je zajištěno několik zastavení s pohádkovými bytostmi a soutěžími pro děti. Trasa se dá zvládnout i s kočárky. Startovné pro děti je zdarma.

K letošnímu výročí jsme připravili jako dárek pro všechny turisty speciální trasu

s názvem „RETRO TRASA“. Podmínkou účasti na této RETRO trase bude dobový oděv, chlebník, starý škrpál a podobně. Startovné na této trase bude „za hubičku“.

Předem přihlášení turisté formou online přihlášek (do 2. 9. 2019) na www.ta33.cz budou mít možnost získat slevu na startovním a pamětní triko pochodu.

Na cestu každý startující dostane malé občerstvení, bude vybaven propozicemi s popisem tras a přehlednou mapou. Po zdolání vytyčené trasy každý obdrží v cíli diplom a originální odznak. V rámci startovního bude v areálu koupaliště připraven doprovodný program, kde budou hrát živé country kapely. Zahraje VĚRA MARTINOVÁ a tra-

diční SLAVEŇÁCI. Večer bude připravena muzika na závěr. Pro maminky bude opět přítomna výtvarná dílna Bosorka a pro děti skákací hrad, prolézačky a malování na obličej.

Pokud tedy máte chuť strávit příjemné chvíle v krásném prostředí Adršpašsko-teplických skal, neváhejte a přijďte se přihlásit ke startu Teplicko-adršpašské 33.

Akce se bude konat za každého počasí.

Veškeré informace a přehled tras na:

www.ta33.cz

Staňte se fanoušky na:

www.facebook.com/TeplickoAdrspaska33

Pavel Borna

REDPOINT
TEPLICE NAD METUJÍ
HORSKÁ, KROSOVÁ,
SILNIČNÍ I ELEKTRO KOLA

PRODEJ - SERVIS - PŮJČOVNA - PORADENSTVÍ

autorizovaný dealer:

SUPERIOR

**Při koupi kola u nás
3 garanční prohlídky
ZDARMA**

otevřací doba:
pondělí - sobota 8.30-12 a 13-17
tel: 491 581 042
e-mail: redpointteam@seznam.cz

www.redpointteam.cz

Mezinárodní horolezecký filmový festival

Užijte si každou festivalovou vteřinu! Letos se v Teplicích nad Metují sejdem od 22. do 25. srpna.

Mezinárodní horolezecký filmový festival není jen přehlídkou filmů s lezeckou a jinou outdoorovou tematikou. Za každým filmem stojí kus životního příběhu – příběhu aktérů a tvůrců. Festival tak dává jedinečnou možnost se s těmito lidmi setkat, besedovat a proniknout na chvíli do jejich světa. Pro někoho se jejich příběhy mohou stát i životní inspirací. Je to místo setkání lidí, které spojuje láska a vášně k přírodě, skalám, horám, čerstvému vzduchu a aktivnímu životnímu stylu. Jeho dlouholetá tradice, letos se jedná již o 36. ročník, jen potvrzuje, že tato komunita drží spolu a každým rokem se více a více rozrůstá. Atraktivitu festivalu umocňuje i místo jeho konání, oblast písčových věží evropského významu.

Tahákem festivalu je také jeho rozmanitý doprovodný program, kde si každý

najde to své. Již tradiční součástí jsou lezecké závody-bouldering či běžecké závody La Sportiva cross a Bufo Cross, které vždy doprovází skvělá atmosféra a dobrá nálada. Mimo jiné vás v parku čeká nepřeberné množství zajímavých aktivit jako je slackline, spára, věšák či stromolezectví, které si můžete na vlastní kůži vyzkoušet. Příjemnou atmosféru festivalu dotváří podmanivé výstavy, ranní probuzení s jógou, dobrá káva, jídlo a mnoho dalšího. Doplnit si tu můžete i svou sportovní výbavu, na výběr budete mít z desítek stánků různých značek. S nástupem večera pak přichází na řadu hudební program, který jen umocní zážitky z celého dne. Letos se můžete těšit třeba na speciální vystoupení skupiny Vypsaná fiXa, která slaví 25. let své existence.

Pokud si chcete užít trochu adrenalinu, potkat lezecké osobnosti českého i světového věhlasu, načerpat neuvěřitelnou pohodu a energii, která z lezců a prostředí kolem nich vyzařuje, jsou Teplice nad Metují tím pravým místem, kam se poslední

srpnový víkend vydat. Pevně věřím, že i letošní ročník přinese jedinečné zážitky a dále zůstane místem radosti ze setkávání se.

Těším se na vás!

Adéla Hrdinová
foto: Pavel Borna

CYKLODŮM v Broumově využijí nejen cyklisté, ale i výletníci

V centru města si můžete již druhou sezónu uschovat nejen svá kola, ale i více objemná zavazadla. V cyklo domě, který stojí vedle vstupu do klášterní zahrady, se nachází také veřejné WC. Rekonstrukce budovy byla finančně podpořena z evropských dotačních titulů, veškeré služby jsou tudíž

zcela zdarma. O pořádek, údržbu úložných boxů a dalšího vybavení je postaráno, nemusíte se bát, že odložené věci zde zůstanou bez dozoru.

V rámci projektu „Cykloregion Noworudsko-Radkovsko-Broumovsko“ partneři otevřeli i dobudovanou cyklostezku propojující všechny příhraniční regiony. Možností, jak zde strávit aktivní dovolenou, je nespočet, tak nasadněte na sedlo svého kola a vyražte na cestu!

Lucie Lesáková

Cykloregion Noworudsko-Radkovsko-Broumovsko
reg. číslo CZ.11.2.45/0.0/0.0/15_003/0000310

PROGRAM INTERREG V-A
ČESKÁ REPUBLIKA – POLSKO

CYKLODŮM BROUMOV

ÚSCHOVNA KOL, ZAVAZADEL,
WC, WIFI, MOŽNOST
PŘIPOJENÍ NA MOBILNÍHO
PRŮVODCE PO MĚSTĚ

BLIŽŠÍ INFORMACE:

www.broumov-mesto.cz | broumov
T: +420 730 527 848
Broumov (Schrollův park), čp. 391

Hotel Zámeček Janovičky

Malebná stavba v srdci Javořích hor znovu ožila s novým managementem, interiérem i kuchyní. V restauraci s terasou s úžasným panoramatickým výhledem si můžete vychutnat místní tradiční gastronomii v moderním a svěžím duchu. Nechybí Pavlišovský řízek, i když v tak trochu jiném podání, na své si přijdou i děti. Hotel, který byl v roce 1916 postaven jako Winehouse, navazuje na historii širokým výběrem vín z Benediktinských sklepů, pro milovníky piva zde čepují místního Opata a Plzeň. Ubytování je ve stylových dvou až čtyř lůžkových pokojích s vlastní koupelnou. Volný čas si tu můžete užít při turistice krajinou Javořích hor, nebo si jen vychutnávat výběrovou kávu a výhled do krásné krajiny Broumovska.

Anna Jeřábková

OTEVŘENO
PO - SO
8,30 - 12,00
13,00 - 17,00
NE - ZAVŘENO

**HOROLEZECTVÍ
HORSKÁ KOLA
TURISTIKA
LYŽOVÁNÍ
FITNES**

redpoint
TEPLICE NAD METUJÍ

Horní 13, 549 57 Teplice nad Metují, CZ
tel./fax: + 420 491 581 042
www.redpointteam.cz
redpoint@seznam.cz

Vedro?

Koupaliště Police nad Metují

Příjemné osvěžení v parných dnech vám jistě nabídne koupaliště v Police nad Metují, které se nachází cca 10 minut chůze od centra města ve směru na Suchý Důl. Čeká vás tam 25 metrový bazén pro plavce, bazén pro neplavce a dětské brouzdaliště. Je zde možnost zahrát si stolní tenis a kulečky. K dispozici jsou herní prvky, plavecké pomůcky i knihy. Pokud Vám z vody vyhládne, můžete se jít občerstvit do kiosku, který nabízí teplá jídla, pivo, nealko nápoje a několik druhů zmrzliny. Vstupné, otevírací doba a teplota vody je na webu www.sportvpolic.cz.

AQA Land Meziměstí

Areál, který najdete u hlavní cesty směrem na Vižňov, nabízí bazén se čtyřmi plaveckými dráhami o délce 25 m s hloubkou 180 cm, dále bazén nepravidelného oválného tvaru s množstvím vodních chrlíčů a masážních trysek s hloubkou do 140 cm a pro zábavu nejmenších je zde připraven tobogán a množství skluzavek. Mimo bazénů a koupacích prvků zde naleznete víceúčelové sportoviště s umělým povrchem pro volejbal, nohejbal či líný tenis, minigolf, dětský koutek, hřiště, pískoviště, kolotoč nebo houpačky. V areálu je k dispozici občerstvení a připojení k wi-fi. Informace na www.koupaliste.mezimesti.cz.

Koupaliště Teplice nad Metují

Přírodní historické koupaliště s vodou čišťenou bez chemie pouze pomocí pískových filtrů, se nachází cca 500 m od centra města. Využít můžete bazén se skokanským můstkem s 1,5 m stupněm a 3 m prknem. Pro nejmladší návštěvy je připraven dětský kolotoč, houpačky, stolní tenis, ruské kulečky nebo líný tenis. Pro ty větší zase volejbalové a nohejbalové hřiště. Půjčit si můžete míče, slunečníky a lehátka. Občerstvení zajišťuje bufet s nabídkou rychlého občerstvení, nanuků, cukrovinek, studených i teplých nápojů.

Teplice nad Metují

Aktuálně na www.teplicenadmetuji.cz/volny-cas/koupaliste/

Koupálo Janovičky

Víceúčelový sportovní areál s přírodní nádrží vhodnou ke koupání, kde si vyzkoušíte mnoho skvělých adrenalinových zážitků. Využít můžete pumptrack, slackline (natažený i přes vodu), paddleboard a mnoho dalšího. Občerstvení v areálu je zajištěno.

Koupaliště Velký Dřevíč

Koupaliště je umístěno v autokempu Velký Dřevíč nedaleko Hronova. Přímo v kempu se nachází bazén a v sousedství kempu je nádrž s přírodní vodou. Zahrát si tu můžete stolní tenis, volejbal, nohejbal, pétanque, kromet, badminton, frisbee, ringo, nebo malou kopanou. Navíc u kempu jsou tenisové kurty, malá půjčovna jízdních kol a také megatrampolína pro děti.

www.autokempvelkydrevic.cz

Kousek za hranicemi můžete navštívit...

Zalew w polském Radkowě

Hezké přírodní koupaliště je od nás dostupné mimo jiné i na kole nebo pěšky přes Božanov – Studenou vodu. Kromě koupání se zde konají také koncerty a další kulturní program a k zapůjčení je vybavení pro vodní sporty. Zkusit si tu navíc můžete třeba plážový volejbal.

AQA Land Meziměstí

Police nad Metují

Valbřich a okolí

Bukové lesy, javořiny, strmé stráně, daleké výhledy, rozhledny s kruhovými výhledy – to vše najdete v polském příhraničí, kousek od českého městečka Meziměstí. Zatímco polskou stranu Javořích hor turisté z Čech hojně navštěvují, pásmo Lesisté, Dzikowce či Valbřišská vrchovina zůstávají pro ně většinou nepoznány. A neprávem, protože se jedná o místa nádherná, s dalekými hřebenovými výhledy. Navíc po zavedení pravidelné dopravy Meziměstí – Valbřich jsou snadno přístupná i pro ty, kteří chtějí cestovat bez vlastního auta.

Opomíjeno zůstává i samotné město Valbřich. Také neprávem. Díky členitému terénu patří k nejzajímavěji situovaným městem Polska. Část města se rozkládá v malé Valbřišské kotlině, mnohé z jeho ulic ale šplhají do kopců přilehlého Valbřišského pohorí. Centrum města je krásně opraveno, značená vycházková naučná stezka vás provede po zajímavostech města, kolem kostelů, historických budov, do Muzea porcelánu. Ve Valbřichu je propracovaný systém MHD, městskými autobusy se dostanete všude. Můžete zajet na známý zámek Książ i do malebných lázní Szczawno Zdrój.

Malebnost Valbřiška pochopíte, když stanete na některé z rozhleden v okolí Valbřichu a rozhlédnete se po kopcovité zalesněné krajině. První z rozhleden najdete přímo ve Valbřichu. Je to bývalá těžní věž, která se nachází v areálu muzea **Stara Kopalnia** (Starý důl). K tomuto muzeu se dopravíte snadno: z Meziměstí od nádraží odjíždí čtyřikrát denně autobus valbřišské MHD č. 15, jehož konečná stanice je přímo u Starého dolu. Pokud si zakoupíte vstupenku na prohlídku muzea (za malý příplatek si můžete půjčit českého audioprůvodce), prohlédnete si unikátní komplex povrchových

hornických staveb, projdete podzemní trasou a v rámci prohlídky vás výtah vyveze na vyhlídkovou plošinu mezi budovami. Budete překvapení, kam až za pěkného počasí dohlédnete. (Jízdní řád autobusu najdete na webových stránkách města Meziměstí.)

Vaši pozornost upoutá i výrazný kopec na okraji Valbřichu. Ten nese název **Chelmiec** a je dobře viditelný z mnoha míst v okolí města. Poznáte ho podle dvou stožárů vysílaček a obrovského bílého kříže. Mezi stromy zůstává skryta zajímavá rozhledna na vrcholu, která rozhodně stojí za návštěvu.

Na vrchol kopce Chelmiec vás doveďte žlutá turistická značka přímo od autobusové stanice Stará kopalnia. Nejprve po ulici P. Wisockiego a ulici Piasta, poté vzrostlým bukovým lesem. Našlapujete měkkou lesní cestou, kolem zurčícího potůčku, vystoupáte na vrchol kopce, kde stojí už od r. 1888 22 m vysoká romantická rozhledna jako z pohádky – kopie zříceniny hradu Książ. Z ní by byl i pohádkový kruhový výhled, kdyby jej nerušily antény namontované kolem vyhlídkové plošiny věže. Mezi dráty uvidíte Krkonoše, Soví hory, pásmo Slézy, pod sebou máte Valbřich jako na dlani, máte-li štěstí, dohlédnete až do Vratislavi.

Stara Kopalnia

Borová

Rozhledna byla mnoho let nepřístupná, nyní ji provozuje a postupně opravuje soukromý spolek. Otevřená bývá v sezóně každodenně. Jeden z dvou vysílačů, které tu stojí, byl postaven už po druhé světové válce a v minulosti fungoval jako rušička vysílání rádia Svobodná Evropa. Vedle rozhledny vás upoutá další zajímavost pyšnicí se jedním z „nej“ v Polsku – 45 m vysoký bílý kříž, nejvyšší kříž Polska.

Zpět do Valbřichu se můžete vrátit pohodlnější cestou po žluté, kterou jste sem přišli, nebo si můžete zvolit modrou značku, která vás doveđe do Valbřichu přes lázně Szczawno Zdrój. V tom případě ale počítejte s nepříjemným prudkým sestupem z Chelmiecu. Odměnou za půlhodinové nepohodlí vám bude promenáda po kolonádě malých lázní, procházka lázeňským parkem, posezení v lázeňské kavárně. Kdysi známé lázně navštívil i ruský car Mikuláš I. Z lázní vás zavezou autobusy MHD zpět do centra Valbřichu.

Další z pěti rozhleden stojí na vrcholu kopce **Dzikowiec**. Jednou z možností, jak se sem dostat, je procházka po hřebenu Lesisté. Z autobusu č. 15 linky Meziměstí – Valbřich vystoupíte na stanici Kowalowa 45 (křižovatka do Sokolovska) a červená turistická značka vás povede úvozem mezi kopci, poté prudším stoupáním

na hřeben masivu. Za vámi se otevře pohled na jihovýchod – na Bor, Hejšovinu, Ostaš i Broumovské stěny. Dojdete na nejvyšší horu celého masivu – na 851 m vysokou Velkou Lesistou, jejíž zajímavostí jsou ventaroly. Tyto „Szczeliny wiatrowe“ najdete blízko vrcholu, ale pohled na ně si užijete jen v mrazivé zimě, kdy tyto skalní pukliny „kouří“, protože z nich uniká teplý vzduch. Pokračujete po modré značce po hřebenu masivu. Spíše než turisty potkáte zde lesní zvěř. Můžete se kochat tichem a dalekými výhledy – na město Kamennou Horu, Janovické Rudavy, Krkonoše a po chvíli i na Vraní hory s Královeckým Špičákem. Na opačné straně máte nádherný výhled na Valbřišské pohorí, za nímž majestátně vystupuje hora Sléza. Můžete zahlédnout i cíl vaší cesty – dřevěnou rozhlednu na Dzikowci. Asi kilometr za vrcholem Stachoň pohodlná cesta končí, čeká vás dvojí prudké klesání a stoupání – přes vrcholy Polanka a Sokolka na kopec Dzikowiec Wielki (dzik je česky kanec), kde stojí rozhledna (cesta k ní však není vyznačena – když se vyšplháte po modré značce na širší cyklostezku, odbočte po ní vpravo, asi po 300 m dojdete ke krásné dřevěné 20 m vysoké rozhledně). Odtud máte téměř kruhový výhled do dalekého okolí. Dzikowiec je hojně vyhledáván cyklisty, kterým je určeno množství cyklotras různých

obtížnosti po celém pásmu Dzikowce. Vy se můžete od rozhledny vydat po cestě směrem k dolní stanici lanovky a podle navigace či mapy dojdete do obce Unislawi Śl., kde stojí jak autobus, tak i vlak do Meziměstí.

Od rozhledny také můžete pokračovat po modré značce po hřebenu Dzikowce do Valbřichu nebo po zelené až do městečka s nejvyšše položeným náměstím v Polsku – do Boguszów Gorce, odkud dojdete do Valbřichu vlakem.

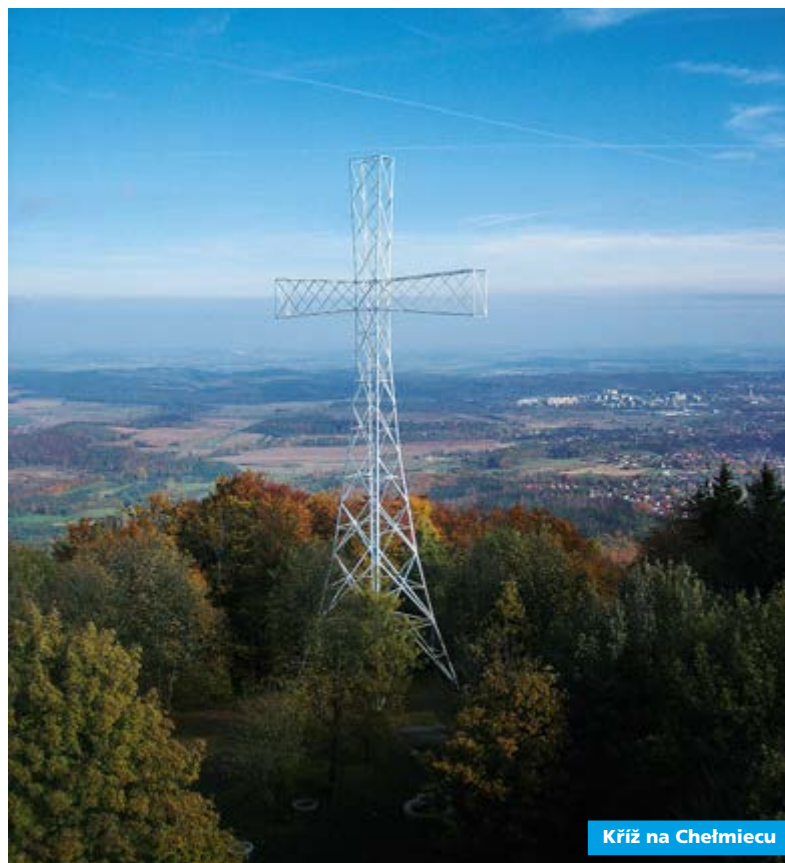
Zajímavá rozhledna v okolí Valbřichu vyrostla před dvěma lety na nejvyšším kopci Valbříšského pohoří, na kopci **Borová** v nadmořské výšce 854 m. Protože je snadno dostupná jak z Valbřichu, tak z Jedliny Zdrój, je hojně navštěvovaná polskými turisty. Na úbočí tohoto kopce pramení říčka Stěna, protékající Broumovským výběžkem.

Na výlet k rozhledně na Borové je výhodné využít víkendový vlak na trati Adršpach – Valbřich. Už jízda po polské části této tratě je zážitkem. Pomalu se šinoucí vláček po kolejích klikatících se podél Stěny, zprava prudké stráně Stožku, zleva srázy Lesisté. Vystoupíte na stanici Wałbrzych Gl. na samém okraji města. Po červené značce

dojdete k historickému železničnímu mostu s výškou 20 m a délkou 123 m. Hned za ním vjíždí vlak mířící do Kladska do nejdelšího polského železničního tunelu skrz kopce Malý Volovec. Tunel má délku 1605 m, vy ho však neuvidíte. U turistického rozcestníku u mostu se musíte rozhodnout buď pro pohodlnou červenou turistickou značku vedoucí přímo k rozhledně, nebo pro žlutou značku, která vás povede prudkým svahem na Zámkovou horu. Na tomto kopci sopečného původu nechal piastovský kníže Bolko I. vystavět hrad na obranu před dobyvačnými Přemyslovci. Dnes najdete z hradu jen romantické ruiny s obnovenou vstupní branou, za návštěvu ale rozhodně stojí. Lesní cestou pokračujete do Kozlího sedla pod Borovou a odtud po černé značce strmým stoupáním přímo k rozhledně tvarem připomínající těžní věž. Je dobře schována mezi stromy, přesto je z ní úžasný kruhový výhled. Přímo pod sebou uvidíte Valbřich a lázně Jedlina, hřebeny Valbříšských hor, oblé kopce Kamenných hor a na ně navazující Soví hory. Na západě vystupuje pásmo Lesisté, kdežto na jihu se před vámi začíná otevírat polský rovinatý kraj, v němž v dále

Výhled z Dzikowice

Kříž na Chelmicu

vystupuje vrchol kultovní hory Sléza, která pro Slezany znamená totéž jako pro Čechy hora Říp. Vstup na rozhlednu je zdarma, chybí zde však desky s popisem orientačních bodů.

Z rozhledny můžete pokračovat po červené a žluté značce do Jedliny, prohlédnete si malé lázně a odtud se vlakem (projedete zmiňovaným nejdelším tunelem) – s přesednutím ve Valbřichu – vrátíte do Meziměstí. Nebo dojdete do vesnice Rybnica Leśna (na křižovatce stojí historický dřevěný kostelík sv. Hedviky), pokračujete do Unislawi na zastávku autobusu č. 15 jedoucího do Meziměstí. Můžete také dojít až na známou turistickou chatu Ondřejovka (Andrzejówka), občerstvit se zde a sejít do

bývalých lázní evropského významu Sokolovsko, kde je zastávka autobusu do Meziměstí. Z Ondřejovky to není daleko ani na Ruprechtický Špičák, odkud lze dojít do Ruprechtic na vlak, či přes Vižňov do Meziměstí.

Poslední rozhledna, kterou můžete navštívit v této části polského příhraničí, je dřevěná rozhledna v **Mirošově**. Stojí bohužel na Parkové hoře a výhled z ní je omezený jen na východní a jihovýchodní stranu. Uvidíte pásmo Javořích hor, za pěkného počasí i Králický Sněžník. Výhledu na druhou stranu brání stromy. Mezi nimi se ale skrývá něco, co potěší vaše děti – zajímavá enduro dráha pro kola s oválným pump-trekiem.

Jaroslava Chaloupková

Putování Broumovskem

V sobotu 15. června pořádá KČT Broumov 25. ročník Putování Broumovskem. Pro milovníky jedinečných přírodních krás Broumovska budou připraveny čtyři trasy pro pěší turisty (od 15 do 44 km) a dvě trasy pro cyklisty (30 a 60 km). Pěší trasy provedou turisty nejatraktivnějšími místy Broumovských stěn – kolem skalních útva-

rů, tichými úzkými stezičkami mezi rozebranými skalami, divokými roklími, zavedou je na vyhlídková místa na hřebenu Stěn. Pouze nejkratší trasa, určená rodinám s kočárky a seniorům, vede po široké pohodlné cestě pod Stěnami. Ani tam nebudou turisté ošizeni o pěkné výhledy do naší kotliny.

Pod Stěnami vede i část cyklotrasy. Šedesátikilometrová projížďka pokračuje po úbočí Javořích hor na Janovičky.

Nemusíte se bát, že zabloudíte. U startu dostanete přehlednou mapku i popis trasy. Ani hladovět nebudete, cesty vedou kolem turistických restaurací, kde můžete vydatně poobědvat.

Další informace o pochodu najdete na oficiálních stránkách pořadatele Putování – Klubu českých turistů Broumov – <http://www.kctbroumov.unas.cz>.

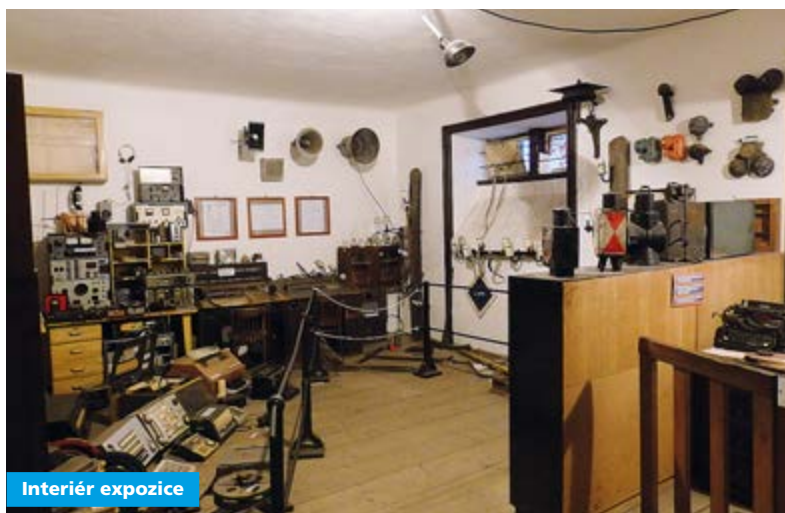
Meziměstské nádraží se dočkalo rekonstrukce

Jednou z dominant Meziměstí je budova nádraží. Necestujete-li vlakem, přesto si jí snadno všimnete. Nachází se v centru města a určitě stojí za návštěvu. Najdete zde nejen pokladnu, ale i tělocvičnu, expozici mapující železniční historii a evropskou raritu – divadelní sál.

Budova nádraží byla postavena v souvislosti se stavbou železniční trati Choceň – Meziměstí a Meziměstí – Broumov otevřenou slavnostní jízdou dne 25. 7. 1875. O dva roky později, dne 15. 5. 1877, byla na hraničním přechodu u Starostína otevřena odbočka do nynějšího Polska jako trať Meziměstí – Friedland (Mieroszów) – Waldenburg (Walbrzych). Stanice byla projektována jako hraniční, s obvyklými dopravními a celními úřady, odděleními čekáren, restaurací a dvěma velkými konferenčními sály. Okolo perónu s výhledem na zámek

projížděly v minulosti parní, elektrické, diesel-elektrické i motorové lokomotivy a motoráčky.

Dnes slouží cestujícím jen část prostor. Ve zrekonstruované hale jsou umístěny pokladna, čekárna a toalety. Pozornost snad každého zaujme malebný vchod do expozice věnované železniční historii. Vstoupíte-li do dveří připomínajících zadní část vagónu lemovaných opravdovými nárazníky, budete mít možnost si prohlédnout stovky exponátů, které za dlouhá léta nashromáždil pan Petr David. Jeho sbírka připomíná

Interiér expozice

Zajímavě upravený vstup do expozice

historii tratí na Broumovsku a veškeré dění na železnici až do současnosti, její součástí je i model meziměstského nádraží.

Co na jiných nádražích nenajdete, je divadelní sál. Divadlo se na meziměstském nádraží hraje už od roku 1922. Současný sál byl vybudován z čekárny 2. třídy v roce 1948, kdy obnovil svou činnost ochotnický divadelní spolek J. K. Tyl, jehož členové dodnes udržují tradici a každoročně ve spolupráci s Městem Meziměstí pořádají Meziměstské divadelní hry. Letos vás zveme na 55. ročník této přehlídky amatérského divadla.

Ať už je vaším cílem v Meziměstí koupaliště, Centrum Walzel, Ruprechtický Špičák, nebo jen přestupujete na autobus do polského Walbrzychu, můžete se rozhlédnout z lávky nad železniční tratí a prohlédnout si tak zrekonstruované nádraží z ptáčích perspektiv.

Martin Slavík

Nádraží v Meziměstí na pohlednici z konce 19. století

Svatojánský jarmark a Ubytování pod Ostašem v obci Žďár nad Metují

Ve Žďáru nad Metují letos opět proběhne již 8. ročník Svatojánského jarmarku, tentokrát 22.6.2019. Úvodní slovo a kulturní program začne na návsi U místní kovárny, na nově upraveném dětském hřišti, pro vás bude připraven bohatý kulturní program se spoustou jídla a pití. Ke shlédnutí či zakoupení zde budou ruční práce kovářů, řezbářů, hrnčířů a další krásné ruční výrobky.

Pro návštěvníky, kteří se budou chtít v obci zdržet déle, nabízíme nově zrekonstruované apartmány s celkovou kapacitou 34 lůžek. Apartmány jsou dvouaž čtyřlůžkové s vlastní vybavenou kuchyňkou, koupelnou se sprchovým koutem a toaletou. Ubytování se nachází nad místní restaurací přímo na návsi v obci. Odtud máte blízko ke skalním labyrintům na Ostaši, do Police nad Metují nebo do romantického Maršovského údolí. K dalším turistickým cílům se pohodlně dostanete s využitím vlakového spojení směr Náchod, Broumov i Adršpašsko-teplické skály. Více informací na www.podostasem.cz

Těšíme se na vás ve Žďáru nad Metují.

Výlet na kole do polského pohraničí

hrad Grodno

Máte zájem o výlet na kole do polského příhraničí, ale nechcete tam přes vrchol Suchých hor? Navíc, celou trasu chcete přejet skoro bez kopců a převýšení? Pokud ano, tak mám pro vás pohodlnější řešení s krásnými přírodními a kulturními zážitky.

Zjistíte si vlakové spojení z Meziměstí do polského Wałbrzychu, které funguje na této trase již více než rok. Samozřejmě smíte na této trase s malým příplatkem cestovat i s kolem. Z Wałbrzychu (stanice Wałbrzych Główny) se dalším vlakem (rozkład-pkp.pl) dostanete na zastávku Jedlina Zdrój, na které vystoupíte. Odtud sjedete po hlavní silnici (cca 700 m), odbočíte na hlavní silnici (cyklotrasu) a pokračujete cca 1,5 km k Paláci Jedlinka. Ten je nejen turistickou atraktivitou (najdete tam např. repliku Hitlerova vagonu), ale i místním pivovarem,

který nabízí jedinečné „červené“ pivo. Ale pozor, to si jen ochutnejte, protože v Polsku můžete za alkohol v krvi lehce přijít o řidičský průkaz. Druhou možností (kterou jsem vyzkoušel několikrát) jak se dostat na kole z železniční stanice Jedlina Zdrój k Paláci Jedlinka je označená trasa Activ, která vede přímo ze zastávky přes les. Tento úsek je mnohem kratší (asi 1 km).

Z Paláce Jedlinka se vydejte podél řeky Bystrzyca přes Jugowice do obce Zagórze Śląskie (Slezské Záhoří). V Jugovicích na hlavní křižovatce (asi 5 km od Paláce) od-

bočte doleva směrem na Svídnici a pokračujte malebným údolím řeky Bystrice. Po dvou kilometrech dojedete na další křižovatku u mostu. Zde pojedete rovně, tak se po 1,5 km dostanete do centra Slezského Záhoří odkud pokračujete 500 m do kopce na hrad Grodno (zamekgrodno.pl). Na hradě je volně přístupné nádvoří s návštěvnickým centrem a restaurací, ve které se můžete najíst a nabrat síly k zpáteční cestě. Prohlídku hradu ale nevynechejte, můžete ji absolvovat s průvodcem nebo samostatně s audio-průvodcem. Z hradní věže je krásný

výhled do dalekého okolí. Možná spatříte i horu Šlenzu u Vratislavi, staré posvátné keltské místo, na druhé straně je vidět Krkonoše a směrem na východ Soví hory. Můžete se kochat také pohledem na Bystrické jezero.

Z Grodna se můžete vrátit stejnou cestou k Paláci Jedlinka a pokračovat silnicí 6 km do obce Głuszyca Górna a dále přes hraniční přechod Janovičky přejedete zpět na Broumovsko.

Kryštof Karvovský

Jedlina Zdrój**Bystrické jezero**

ZIMNÍ BROUMOVSKO

Předpokládáme, že tyto stránky čtete u nás na Broumovsku uprostřed léta. Vaše plány na zítřejší den počítají se sluncem a pravděpodobně i vedrem. Kam to zítra nasměrujete? Do chladných soutěsek Adršpašsko-teplických skal? Do vlhkých roklí Broumovských stěn? Nebo se necháte chladit vánkem na některé z rozhleden?

Pro inspiraci vám chceme už teď, s dostatečným předstihem, představit i zimní Broumovsko, které je oproti letní turistické sezóně zcela jiné. Skalní města se pod příkrovem sněhu jakoby ztiší, města a vesnice podél pozvolna zamrzajících řek a potoků se zmenšují, domy a chalupy mají k sobě

náhle blíž... Je tu boží klid. Namítnete-li, že boží klid je přece na Broumovsku celoročně, nebudeme se s vámi přít. Ano, je to pravda, jen v zimě je ten náš boží klid všude, i v nejnavštěvovanějších částech skalních měst. A přitom jsme připraveni přivítat návštěvníky i v mimosezonní době. Všechna

místa jsou přístupna celoročně. Stará partie v Adršpašských skalách (až po Malý vodopád) je denně upravována stejně jako okruh Teplickými skalami. Broumovský klášter je přístupný celoročně stejně jako adršpašský zámek nebo Muzeum papírových modelů v Polici nad Metují. Sportovci využijí něko-

lik místních skiareálů nebo sít dobře udržovaných běžeckých tras.

„Přidte pobejt“ – tak se zvali sousedé v Suchém Dole u Police nad Metují na návštěvu. Teď zveme stejně i vás: Přidte pobejt, rádi vás na Broumovsku přivítáme po celý rok.

foto: Oldřich Jenka

Zimní krása Teplic nad Metují na běžkách

Chystáte se v zimě do Teplic nad Metují? Máme pro vás tip, díky kterému uvidíte, co byste zde jindy v roce neviděli. Připravte se na sněhové peřiny, pohádkově ojiněné stromy, zamrzlé říčky, pochmurné zimní dny i oči oslepující třpyt sněhových plání, z kterých se odráží sluneční paprsky. Přemýšlíte, jak z krásy zavátých Teplic nad Metují a jejich okolí vidět co nejvíc? Odpověď je jednoduchá, vyrazte na běžky!

Pokud je zima štědrá, co se sněhu týká, je celá oblast proťkaná pavučinou běžeckých tras. Nemusíte přitom být běžeckým profesionálem. Tras v okolí Teplic nad Metují je hned několik a je jen na vás, zda si stihnete náročnější cestu s výstupy a sjezdy, či se necháte přáteli vyvézt autem na vrchol, a pak už si jen užijete sklouznutí dolů.

Běžecké trasy bývají v závislosti na sněhových podmínkách pravidelně udržovány a projížďeny. Informace o tom, které z nich jsou pro vás připraveny, najdete na internetových stránkách ski.kladskepomezi.cz. Pokud se tedy ráno probudíte a při výhledu z okna vás uvítá čerstvá sněhová nadílka, budete ihned v obraze, kam se vyplatí ten den vyrazit.

Snad nejoblíbenější místní trasa vede z osady Skály, z Bischofteinu. Odtud můžete běžet dolů pod Zvětrálý vrch a dále do vesnice Janovice, nebo pokračovat až do

Dolního Adršpachu. Při průjezdu se můžete kochat pohledem na omrzlé stromy a špičky zasněžených skal, vykukujících zprostřed lesů. Z Adršpachu se pak můžete napojit na další oblíbenou trasu, která vede z Teplic nad Metují přes Zdoňov. Tou se můžete dostat až na Bukovou horu ke Kříži smíření, odkud vás čeká technicky náročnější sjezd podél lesa do vesničky Zdoňov. Pokud vám nevaří stoupání nebo chcete jen otěstovat a procvičit sami sebe, zkuste vyrazit z Dědova na Skály, kde po třech kilometrech cesty vzhůru vyjedete přímo pod branou zámku Bischofstein. A odtud se pak můžete odměnit sjezdem dolů s výhledem na zasněžené skalní město. Pokud však budete chtít po ránu jen protáhnout svaly a nevyrazet nikam daleko, projedte si krátké tříkilometrové městské kolečko okolo fotbalového hřiště.

Běžky v Teplicích nad Metují jsou skutečně pro všechny, zdatné sportovce, amatéry, začátečníky, milovníky dlouhých tratí či příznivce krátkých ranních rozcviček. Dáváte-li přednost turistice a sportu na vlastních nohách, a ne na dřevěných fošnách, vydejte se všichni společně na rozhlednu Čáp, která je otevřená celoročně. Vězte, že pokud budete mít štěstí na dobré počasí, výhledu z rozhledny na okolí pokryté pavučinami ledu a sněhu se nic nevyrovná.

Jana Klimešová

Jste zaneprázdněný manažer, kreativní tvůrce, umělec nebo nezávislý profesionál, který si potřebuje trochu odpočinout? Promyslet důležité rozhodnutí? Napsat článek, vymyslet business model nebo dočíst pár nepřečtených knih?

Vyzkoušejte pracovní ústraní v broumovském klášteře, díky němuž můžete spojit odpočinek s prací a načerpat nové síly. Termín pracovního ústraní si můžete zvolit sami kdykoliv během roku anebo si rezervujete místo na prvním podzimním pracovním ústraní, které se uskuteční ve dnech 1.–4. října 2019.

Pracovní ústraní v broumovském klášteře? Přijďte si urovnat své myšlenky

Odpočinek s meditací

Jak takový klášterní retreat vypadá? Ubytujeme vás ve zrekonstruovaných mnišských celách přímo v srdci národní kulturní památky, kde vás nebude nic rozptylovat. Můžete se tak soustředit na to podstatné a vychutnat si atmosféru inspirativního klidu. Každé své ráno můžete zahájit společnou meditací, díky níž se ztišíte a skvěle nastartujete pro nový den. Nezáleží na tom, zda jste začátečník či pokročilý, vítáme všechny, kteří cítí, že přišel čas na krátké, ale důležité zastavení.

Moderní gastronomie

Během dne vám nabídneme vynikající kávu v klášterní kavárně, kde můžete pracovat,

přemýšlet, tvořit. Své e-maily můžete vyřizovat prakticky kdekoli – wifi v celém areálu – a když zaklapnete počítač, odložíte dokumenty či zápisník, můžete relaxovat procházkou v klášterní zahradě. Zastavení pod dvousetletým dubem dá vašim myšlenkám novou perspektivu. Své síly můžete dobít nejen odpočinkem, ale i ochutnávkou regionálních dobrot. V klášterní restauraci U Tří růží vaří každý den polední menu a nabízejí staré dobré recepty v moderním pojetí. Na čepu je tankové pivo Opat a v nabídce skvělý výběr vín.

Kulturní zážitky

Večer si můžete dopřát degustaci v Benediktinských sklepích nebo kulturní zážitek. Ka-

ždé dva týdny pořádáme multižánrové koncerty cyklu ArtCafé. Co chvíli jsou u nás i další kulturní nebo vzdělávací akce, stačí se podívat do našeho kalendáře. A bude-li vám klášterní areál malý, můžete vyrazit za poznáním do okolní krajiny barokních památek a pískovcových skal. Poradíme vám, kam vyrazit, ať už vás lákají spleť cest skalních měst, monumentální kostely, běžkařské trasy, skiareály nebo cyklostezky přes lesy a polní cesty... A že se vám zdá Broumov daleko? Cesta na lyžování do Alp nebo trasa Praha–Brno může být mnohem delší... A to hlavní je, že u nás můžete hledat tu cestu nejdůležitější: sami k sobě.

**Text: Hana Valentová, Kateřina Ostradecká
foto: Tomáš Valášek, Kateřina Ostradecká**

SKIAREÁLY NA BROUMOVSKU A V JEHO NEJBLIŽŠÍM OKOLÍ

Skiareál Janovičky u Broumova

Jedná se o menší příjemný areál rodinného typu s třemi kratšími sjezdovými tratěmi vhodnými pro začátečníky. Celková délka tratí je 980 m se dvěma vleky a jedním dětským provázkovým a menším snowparkem. V areálu je parkoviště, občerstvení, skiservis, půjčovna lyží, lyžařská škola a možnost večerního lyžování.

Provozní doba:

pondělí – pátek: 09:00 – 12:00
a 13:00 – 16:00

sobota – neděle: 09:00 – 16:00

večerní lyžování:

úterý, čtvrtek, sobota 17:00 – 20:00

Kontakt: www.lkbroumov.cz

Telefon: +420 739 957 610

+420 603 529 799, +420 775 160 924

Lyžařský vlek Radvanice

Lyžařský areál se nachází v osadě Studénka na severní straně Jestřebích hor v nadmořské výšce cca 550–650 m n. m. V areálu jsou k dispozici tři vleky – velký o délce 400 m s převýšením cca 100 m, střední o délce 170 m byl vybudován na mírném

svahu, a tak je vhodný zejména pro zkušenější děti a malý 100 m dlouhý vlek pro děti. Povrch sjezdovky je denně upravován rolbou a v případě nedostatečné sněhové nadílky je uměle zasněžovaný technickým sněhem. V areálu je parkoviště, občerstvení, skiservis, půjčovna lyží a lyžařská škola.

Provozní doba:

pondělí – čtvrtek: 09:00 – 17:00

pátek: 09:00 – 20:00

sobota – neděle: 09:00 – 17:00

Kontakt: www.vlekradvanice.cz

e-mail: info@vlekradvanice.cz

Telefon: +420 499 897 336

Lyžařský vlek „Na Nebičku“ v Polici nad Metují

Lyžařský areál „Nebičko“ se nachází mezi obcemi Police nad Metují a Bukovice. Vlek má délku 250 m, převýšení 32 m a horní stanice je ve výšce 500 m n. m. Svah je bez terénních vln a skvěle slouží nejen dětem, ale i začínajícím lyžařům. V areálu jsou také instalovány umělé překážky pro snowboardisty – Rail a T-box.

Provozní doba:

pondělí – pátek: 15:00 – 18:30

sobota – neděle: 09:00 – 12:30

a 13:00 – 18:30

večerní lyžování: pátek, sobota 19:00 – 21:00

Kontakt: www.sportvpolici.cz

e-mail: rezervace@sportvpolici.cz

Telefon: +420 778 499 437

Skiareál Petřkovice

Skiareál Petřkovice se nachází 8 km od centra Trutnova ve směru na Radvanice. Sjezdovky se rozkládají na úpatí Jestřebích hor o celkové délce 3,6 km a v případě nedostatku sněhu jsou zasněžovány. Sjezdovky jsou vhodné pro lyžaře začátečníky, zdatné lyžaře, snowboardisty, pro rodiny s dětmi i školní výcviky. V areálu je parkoviště, občerstvení, půjčovna lyží, lyžařská škola, dva vleky a možnost večerního lyžování.

Provozní doba:

pondělí – neděle: 09:00 – 16:00

večerní lyžování: každý den 18:00 – 21:00

Kontakt: www.skipetrikovice.cz

e-mail: skipetrikovice@seznam.cz

Telefon: +420 777 590 915

Skiareál Kamenec Teplice nad Metují

Skiareál Kamenec se nachází v Teplicích nad Metují, v krásném prostředí nedalekých Adršpaško-teplických skal, v městské části Kamenec. Skiareál je sjezdovka s dobrým technickým a terénním zázemím, které do zajista uspokojí každého lyžaře. Skiareál je vybaven rolbou a sněžnými děly, která spolu s klimatickými podmínkami zajišťují dobrou kvalitu povrchu svahu. Celková délka sjezdovky je 500 m, přičemž od poloviny se rozvětčuje do dvou různých náročných úseků, které jsou vhodné jak pro začátečníky, tak pokročilé, pro rodiny s dětmi nebo školní výcvikové kurzy. V areálu je parkoviště, půjčovna lyží, stánek s občerstvením, možnost lyžařské školy a večerního lyžování.

Provozní doba:

pondělí, pátek – neděle: 09:00 – 17:00

úterý, čtvrtek: 09:00 – 16:00

středa: 09:00 – 18:00

večerní lyžování:

pátek, sobota 17:00 – 20:00

Kontakt: www.skiarealkamenec.cz

Telefon: +420 723 052 258

PŘEHLED KULTURNÍCH A DALŠÍCH SPOLEČENSKÝCH AKCÍ V REGIONU BROUMOVSKA

Duben 2019

1. 4. – 31. 8.

JOSEF KROPÁČEK

výstava ze sbírky jednoho z největších sběratelů papírových modelů, Police nad Metují, Muzeum papírových modelů www.mppmpm.cz

2. 4. 19:00

PRACHY!!!

divadelní představení, hrají: O. Vetchý, V. Hybnerová, R. Trstán a další
Police nad Metují, Kolárovo divadlo
www.policko.cz

6. 4. 18:00

OTEVŘENÍ NOVÉHO DIVADLA NA PŮDĚ „NA KAČERÍ“ – KONCERT KAPELY „NEDLOUBEJ SE V NOSE“

Lachov, Penzion Kačeří
www.penzionkaceri.cz

9. 4. 19:00

BOURKA NA OBZORU

Náchodská divadelní scéna
Broumov, Městské divadlo
www.broumov-mesto.cz

12. 4.

BROUK V HLAVĚ

divadelní představení, hrají: F. Blažek, J. Schneiderová, R. Štabrňák a další
Police nad Metují, Kolárovo divadlo
www.policko.cz

12. 4. 14:30

VELIKONOČNÍ SLAVNOSTI

Broumov, Mírové náměstí
www.broumov-mesto.cz

13. 4. 10:00–14:00

VELIKONOČNÍ DÍLNY

tvůrčí dílny nejen pro děti s velikonoční tematikou
Teplce nad Metují, TIC

13. 4.

JARNÍ TRH A ŘEMESLA V „DŘEVĚNCE“

Police nad Metují, Masarykovo náměstí a stará dřevěná škola
www.policko.cz

16. 4. 18:00

VELIKONOČNÍ KONCERT

Broumov, klášterní kostel sv. Vojtěcha
www.broumov-mesto.cz

24. 4. 19:00

MUSICA DOLCE VITA –

galakonzert 15 let s vámi
Police nad Metují,
Kolárovo divadlo

26. 4. – 17. 5.

NÁRODNÍ GEOPARKY ČR

výstava
Teplce nad Metují, TIC

27. 4.

TRACYHO TYGR

premiéra představení mládežnického souboru
Kolárek
Police nad Metují, Kolárovo divadlo

30. 4. 19:00

ČARODĚJNICE

Broumov, areál Dětského hřiště
www.broumov-mesto.cz

Květen 2019

1. 5. – 30. 9.

VYCHÁZKY POLICKEM

terénní vycházky s průvodcem
Konkrétní termíny vycházek
na www.policko.cz

1. 5.

DASHA A EPOQUE QUARTET

koncert
Broumov, Dřevník broumovského kláštera

2. 5. – 26. 5.

JIRÍ KOLLERT: DOMOV

výstava obrazů polického patriota
Police nad Metují, Zelený domeček
www.spolekapeiron.cz

4. 5. – 23. 6.

JAN MERTA A JAKUB GNOLL

výstava
Broumov, klášter, Galerie Dům
www.galeriedum.cz

4. 5.

SRAZ HISTORICKÝCH VOZIDEL

Police nad Metují, Masarykovo náměstí
www.policko.cz
www.khvmetuje.webovky.cz

8. 5. 14:00

MÁJOVÝ KONCERT – BROUMOVANKA

Broumov, park Alejka
www.broumov-mesto.cz

11. 5.

DUNĚNÍ ROCKOVÝCH TAMTAMŮ XI.

rockový festival
Suchý Důl, hřiště
www.dunenirockovychtamtamu.cz

12. 5. a 13. 5. 18:00

KONCERT (NEJEN) MAMINKÁM

Police nad Metují,
Kolárovo divadlo

14. 5. 18:00

ŠLÁGR PARTA

koncert
Broumov, kulturní dům Střelnice
www.broumov-mesto.cz

18. 5.

MEZINÁRODNÍ POLICKÝ VANDR

Police nad Metují, fotbalové hřiště
www.turistipolice.cz
www.policko.cz

19. 5. – 30. 6.

BROUMOVSKO – HRONOVSKO

výstava fotografií
Teplce nad Metují, TIC

24. 5.

NOC KOSTELŮ

Broumov, kostel sv. Petra a Pavla,
kostel sv. Ducha, kostel sv. Václava

24. 5.

NOC KOSTELŮ

Komentované prohlídky kláštera,
kostela a kaple
Police nad Metují, klášter
www.muzeumnachod.cz

24. 5. – 7. 7.

PAMÁTKY A JEJICH OSUDY

výstava
Police nad Metují, městské muzeum
www.muzeumnachod.cz

26. 5. a 27. 5.

KONCERT (NEJEN) TATÍNKŮM

Police nad Metují, Kolárovo divadlo

30. 5. – 23. 6.

ALENA LAUFROVÁ A KATEŘINA KYSELICA: KORESPONDÁŽ

výstava dopisů dvou výrazných českých výtvarnic
Police nad Metují, Zelený domeček
www.spolekapeiron.cz

Červen 2019

2. 6.

MEZIMĚSTSKÉ ŠKRPAŁ

turistický pochod s výstupem na
Ruprechtický špičák (20 km)
Meziměstí

7. 6.

PEPELKA NA CIBULCE

talk show s Evou Hruškovou,
Janem Přeučilem a moderátorem
Alešem Cibulkou
Adršpach, zámek
www.zamekadrsapach.cz

8. 6. od 13:00

VINUM ET CETERA

veřejná ochutnávka nejlepších českých a moravských vín
ze Salonu vín ČR
www.klasterbroumov.cz

8. 6.

POLICKÁ ZELŇAČKA – IV. ROČNÍK SOUTĚŽE

Trh s doprovodným programem
Police nad Metují,
Masarykovo náměstí
www.policko.cz

8. 6.

MALÉ LETNÍ DOVÁDĚNÍ

Broumov, Schrollův park
www.broumov-mesto.cz

10. 6. – 28. 6.

NÁRODNÍ GEOPARKY ČR

výstava
Police nad Metují, Pellyho domy
www.policko.cz

15. 6.

BROUMOVSKÁ KYTARA

Broumov, areál Dětského hřiště
www.broumov-mesto.cz

15. 6.

PUTOVÁNÍ BROUMOVSKEM

www.kctbroumov.unas.cz

21. 6.

TATA BOJS A KRÁLOVÉHRADECKÁ FILHARMONIE

koncert
Broumov, klášterní zahrada

22. 6.

SVATOJÁNSKÝ JARMARK A BĚH Z POLICE DO POLICE

Žďár nad Metují, Police nad Metují
www.policko.cz, www.zdarnadmetuji.cz

27. 6. – 28. 7.

JAN PETROV

výstava obrazů
Police nad Metují, Zelený domeček
www.spolekapeiron.cz

28. – 29. 6.

BROUMOVSKÁ POUŤ

Broumov, Schrollův park
www.broumov-mesto.cz

29. 6. 18:00

ZA POKLADY BROUMOVSKA

zahajovací koncert festivalu
Augustin Šenkýř: „Dies Numini et Principi“
solisté a orchestr Národního divadla v Praze
Broumov, kostel sv. Vojtěcha
www.zapoklady.cz

29. 6. – 11. 8.

JIRÍ KOBR

výstava
Broumov, klášter, Galerie Dům
www.galeriedum.cz

Červenec 2019

3. 7. – 6. 7.

MOUNTAINBIKE TRILOGY

etapový závod horských kol
Teplce nad Metují, Městský park
www.mtbtrilogy.cz

6. 7.

ZA POKLADY BROUMOVSKA

Jakub Bokun, klarinet (Polsko),
Jakub Kosciuszko, kytara (Polsko)
místo: jeden z kostelů broumovské skupiny
www.zapoklady.cz

6. 7.

PROMÍTÁNÍ POD ŠIRÝM NEBEM

Police nad Metují, Nová terasa

7. 7. 14:00

BEZDĚKOVSKÁ POUŤ

doprovodný kulturní program
Bezděkov nad Metují, hřiště TJ Sokol

13. 7.

BĚH NA HVĚZDU

Police nad Metují, Masarykovo náměstí
www.ski.policej.net
www.policko.cz

13. 7. – 18. 8.

ZAJATECKÝ TÁBOR V BROUMOVĚ 1915-1918

výstava
Police nad Metují, městské muzeum
www.muzeumnachod.cz

16. – 20. 7.

MALÉ LETNÍ DIVADLENÍ

Broumov, Nádvoří broumovského kláštera
www.broumov-mesto.cz

18. – 21. 7.

ADRSPACH HIGHLINE MEETING

Slackline a cestování – workshop, promítání, besedy
Adršpach, zámek
www.adrline.cz

20. 7.

ZA POKLADY BROUMOVSKA

Duo Aliada (saxofon, akordeon) Rakousko
Michal Knot, Bogdan Laketic
místo: jeden z kostelů broumovské skupiny
www.zapoklady.cz

20. 7.

PROMÍTÁNÍ POD ŠÍRÝM NEBEM

Police nad Metují, Nová terasa

27. 7.

KONCERT JAROSLAVA SVOBODY

Police nad Metují,
Muzeum papírových modelů
www.spolekapeiron.cz

27. 7.

ZA POKLADY BROUMOVSKA

Petr Nouzovský, violoncello /
Kristina Fialová, viola /
Stamicovo kvarteto
místo: jeden z kostelů broumovské skupiny
www.zapoklady.cz

27. 7. 19:30

COUNTRY BÁL

Zdoňov u tenisových kurtů

Srpen 2019

1. 8. – 1. 9.

JÍŘÍ SLÍVA

Výstava grafiky
Police nad Metují,
Zelený domeček

2. – 4. 8.

MEZINÁRODNÍ POLSKO-ČESKÁ JÍZDA HISTORICKÝCH VOZIDEL

Police nad Metují, Starostín, Mieroszwów,
Szczawno Zdrój, Wąbrzych

3. 8.

ZA POKLADY BROUMOVSKA

Martin Šrejma, tenor /
Zuzana Ržouňková,
Martin Sokol, lesní roh
Orchestr L'Armonia Terrena,
dirigent Zdeněk Klauza
místo: jeden z kostelů broumovské skupiny
www.zapoklady.cz

4. – 10. 8.

LETNÍ HORNOVÉ KURZY

Broumov, klášter
lhk.zapoklady.cz

8. 8.

PŘEDNÁŠKA REŽISÉRA IGORA CHAUNA

Police nad Metují, Muzeum papírových
modelů
www.mppm.cz

10. 8. 2019

ZA POKLADY BROUMOVSKA

lektori Letních hornových kurzů
Thomas Hauschild, Zuzana Ržouňková,
Jan Vobořil, Martin Sokol, lesní roh
Jana Goliášová, klavír
místo: jeden z kostelů broumovské skupiny

10. 8.

PROMÍTÁNÍ POD ŠÍRÝM NEBEM

Police nad Metují, Nová terasa
www.zapoklady.cz

10. nebo 11. 8.

PETROVICKÉ ZATÁČKY – 11. ROČNÍK

Police nad Metují,
kruhový objezd směr Petrovice
www.policko.cz
www.sportvpolici.cz

16. – 18. 8.

POLICKÁ POUŤ

Police nad Metují,
Masarykovo náměstí
www.policko.cz

16. 8. – 31. 8.

100 LET SKAUTINGU

Police nad Metují, Pellyho domy
www.policko.cz
www.skalaci.skauting.cz

17. 8. – 30. 9.

JAN POUPĚ

výstava
Broumov, klášter, Galerie Dům
www.galeriedum.cz

17. 8.

ROCKSTOCK

Broumov, areál Dětského hřiště
www.broumov-mesto.cz

VARHANNÍ LÉTO

červenec – srpen, každý čtvrtek
od 19 hodin v kostelech Teplicka,
Broumova a Policka

program bude upřesněn na:
www.poustevnatplice.cz

17. 8.

ZA POKLADY BROUMOVSKA

Jiří Vodička, housle / Martin Kasík, klavír
místo: jeden z kostelů broumovské skupiny
www.zapoklady.cz

22. 8. – 25. 8.

36. MEZINÁRODNÍ HOROLEZECKÝ FILMOVÝ FESTIVAL

prehledka filmů s horolezeckou tematikou,
doprovodný program
Teplice nad Metují
www.horolezeckyfestival.cz

24. 8.

DEN MUZEA

Police nad Metují, Muzeum papírových
modelů
www.mppm.cz

24. 8.

ZA POKLADY BROUMOVSKA

Vítěz Concertina Praga
nebo Broumovské klávesy
místo: jeden z kostelů broumovské skupiny
Program bude upřesněn dle aktuálních
výsledků soutěží
www.zapoklady.cz

30. 8. – 1. 9.

15. REGIONÁLNÍ ZAHŘÁDKÁŘSKÁ VÝSTAVA

Teplice nad Metují, Městský park
www.teplcenadmetuji.cz

31. 8.

PŘEDNÁŠKA VENDULY CHALÁNKOVÉ

Police nad Metují
www.mppm.cz

31. 8.

ZA POKLADY BROUMOVSKA

závěrečný koncert festivalu
Eva Urbanová, soprán /
Moravské klavírní trio
místo: Božanov, kostel sv. Máří Magdalény
www.zapoklady.cz

Září 2019

v průběhu září

MILAN WEINER: MINIBOXY

Police nad Metují, Muzeum papírových
modelů
www.mppm.cz

LÉTO OTEVŘENÝCH KOSTELŮ

unikátní soubor barokních kostelů
se přes léto otevírá veřejnosti

program bude upřesněn na:
www.broumov-mesto.cz

3. 9. – 15. 10.

25 LET REALLY SUDETY

Výstava k výročí závodu horských kol
Teplice nad Metují, TIC

14. 9.

TEPLICKO-ADRŠPAŠSKÁ 33

turistický pochod
Teplice nad Metují

24. 9. 18:00

SVATOVÁCLAVSKÝ KONCERT

Broumov, Městské divadlo
www.broumov-mesto.cz

28. 9.

SRÁZ HISTORICKÝCH VOZIDEL

Police nad Metují, Masarykovo náměstí

28. 9.

SVATOVÁCLAVSKÉ SLAVNOSTI

Broumov, Mírové náměstí
www.broumov-mesto.cz

29. 9.

BĚH NA HEJŠOVINU

23. ročník běhu do vrchu
Machov

LETNÍ KINA

Police nad Metují, víceúčelové
sportoviště, červen – srpen
konkrétní termíny a program naleznete na
www.policko.cz

Adršpach, zámek, 26. 6. – 28. 8.
každou středu
podrobnosti na www.zamekadrspach.cz

Broumov, areál dětského hřiště,
termíny: 7.6., 12.7., 9.8., 6.9.
podrobnosti na www.broumov-mesto.cz

PODROBNĚJŠÍ INFORMACE NALEZNETE
NA WEBOVÝCH STRÁNKÁCH:

 **NAŠE
BROUMOVSKO**

www.nase.broumovsko.cz

Letní Broumovsko. Vydává SDMB o. p. s. – Společnost pro
destinační management Broumovska o. p. s. v nákladu min.
10 000 ks. Odpovědný redaktor: Pavel Lisák, redakční rada:
Jana Klimešová, Lucie Lesáková, Klára Muchová, Kateřina
Ostradecká a Nikola Plná. Redakce textů: Petra Blahnová.
Poděkování patří všem dalším přispěvatelům.
Letní Broumovsko 2019 bylo vyrobeno za finanční podpory
Královéhradeckého kraje. Grafický návrh, zlom a DTP Helis s. r. o.,
tisk Centrum služeb Broumov s. r. o., tiskárna Broumov.

www.broumovsko.cz
www.geopark.broumovsko.cz

www.bikeresort.cz
www.skalnimesta.cz

Vyrobeno ve spolupráci

REGION BROUMOVSKO

Navštivte romantická skalnatá zákoutí **Teplicko-adršpašska** (1), malebná údolí a příkré svahy **Policka** (2) či tichou **Broumovskou kotlinu** (3) s mnoha unikátními barokními památkami.

www.broumovsko.cz

 **REGION
BROUMOVSKO**
CZECH REPUBLIC

Informační centrum
Broumov

Internet:
www.broumov-mesto.cz

Telefon:
491 524 168

Informační centrum
Police nad Metují

Internet:
www.policko.cz

Telefon:
491 421 501

Informační centrum
Teplice nad Metují

Internet:
www.teplickeskalys.com

Telefon:
491 581 197

Informační centrum
Adršpach

Internet:
www.skalyadrspach.cz

Telefon:
491 586 012

www.broumovsko.cz